

Тетяна Шпаковська

70-річчю заснування
присвячується

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ФІЛАРМОНІЯ

Нариси з елементами фантазії,
польоту в минуле і майбутнє

Дніпропетровськ
«Дніпрокнига»
2006

Видання здійснено
за підтримки й на замовлення
Управління культури Дніпропетровської
обласної державної адміністрації

Шпаковська Т. А.

Ш 83 Дніпропетровська філармонія: Нариси з елементами фантазії, польоту в минуле і майбутнє. — Д.: «Дніпрокнига». — 184 с., іл.

ISBN 966-401-022-7

Дніпропетровська філармонія. Нариси. Видання присвячується 70-річчю з дня заснування.

У формі художньо-документального нарису в книзі простежується творчий шлях Дніпропетровської філармонії. Автор аналізує основні напрямки концертної роботи у різні роки. А також поєднує свої спостереження зі створенням портретів окремих видатних митців: диригентів С. Фельдмана, Г. Карапетяна, А. Осмакова, Н. Пономарчук, солістів-вокалістів А. Бойка, П. Кучмія, Г. Комової, Г. Кузяєвої, балетмейстера Г. Клокова, артистів симфонічного оркестру П. Вискарки, Е. Чичикалова, Є. Токолова та інших. Окремий розділ присвячується діяльності філармонії сьогодні.

Видання розраховано на спеціалістів, викладачів і студентів навчальних закладів та широке коло читачів, які цікавляться мистецтвом України.

ББК 26.891

Рецензенти:

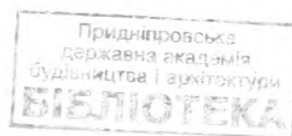
Валерій Гайдабура, доктор мистецтвознавства;

Марина Черкашина, доктор мистецтвознавства;

Аріадна Поставна, кандидат мистецтвознавства,
заслужений працівник культури України;

Надія Демидчук, кандидат мистецтвознавства.

667756

ISBN 966-401-022-7

© «Дніпрокнига», 2006
© Шпаковська Т., 2006
© Королевська С., художник, 2006
© «Моноліт», оригінал-макет, 2006

ЗОВСІМ
МАЛЕНЬКИЙ
ВСТУП

Наше життя, життя кожної людини проходить у днях теперішніх. Але, звичайно, сьогоднішні справи, смаки, уподобання базуються на досвіді минулих років дитинства, навчання, спілкування з навколишнім світом. Мені здається, що напружене, сповнене безліччю найрізноманітніших подій, життя рідного міста Дніпропетровська, теж пов'язане з численними традиціями, які склались у різні періоди його історії. Що ці традиції найбільш дійово, наочно виявляються у здобутках культури і мистецтва.

Кожний твір, будь-то: театральна вистава, концерт класичної або естрадної музики, картина, роман, пісня, скульптура, всі вони завжди вбирають досвід попередніх поколінь. Навіть тоді, коли у своєму мистецтві художник заперечує традиції, відмовляється від них. Але він їх знає.

Те, що сьогодні завжди пов'язане з історією, мені, моїм сестрам і брату в юності говорили наші чудові дяді (брати мами) академік НАН України Кирило Федорович Стародубов і завзятий краєзнавець, автор кількох книг з історії нашого міста Анатолій Федорович Стародубов.

Велику справедливість їх твердження я ще раз відчув, коли ознайомився з рукописом книги Т. А. Шпаковської, присвяченої сімдесятирічній діяльності Дніпропетровської філармонії.

Книга, яку ти, друже-читачу, тримаєш у руках, у цікавій літературній формі, з яскравими художніми образами, народженими багатою фантазією автора, розповідає про основні етапи творчості одного з найстаріших музичних закладів України. Сповідання засновуються на архівних документах, які Т. А. Шпаковська розшукала у фондах Дніпропетровського обласного архіву. А ще на відомостях великої кількості розглянутих дослідницьким оком мистецтвознавця буклетів, афіш, програм і інших примірників друкованої продукції, що випускала Дніпропетровська філармонія на протязі свого існування. Ще одним документальним джерелом книги були публікації преси 30-х — 90-х рр. минулого століття, знайдені у фондах бібліотеки Історичного музею імені Д. І. Яворницького, а також у фондах відділів мистецтв і краєзнавства Обласної універсальної і Миської бібліотек і у фондах Дому-музею Д. І. Яворницького.

Але вся інформація була лише основою для художнього осмислення діяльності цілого загону митців, що творили, шукали,

іноді досягали вершин музичного олімпу у минулі роки і що працюють на музичній ниві сьогодні.

У розповіді про музичне мистецтво Дніпропетровщини автору, використовуючи її художні образи, вдалось розгледіти «срібні струни» єднання минулого (музичні традиції Катеринославу ХІХ і початку ХХ ст.) та сучасного часу. Провести численні мистецькі паралелі. І саме це єднання, мені здається, робить книгу «Дніпропетровська філармонія. 70 років» цікавою для широкого кола читачів.

Особливо корисною розповідь про музичні досягнення Дніпропетровщини буде для студентів вищих навчальних закладів. Коли вони звернуться до вивчення курсів Культурологія та Українська і зарубіжна культура. Ці курси сьогодні читаються у всіх без винятку закладах вищої школи. А їх (студентів і ВНЗ) у нашому місті стає все більше.

Приємно відмітити, що останнім часом почали свою роботу Філіал Київського національного університету культури і мистецтв та Дніпропетровська консерваторія. Досить велика кількість викладачів нових навчальних закладів являються героями книги.

Думаю, що численні учні шкіл, гімназій, ПТУ та технікумів також знайдуть у книзі «Дніпропетровська філармонія. 70 років» багато цікавого для поповнення своїх знань з предмету Історія рідного краю.

Кожний може знайти у цій «Симфонії добра і краси» свою ноту. Уважно її вислухати. І, мабуть, у нього стане тепліше на душі. Мабуть, він згадає, як згадав я, щось далеке і таке близьке.

Хочеться ще сказати, що таку чудову можливість — оживити свою пам'ять, зв'язати сучасне і минуле, нам дає видавництво «Дніпрокнига». Тут заснована прекрасна серія «Пізнавай і шануй свій край». У цій серії вже вийшли книги про театри і художників Дніпропетровщини. Тепер — розповідь про музику Січеславського краю. І, як-то кажуть, що у історії, житті і творчості не буває нічого випадкового, мені здається, не випадковим і такий факт. У 2006 р. збігаються, а, мабуть, так нарекла доля, дві ювілейні дати: сімдесят років діяльності Дніпропетровської філармонії (1936 р.) і десять років (1996 р.) заснування «Дніпрокнигою» серії «Пізнавай і шануй свій край».

Але у наші роздуми влітається урочиста красива мелодія. Наталія Пономарчук, головний диригент симфонічного оркестру Дніпропетровської філармонії, заслужений діяч мистецтв України змахнула своєю диригентською паличкою і Музика, чудова Музика бере нас у полон.

Володимир Большаков

Ректор Придніпровської державної академії будівництва і архітектури, доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України

ПРЕЛЮДІЯ

Щовечора у Дніпропетровську спалахує безліччю яскравих вогників сценічний простір театрів і концертних залів. Саме у сяйві рамп народжується такий необхідний, глибокий, змістовний і завжди новий (скільки б він не продовжувався) діалог глядачів, слухачів і Мистецтва.

Цей діалог — натхнення сцени і захоплення ним зали. Це діалог, у якому душі акторів-творців зливаються з душами глядачів, теж своєрідних творців. Діалог, у якому широко відкриваються очі і серця, щоб разом спіймати, схопити оту мить таїни. Ця таїна зветься Творчістю.

Творчість — нескінченний, захопливий шлях пошуків, де таланти народжуються, розвиваються, а іноді трагічно, не знаходячи свого місця, згасають. Але творчий вогник не зникає ніколи, ні за яких тяжких і складних обставин. Його чарівна сила-міць переходить, переливається у нові таланти, нові відкриття, нові досягання.

Свої пошуки розгадки таїни Творчості, свій діалог зі слухачами Дніпропетровська філармонія, її різножанрові колективи ведуть протягом сімдесяти років. А передумов для відкриття у 1936 році та успішної роботи у Дніпропетровську нового музичного закладу культури можна нарахувати безліч: історичні, об'єктивні, суб'єктивні, в яких зірки, доля, музичні місцеві традиції і, безумовно, яскраві особистості відігравали велику роль.

Музична фантазія, яка завжди була однією з головних ознак творчості філармонії, на своїх легких крилах зможе переносити нас, читачу, у різні віки, часи, десятиріччя, на різні концертні програми з різними солістами-вокалістами, диригентами, артистами оркестру, концертмейстерами, хоровими і танцювальними колективами, естрадними та інструментальними ансамблями, знаменитими гастролерами.

Цей, з одного боку, фантастичний, а з іншого — зовсім реальний політ дасть нам змогу поринути в атмосферу складного, цікавого і неповторного життя тих, кого сімдесят років об'єднує чарівне словосполучення *Дніпропетровська філармонія*.

Першою історично об'єктивною передумовою виникнення філармоній в Україні можна вважати нашу співучу рідну мову. Її часто називають солов'їною. І вона створила ще одну історичну об'єктивну передумову, яка полягає, як тепер модно говорити, у нашій ментальності. Лірична народна пісня, бандура — це не просто типові атрибути українського існування, це символи національного характеру. На Україні співали, грали всюди і завжди. Наша земля подарувала світу безліч славетних співаків — відомих, талановитих.

Тому ж зовсім не дивно, що у 1863 році, затамувавши подих, аристократична зала Імператорського Маріїнського театру, виблискуючи діамантами на плечах світських красунь і яскравим світлом люстр, слухала великого українського співака, актора і композитора Семена Степановича Гулака-Артемівського. У свій бенефіс у Петербурзі він уперше виконав рідною українською мовою оперу «Запорожець за Дунаєм». І цей твір, у якому відображена волелюбність українського народу, художні образи правдиві і щирі, а музика побудована на пісенному фольклорі, мав безперечний успіх.

Легкі крила музичної фантазії дають нам змогу перенестися зі сцени зимового Петербурга ХІХ ст. до сонячної Італії у Міланський театр Ла Скала. Тут уже в ХХ столітті на концертах під час стажування чудовий український співак Анатолій Солов'яненко разом з італійськими піснями співав українську народну «Дивлюсь я на небо» і теж мав визнання італійської публіки. Повернувшись додому, А. Солов'яненко з успіхом виконував партію Андрія в опері «Запорожець за Дунаєм». А роль Карася на сцені Київського театру опери та балету виконував наш земляк, блискучий актор і співак Іван Паторжинський. Неодноразово ці співаки, кращі представники української вокальної школи, виступали і в нашому місті.

Ось так, на живих, яскравих музичних прикладах ми, дорогий друже-читачу, з'ясували історичні загальні передумови виникнення в Україні особливого музичного дому під назвою Філармонія. А далі ми разом вирушимо у подорож до незвіданого простору, де за час одного концерту можна піднятися у високе піднебесся, поплинути у глибину океану музики, яку створило і створює сьогодні людство, щасливо погойдатися на хвилях цього нескінченно прекрасного океану і знайти, пізнати, схопити золотого музичного птаха. І у ту саму мить збагнути, що він неловимий. Ось він знову у піднебессі, музика несе його. А він кличе нас за собою...

ЕТЮД- ФАНТАЗІЯ

Чарівний музичний птах, якщо звернутись до історії нашого міста, літав над ним постійно і приносив на своїх легких крилах звістки про те, що:

у 1877 році у Катеринославі була організована Спілка прихильників музики, співу і драматичного мистецтва, яка існувала майже 20 років;

18 червня 1878 року приїздив до нашого міста засновник української класичної музики композитор М. В. Лисенко;

у січні 1897 року тут відкрито відділення Імператорської Російської музичної спілки;

1 липня 1902 року зі своїм хором виступав М. В. Лисенко;

10 серпня 1902 р. у Міському саду пройшов концерт струнного оркестру Б. М. Соколовського-Чигиринського, нашого земляка, який успішно закінчив Петербурзьку консерваторію;

1 листопада 1902 року у залі Англійського клубу Катеринославіським відділенням Імператорської Російської музичної спілки було організовано квартетний вечір за участю видатного композитора, піаніста і диригента С. Аренського;

9 травня 1903 р. у Зимовому театрі відбувся концерт видатного співака Ф. І. Шаляпіна за участю піаніста, композитора О. М. Корецького;

24 травня 1909 року у Зимовому театрі композитор В. Н. Гартенвельде провів концерт, де виконувались пісні, які він записав у тюрмах Сибіру. Їх співали артисти московської опери, одягнені у костюми арештантів;

17 березня 1910 року відбувся концерт Л. В. Собінова, який мав величезний успіх у слухачів;

12 вересня 1910 року Ф. І. Шаляпін вдруге відвідав наше місто;

12 жовтня 1911 року в Англійському клубі виступав композитор і піаніст О. М. Скрябін;

Композитор С. Арєнський

7 листопада 1911 року у приміщенні скетінг-рингу відбувся концерт видатного композитора, диригента і піаніста С. В. Рахманінова;

16 березня 1913 року відкрилась концертна зала при Англійському клубі. У пам'ять про цю подію на фронтоні будівлі до дати заснування клубу «1838» було додано дату «1913»;

28 жовтня 1913 року — другий приїзд С. В. Рахманінова. Концерт відбувся з аншлагом, гучними оплесками у залі Клубу громадських зібрань (сьогодні Дніпропетровська філармонія).

У ХІХ столітті і на початку ХХ музичне життя нашого міста не обмежувалось тільки концертами знаменитих гастролерів. Хоча, треба відзначити, що їхні візити були частими і цікавими. Але під час відсутності гостей мешканці Катеринослава, як відмічають у своїй чудовій книзі «Пам'ять історії» краєзнавці А. Ф. Стародубов, В. В. Самодрига і С. С. Іванов, не розлучалися з музикою. У згаданій книзі написано: «На той час (у кінці ХІХ ст.) у Катеринославі проживали: українці, росіяни, білоруси, поляки, євреї, серби, караїми, німці, татари. Тому у місті окрім православних церков і жіночого монастиря були: костел, кірха, мечеть, синагоги, караїмська кенаса, старообрядницька церква і кілька молитовних домів.

Усі ці культові споруди і служби якоюсь мірою задовольняли духовні й естетичні потреби населення. Цьому сприяли і окремі заходи. У неділю вечорами у деяких храмах проводились «духовні концерти». Виконувались твори видатних композиторів: П. Чайковського, С. Рахманінова, Д. Бортнянського, О. Архангельського та інших. Запрошувались кращі регенти. У кладовищенській церкві у хорі співав тоді ще зовсім молодий, у майбутньому відомий вокаліст, народний артист СРСР І. С. Паторжинський, який протягом свого творчого життя активно слідкував, підтримував численні музичні заходи рідного січеславського краю.

У римсько-католицькому костюлі чудово виконувались на органі класичні твори Й.-С. Баха, Л. Бетховена, Г. Генделя. У головній міській синагозі співав високопрофесійний хор, який привертав увагу багатьох слухачів (А. Ф. Стародубов, В. В. Самодрига, С. С. Іванов. Пам'ять історії. — Д.: РВА «Дніпро-VAL», 2001. — С. 50).

Композитор С. Рахманінов

Намалювавши цю різнобарвну музичну панораму, автори книги «Пам'ять історії» згадують і про те, що у місті можна було не тільки слухати музику, а і придбати численні музичні інструменти.

«Там, де сьогодні розташований одинадцятиповерховий дім з магазином «АБВ-Техніка», стояв дім з вивіскою «Музичний магазин бр. І. і Л. Бакк». У цьому магазині не тільки продавались роялі, піаніно, фісгармонії та інші музичні інструменти, але деяким клієнтам видавалися напрокат...».

Ці свідчення істориків і краєзнавців говорять про те, що музичні традиції у біографії нашого міста мають свою багату, красиву, сповнену яскравих подій сторінку, яка писалась і пишеться багатьма поколіннями дніпропетровців.

Золотий музичний птах приносив до Катеринослава все нові і нові дарунки. Фрагменти культурної панорами губернського центру писалися численними відомими діячами мистецтва, представниками різних шкіл і жанрів.

Треба підкреслити, що наші земляки у кінці ХІХ і на початку ХХ століття перебували у фарватері значних подій українського музичного життя. Приміром Катеринослав двічі приймав (1878, 1902 рр.) Миколу Віталійовича Лисенка.

Він увійшов в історію як основоположник української професійної музичної культури, геніальний композитор і виконавець, громадський діяч, відданий національній ідеї, подвижник у справі виховання музичної молоді і національно свідомої інтелігенції. Ще у 50-ті роки ХІХ століття Лисенко був одним із організаторів гуртка «Філармонічне товариство» у Києві. Потім брав участь у створенні Імператорської Російської музичної спілки. (У Катеринославі відділення цього товариства було відкрите у січні 1897 року).

Проте члени музичної спілки не схвалювали національної орієнтації М. В. Лисенка. Він знайшов підтримку в інших колах. Літературно-артистичне товариство, Філармонічне товариство «Баян», Київський Український клуб, створені за участю М. В. Лисенка, зробили надзвичайно багато для розвитку української культури.

Діяльність М. В. Лисенка знаходила щирий відгук у серцях катеринославців. Його музичні твори неодноразово звучали у численних міських концертах. А сольний виступ композитора (1878 р.) і концерт створеного ним хору (1902 р.) сприймалися у Катеринославі з особливо великим успіхом, перетворюючись на справжній триумф українського музичного мистецтва.

Під час виступу хору у Катеринославі Микола Віталійович зустрівся зі своїм другом, славетним ученим Дмитром Івановичем Яворницьким. Їхня дружба почалася ще улітку 1878 р.,

Композитор М. Лисенко

коли композитор брав участь в археологічній експедиції на острів Хортиця. Разом з учасниками експедиції М. В. Лисенко переправлявся через Дніпрові пороги і був вражений красою природи берегів Славутича. У листі до нареченої він писав: «Що за розкішна природа коло цих порогів! Такі грандіозні околиці: береги скелями височенними вкриті. А Дніпро реве та шумить, стиснутий камінням впоперек від краю до краю».

Тому, приїхавши у 1902 році до нашого міста зі своїм хором, композитор поспішив до історичного музею, до Д. І. Яворницького. Двох українських інтелігентів, двох палких патріотів з'єднувало багато спільного. Дмитро Яворницький збирав свою неповторну історичну колекцію, а Микола Лисенко, створивши український національний хор, пройшов з ним гастрольними шляхами майже всю Україну.

Подорожі колективу відбулися у 1893, 1897, 1899, 1902 роках. «Так, 11 червня 1902 року валка з тридцяти возів виїхала з Києва. Попереду стелилася дорога по Київській, Полтавській, Катеринославській та Волинській губерніях. ... У складі трупи було 32 співаки і два провідних солісти Великого театру: С. К. Горянський (тенор) і М. П. Свириденко (баритон). Професор Московської консерваторії М. М. Іполітов-Іванов, побувавши на концерті, висловив своє захоплення подвигом Лисенка, який влаштував у провінції концерти, з якими не соромно було виступати і в Москві» (Дніпропетровськ: минуле і сучасне. — Д.: Дніпрокнига, 2001. — С. 315).

Після цього відгуку відомого композитора легкий музичний птах переносить нас в інше століття. Де у 1946 році на столичній київській сцені проходить звітний концерт Дніпропетровської філармонії. У цьому концерті натхненно виконує твори М. Лисенка хорова капела філармонії. Ось тут ми маємо збіг історичних подій, а, може, творче передбачення. У 1902 році хор, утворений М. Лисенком у Києві, виступає у Катеринославі. А у 1946-му хорова капела імені М. Лисенка у складі Дніпропетровської філармонії звітує у столиці про свої художні досягнення.

На початку ХХ століття у нашому місті підтримували, як-то кажуть, столичні напрямки музичного розвитку і виховання виступи Ф. Шаляпіна, О. Скребіна, С. Рахманінова. Могутня постать всесвітньо-відомого Федора Шаляпіна у музичній панорамі

Ф. Шаляпін

Хор, заснований М. Лисенком на гастрольях у Катеринославі (1902 р.)

Катеринослава посідає провідне місце. Зв'язки співака з українською музикою почалися ще у молоді роки, коли він почав працювати в оперній трупі. Наш земляк, винахідливий антрепренер Георгій Йосипович Деркач, утримував оперну трупу, що виступала в Україні, Білорусії, Росії і навіть Франції.

До цієї трупи вступив молодий Шаляпін і захопився красою української народної пісні. З того часу до його концертного репертуару часто були включені українські народні пісні «Закувала та сива зозуля», «Ой, у лузі, та ще й при дорозі», «Ой, зелений дубе, на яр похилився». Ці пісні, а також твори М. Римського-Корсакова, М. Глинки, О. Даргомижського, М. Мусоргського, С. Рахманінова склали репертуар трьох тріумфальних виступів співака у Катеринославі. Під час останнього приїзду (1915 р.) разом із Шаляпіним виступали знамениті музиканти: Ф. Ф. Кенеман, блискучий піаніст, диригент і композитор, чії балади «Як король йшов на війну» і «Три дороги» були постійно в репертуарі співака, Б. А. Ласс, скрипаль-віртуоз, чия натхненна і витончена гра тонко відтіняла оксамитну теплоту шаляпінського голосу в «Сумнівах» М. Глинки і «Долі» С. Рахманінова.

Поруч із Ф. Шаляпіним на музичному обрії Катеринослава початку ХХ століття висвітлюються дві яскраві постаті композиторів-новаторів — Олександра Скребіна та Сергія Рахманінова. У своїх

Л. Собінов

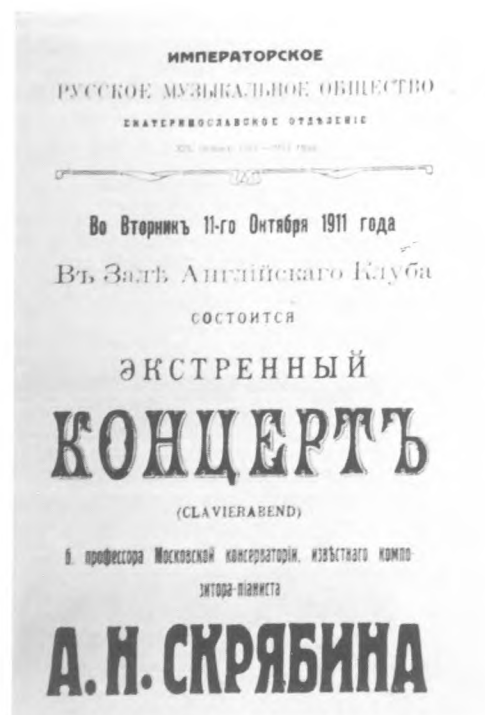

Композитор О. Скрябін

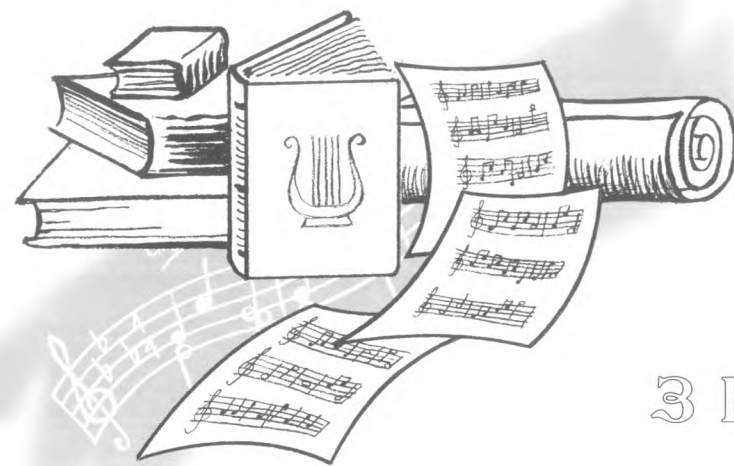
концертах вони виконували власні твори. Катеринославська публіка дуже тепло зустріла прелюдії, мазурки, етуди О. Скрябіна, які зачаровували витонченим ліризмом і красою. С. Рахманінова називають поетом музики. У Катеринославі він, виконуючи свої твори, виявив себе як винятковий віртуоз-виконавець. Саме ці видатні діячі музичного мистецтва на початку минулого століття, виступаючи на сценах Києва, Харкова, Катеринослава, приносили велике естетичне задоволення, виховували добрий смак і розширювали мистецькі горизонти наших земляків.

Але з початком Першої світової війни, потім із бурхливими подіями Жовтневої революції, громадянської війни, в період частої зміни влади в Україні музичне життя Катеринослава втратило свою актуальність. До міста часто досить випадково приїздили зі своїми бенефісами, концертними програмами гастролери не дуже високого смаку. Вони намагались у першу чергу розсмішити публіку, співали жартівливі куплети, грали сцени з водевілів. Після такого розважального концерту, який частіше всього проходив на сцені театру «Інтимний» (данина моді Катеринослава, у якому після відкриття театрів «Інтимний» у Києві та Харкові на початку ХХ століття було засновано театр з тією ж назвою), артисти вирушали далі, не залишаючи по собі ніякої пам'яті. А фантастичний золотий музичний птах, здавалось, відлетів кудись далеко-далеко з катеринославського піднебесся.

Як свідчать архівні документи, мемуарна та довідкова література, преса другої половини 20-х років минулого століття, новий етап розвитку мистецького життя почався після закінчення суворих революційних подій разом із бурхливим економічним піднесенням у Катеринославі, який у 1926 році було перейменовано на Дніпропетровськ.

Афіша виступу О. Скрябіна у Катеринославі (1911 р.)

СЮІТА З ЕЛЕМЕНТАМИ ДЕТЕКТИВУ

Дніпропетровськ бурхливо розвивався. Його промисловий потенціал швидко зростав. Будувались нові заводи, починали свою навчальну і дослідницьку діяльність численні інститути. Щовечора робітники, інженери, будівельники, вчені, студенти заповнювали зали театрів, палаців культури, естрадні майданчики міських парків. Естетичні потреби нових глядачів, спрага цікавого мистецького життя народжували у місті різноманітні культурно-художні акції і пропозиції.

Знову золотий музичний птах розгорнув свої крила і злетів у високе блакитне піднебесся. З тієї фантастичної височини наш птах побачив, що у 30-ті рр. ХХ ст. у Дніпропетровську мистецька панорама збагачувалась майже щодня новими, яскравими, захопливими подіями.

Ось увагу золотого птаха привернула чиста, прозора мелодія пісні Наталки з музичної вистави «Наталка Полтавка», яку виконувала на сцені Дніпропетровського українського театру імені Т. Г. Шевченка Зінаїда Хрукалова. А поруч — тільки перелетіти через дорогу — наш птах поринув у веселу атмосферу вистави за комедією іспанського драматурга Лопе де Вега «Собака на сні» у постановці Дніпропетровського театру російської драми, де головну роль блискуче грав молодий артист, майбутній прем'єр Московського Малого театру В. Кенігсон.

Далі музичні вітри принесли нашого птаха на високий дах Дніпропетровського театру опери та балету, де його зачарували мелодії опер Дж. Верді, Ж. Бізе, С. Гулака-Артемівського, М. Лисенка, балетів П. Чайковського, А. Адана. І вже зовсім несподіваною була зустріч золотого птаха з красивими, веселими інтригами на сцені Театру музичної комедії. Так, так, друже-читачу! Театру музичної комедії, який показував дніпропетровським глядачам свої вистави, де звучали чудові мелодії

Дніпропетровська
філармонія

класичних оперет Ф. Легара, Й. Штрауса, І. Кальмана. Згідно з оголошеннями на сторінках обласної газети «Зоря» у 30-ті рр. ХХ ст. Театр музичної комедії активно працював у нашому місті. А документи, що зберігаються в обласному архіві Дніпропетровська, свідчать про роботу цього театру ще й у Запоріжжі. Труп театру музкомедії півроку працювала удома, а півроку — у наших запорізьких сусідів.

А ще у Дніпропетровську до початку Другої світової війни працювали Болгарський, Німецький і декілька колгоспних театрів. Дніпропетровський музично-театральний технікум готував спеціальні акторські курси для поповнення театральних труп.

Сьогодні відомостей про діяльність театрів музичної комедії, Болгарського, Німецького, пересувних колгоспних театрів немає в жодному краєзнавчому виданні нашого міста. Під час німецької окупації більша частина архівних документів загубилась і лише щасливий випадок та щира допомога співробітників обласного архіву дозволили автору цих сторінок під час розшуку дати заснування Дніпропетровської філармонії виявити нові і цікаві свідчення, які розширюють наше уявлення про культурне середовище Дніпропетровська. На його тепер уже більше розгорнутому фоні і починається наша сюїта з елементами детективу.

ALLEGRO (I частина)

Сьогодні будь-який шанувальник музичного мистецтва знає, що кожного вечора він, завітавши на вулицю імені В. Леніна, № 6, побачить на фасаді однієї з найоригінальніших споруд міста яскраво висвітлене слово «Філармонія». У перекладі з латинської воно означає «любов» плюс «гармонія».

Але щоб ця щовечірня зустріч відбулась, Дніпропетровська філармонія пройшла довгий і незвичайний шлях. Її можна порівняти з міфічним Феніксом, який завжди відроджується. Комуś може здатись, що цей загадковий Фенікс зник, що його хтось закрит, заховав. Але це тільки здається. Насправді він блукає різними адресами. Але несе свою гармонію, дарує всім і надихає всіх, незважаючи на те, що перепони на його шляху бувають дуже і дуже різними, з багатьма невідомими, або відомими не до кінця. І треба розплутати цю майже детективну історію надзвичайно цікавої творчої біографії.

Поштовхом до початку детективної історії можна назвати нестримне бажання директора сучасної філармонії Тетяни Володимирівни Соломки: очоливши колектив у 2004 р., енергійний, творчий керівник вирішила «запитати» історію — знайти документи, які б висвітлювали одну-єдину дату заснування філармонії у нашому місті.

Це бажання дошукатись істини було викликане суперечливими відомостями, які давали численні довідники, публікації різних років у пресі, а також свідчення краєзнавців, істориків і корінних мешканців міста.

Досить звернутись до трьох путівників по Дніпропетровську, аби дізнатись, що:

1. «Обласна філармонія створена в Дніпропетровську в середині 20-х років» (Дніпропетровськ: Довідник-путівник/Ред. Д. Демерджі, М. Штейн. — Д.: Дніпропетровське книжкове видавництво, 1959. — 207 с.).

2. «Областная филармония создана в городе ещё в первые годы Советской власти» (Ватченко А.Ф., Шевченко Г.И. — Д.: Промінь, 1979. — 186 с.)

3. «Днепропетровская областная филармония создана в январе 1936 года» (Белич В. Я., Сумина З. Г. Днепропетровск: Путеводитель-справочник. — Д.: Промінь, 1985. — 148 с.)

Воскресенье, 10 февраля 1985 г.
Театр им. Ильича

к 300-летию со дня рождения

ГЕОРГ ФРИДРИХ
ГЕНДЕЛЬ
(1685 — 1759)

II
ПЛЕНУМ
ДНЕПРОПЕТРОВСКОЙ
ОРГАНИЗАЦИИ
СОЮЗА
КОМПОЗИТОРОВ
УКРАИНЫ

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЙ КОНЦЕРТ

исполнитель
лауреат Всесоюзного конкурса
ДНЕПРОПЕТРОВСКИЙ
СИМФОНИЧЕСКИЙ ОРКЕСТР

дирижер
народный артист УССР, заслуженный артист РСФСР
Гурген КАРАПЕТЯН

Отримавши ці суперечливі відомості, ми звертаємось до історичних документів. У Дніпропетровському обласному державному архіві нам повідомляють, що, на жаль, документи довоєнного періоду не збереглися. Тому копію постанови Дніпропетровського облвиконкому про організацію філармонії у нашому місті у 1936 р. (про цю постанову ми дізналися з публікації у газеті «Днепр вечерний» від 05. 09. 1986 р.) нам теж в архіві ні видати ні навіть показати не можуть.

Ну, що ж тут вдієш? Війна з фашистами, евакуація, пожежі, біль, горе багато чого порушили, знищили. Перегорнувши численні сторінки частково збережених документів, ми з гіркотою з'ясували, що у наш детектив втрутилися ще кілька суперечливих фактів.

А саме: переглянувши архівні документи Обласного відділу у справах мистецтв Виконкому Дніпропетровської обласної Ради депутатів трудящих (Річний звіт за 1951 рік. (Ф. 4361, оп. 2, спр. 31, арк. 2), ми читаємо у пояснювальній записці до звіту, що Дніпропетровська філармонія у 1951 рік нараховує 24 роки свого існування. Робимо елементарні математичні дії: 1951 мінус 24... Здається, у нас є зафіксована дата заснування філармонії: 1927 рік. Але, читаючи згаданий звіт далі, на аркуші 134, де починається саме звіт про роботу Дніпропетровської філармонії, знаходимо, що вона заснована у 1944 році. Цей звіт підписано директором філармонії Торчишником та головним бухгалтером Волобуєвою.

От тобі і відповідь. Чому у довідниках різних років дата заснування філармонії вказується приблизно 20—30-ті роки ХХ століття.

Але надія помирає останньою. На мене чекають, за мене вболівають усі працівники філармонії, тому, покинувши головне приміщення обласного архіву на вулиці імені К. Лібкнехта, за порадою директора архіву Ніни Володимирівни Киструської поспішаю на вулицю Ленінградську, у колишній партійний архів, тепер одне з відділень обласного.

Наш детектив набирає обертів. Знову пошуки архівних документів. Гортаю, гортаю аркуші... Завдяки дбайливій увазі наукових співробітників обласного архіву на моєму столі — велика кількість папок з документами справ Дніпропетровського

Обкому КП(б)У. Ця архівна документація виявилась для нас суцільним Клондайком.

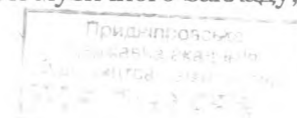
Так, читаючи документи з фонду 19 (оп. 1, спр. 1825, почато 25.02.1935 р. закінчено 27.10.1935 р.), знаходимо аркуші 42—45, де містяться Доповідна записка Е. М. Соколова директору Дніпропетровського Облтеатртресту тов. Кагану «Про організацію Дніпропетровської Державної Обласної Естради і філармонії» (арк. 42, 43) і Положення про Дніпропетровську обласну державну філармонію (арк. 44, 45).

Уважно вивчаємо ці документи. І розуміємо, що Е. М. Соколов — людина, добре обізнана у справах концертної роботи, яка, до того ж, опинилась у потрібному місці у потрібний час.

Ми вже згадували, що золотий музичний птах у Дніпропетровську спостерігав зі свого піднебесся неабияке піднесення художньо-мистецького життя, особливо театрального. На цьому фоні доповідна записка Е. М. Соколова влучає точно в ціль. Він пише, що концертна робота у нашому місті проводиться безпланово, підкреслює, що концерти відбуваються частіше всього у дні Жовтневих і Травневих свят. Складаються такі програми тільки з використанням гастролерів, які не завжди показують номери високого художнього рівня.

Далі Е. М. Соколов розгорнув цілу панораму музично-концертної діяльності у Дніпропетровську й області, яку проводитиме державна філармонія. Досить відзначити, що у першому виробничому плані він як директор нового закладу планував провести 2400 різнопланових концертів. Їх діапазон був дуже широким — естрада, класична музика, виступи для дітей. Організація чотирьох філіалів: у Кривому Розі, Запоріжжі, Кам'янському та Бердянську. Працювати у філармонії планувалось ланками місцевих акторів та гастролерів з інших міст країни і навіть зарубіжних.

Тримаючи поживклі аркуші, датовані 1935 р., безумовно, віддаєш належне високому професіоналізму майбутнього директора Дніпропетровської філармонії. Е. М. Соколов у своєму виробничому плані визначив усі основні напрямки філармонічної роботи, які і досі залишаються дійовими. Він урахував можливість поєднання державного та госпрозрахункового фінансування у роботі музичного закладу,

III
ПЛЕНУМ
ДНЕПРОПЕТРОВСКОЙ
ОРГАНИЗАЦИИ
СОЮЗА
КОМПОЗИТОРОВ
УКРАИНЫ

СИМФОНИЧЕСКИЙ КОНЦЕРТ

О. Держинська,
народна артистка СРСР,
солістка Великого театру.
Її сольний виступ був першим
концертом Дніпропетровської
філармонії (1936 р.)

Любов Орлова,
народна артистка СРСР

вважав за потрібне постійно оновлювати і виховувати творчі кадри.

А ще пропонував при філармонії організувати «для зменшення державної дотації піротехнічну майстерню та Реклам-бюро на повному госпрозрахунку. Відносно останнього (Реклам-бюро) прийняти обов'язкову постанову Міськвиконкому про упорядкування розклейки афіш, анонсів, оголошень, передавши монополю Реклам-бюро філармонії». Цю цитату ми навели спеціально, тому що і сьогодні проблеми рекламного бюро у нашому місті залишаються невирішеними. Хоча різні спроби були, але віз їй досі на місці. Філармонія готова і сьогодні організувати спільне для всіх видовищних підприємств Рекламне бюро, але...

Отже, професійну актуальність пропозиції Е. М. Соколова було визнано не тільки нами, а і керівництвом області. У 1936 р. наказом Облтеатртресту за підписом Кагана після постанови Облвиконкому Дніпропетровська державна обласна естрада і філармонія розпочала свою діяльність. Ця назва зберігалась до середини 50-х рр. ХХ ст. А потім слово «Естрада» зникло з афіш Дніпропетровської обласної філармонії. Це було логічно, тому що естрадний репертуар філармонії, як один з рівноправних напрямків її роботи, не потребував окремого наголосу. Здавалось, що архівні дослідження дають підставу для закінчення нашого детективу. Є протоколи, стенограми за підписом і печаткою про відкриття у Дніпропетровську філармонії. Але раптом наш детектив набрав нового цікавого оберту.

SCHERZO (II частина)

З архівних матеріалів та відгуків преси середини 30-х рр. минулого століття ми дізнались, що відкриття філармонії відбулось у січні 1936 р. Першим концертом був виступ відомої оперної співачки, солістки Великого театру Оксани Держинської. Початок роботи був вдалим. О. Держинська познайомила слухачів із кращими класичними творами свого камерного репертуару. Її виступ мав позитивний резонанс. Саме цей концерт розпочав одну з традицій нової філармонії — знайомити своїх слу-

хачів з кращими досягненнями вітчизняного мистецтва.

Продовжуючи в такому напрямку, Е. М. Соколов з дозволу Облтеатртресту і з виданою йому грошовою довіреністю виїздив у Москву і Ленінград, де запрошував на концерти кращих виконавців і популярних співаків. У Дніпропетровській філармонії відбулися концерти широко відомих Дмитра Дев'ятова, Бориса Мальцева, Марії Богуславської та інших. Але, незважаючи на успішні виступи гастролерів у перші місяці роботи філармонії, її спіткали великі організаційні і фінансові труднощі. Для цього було кілька об'єктивних і суб'єктивних причин. Щоб їх з'ясувати, ми знову повернулися до архівних «подорожей».

З великої кількості документів про роботу Культосвітнього відділу Обкому КП(б)У у 1936 році (ф. 19, оп. 2, спр. 413, арк. 63—67) вдалося розшукати Витяг із протоколу закритих партійних зборів партгрупи філармонії і естради від 8 травня 1936 р., підписаний парторгом І. Андрійко, та довідку «Про стан роботи Дніпропетровської філармонії і естради», яку підготував Культосвітній відділ Обкому КП(б)У після перевірки звернення партійної організації.

Ознайомившись з вельми цікавими подіями творчого життя філармонії, описаними у згаданих історичних документах, відкинувши всі типові для того часу зовнішні мовні та ідеологічні прикмети, можна було зробити кілька незалежних спостережень. Так, звичайно, у першому концертному сезоні виникло безліч непередбачених ситуацій. Їх оцінка учасниками подій трактувалась по-різному. Виходячи з протоколу партійних зборів, можна подумати, що Е. М. Соколов — такий собі Остап Бендер, який авантюрно, не враховуючи думки творчих працівників і артистів Дніпропетровської філармонії, поїхав до Москви і Ленінграда, запросив купу столичних знаменитостей. Вони дають концерти у Зеленому театрі (парк імені Чкалова), Театрі естради (парк імені Хатаєвича) та на інших сценічних майданчиках і забирають усі гонорари. А зовсім безвідповідальний директор Е. М. Соколов платить гастролерам, а своїх артистів залишає без роботи і коштів.

Але, як свідчить довідка про роботу філармонії, у цієї складної ситуації є ще один бік. Невгамов-

Клавдія Шульженко,
народна артистка СРСР

ВСЕСОЮЗНОЕ КОНЦЕРТНОЕ ОБЕДИНЕНИЕ
ЛЕНГОСЭСТРАДА
ГАСТРОЛИ
ДЖАЗ-АНСАМБЛЯ
под руководством
КЛ. ШУЛЬЖЕНКО И ВЛ. КОРАЛЛИ

Клавдія Шульженко
перебувала на гастролях
у Дніпропетровську
кілька разів

К. Шульженко. Ці руки знала уся країна, вони співали

ний і енергійний директор мав доручення і грошову довіреність Облтеатртресту за підписом його керівника Кагана на запрошення столичних гастролерів, які мали працювати паралельно з місцевими артистами. Але Дніпропетровська філармонія, не маючи свого приміщення, була змушена орендувати для своїх виступів частіше всього театральні приміщення, а також клуби у різних районах міста.

І тут ми дозволимо собі процитувати один параграф довідки, для того, щоб акцентувати твою увагу, дорогий друже-читачу, на тому, що проблема оренди для Дніпропетровської філармонії пройде «червоною ниткою» через довгі-довгі роки. Вона періодично виникатиме у різні часи і у різних умовах і може навіть стати загрозою самому існуванню філармонії (як це трапилося у 1996 р.).

Тому пункт 5 довідки 1936 року ми цитуємо повністю: «Считая совершенно неправильным, что за предоставление театральных помещений под концерты, директора театров взимают очень высокие цены, — предложит т. Булгакову (начальнику відділу мистецтв. — Т. Ш.) предоставлять Облфилармонии театральные помещения по себестоимости в твердо регламентированные дни. В соответствии с этим произвести необходимые расчёты и возместить Областной филармонии излишне полученные театрами от неё суммы» (ф.19, оп. 2, спр. 413, арк. 62).

Після виконання всіх семи пунктів організаційних заходів, перерахованих у постанові Культосвітнього відділу Обкому КП(б)У, життя філармонії поліпшилось. Е. М. Соколов повернув довіреність Облтеатртресту, але діяльність філармонії все ж таки проходила під його керівництвом і розвивалась у таких напрямках: запрошені гастролери і власні місцеві виконавці, естрада, популярна музика і висока класика.

Тут наш детектив про розшуки архівних документів, що до заснування філармонії може на деякий час припинитись. Але несподіванок, відкриттів, нових пошуків на шляху Дніпропетровської філармонії буде ще дуже і дуже багато. Тому порівняння її з феніксом ще неодноразово буде актуальним.

Леонід Утьосов,
народний артист СРСР

ANDANTE (III частина)

А наша розповідь про перші роки напруженої роботи щойно відкритої Дніпропетровської філармонії продовжується. Кінець 30-х років минулого століття. На запрошення філармонії у місті з великим успіхом виступають зірки сучасного мистецтва: Любов Орлова, Клавдія Шульженко, Леонід Утьосов. Залишаючись вірним собі, Е. М. Соколов щасливо поєднує естраду з класикою. Зірковий парад продовжують молоді, натхненні, які вже досягли міжнародного визнання, скрипаль Давид Ойстрах, піаніст Яків Зак, співачка Віра Метелицька та інші.

У фондах бібліотеки обласного історичного музею імені Д. Яворницького зберігаються численні підшивки газет тих далеких років. Популярна обласна газета «Зоря» приділяла багато уваги розвитку мистецтва на Дніпропетровщині. На її шпальтах можна було знайти велику кількість інформації, рецензій, репортажів, які висвітлювали значні події філармонічного творчого життя.

Тому на легких крилах детективної подорожі ми запрошуємо, тебе, друже-читачу, разом з нами повернутися більше ніж на шістьдесят років назад. Перегорнемо пожовклі сторінки

Леонід Утьосов і його оркестр були частими гостями Дніпропетровської філармонії

Молодий Д. Ойстрах після успішного виступу у Дніпропетровську (1938 р.)

газет, відчуємо подих історії і впевнимось у тому, що дніпропетровські глядачі і слухачі завдяки новій філармонії були свідками цікавого, яскравого, бурхливого процесу розвитку музичного мистецтва країни.

Ось вони — великі музейні підшивки газет. І наша подорож продовжується. У колонці оголошень «Зоря» сповіщає, що 21, 22, 23, 24 травня 1938 року на сцені театру філармонії і естради парку імені Т. Г. Шевченка (Зелений театр) проходять гастролі Державного ансамблю народного танцю України під художнім керівництвом П. Вірського та М. Болотова («Зоря», 21.05.1938 р.). Успішними виступами Державного ансамблю народного танцю України завершився другий сезон роботи Дніпропетровської філармонії.

Далі газетні публікації сповіщають, що вже у жовтні того ж 1938 р. новими блискучими іменами виконавців філармонія розпочала третій концертний сезон. Із захопленням пише у своїй статті Ю. Юр'єв про значний успіх концерту у Дніпропетровську переможця Третього Міжнародного конкурсу піаністів імені Ф. Шопена Якова Зака, який відбувся 30 вересня 1938 року. Звучали твори Й.-С. Баха, Ф. Мендельсона, Ф. Шопе-

на, Ф. Ліста. «У грі Якова Зака, — відзначає рецензент, — дивна різноманітність звукових фарб і своєрідність творчого задуму, а ще підкорююча краса звука і технічна віртуозна досконалість» (Юр'єв Ю. Концерт Якова Зака // «Зоря» — 1938, 1 жовтня.) «На біс» гастролер виконав знаменитий етюд для однієї лівої руки О. Блюменфельда і викликав нестихаючі оплески публіки.

Не встигли змовкнути оплески дніпропетровських меломанів на виступі Я. Зака, як через тиждень філармонія запропонувала нову зустріч — концерти Давида Ойстраха. Автор публікації у «Зорі» П. Йосипенко докладно описує історію творчих зв'язків Д. Ойстраха з Дніпропетровщиною, наголосивши, що у 1938 році наші земляки вже не вперше чули гру талановитого музиканта.

«З напруженою і любовною увагою слідкували ми за все новими й новими успіхами Давида Ойстраха. За неписаною чудовою традицією після кожної своєї перемоги Д. Ойстрах приїжджає у Дніпропетровськ. З великим нетерпінням чекала музична громадськість нашої області концертів Д. Ойстраха. Поїздка майстра містами Дніпропетровщини перетворилась на яскравий творчий звіт. Успіх був незмінним супутником виступів. Останні три концерти його в театрі філармонії — це значна подія у культурному житті Дніпропетровська. Високий художній рівень виконання, прекрасно добрана серйозна програма робить ці виступи особливо цінними» (Йосипенко П. Концерт Давида Ойстраха // «Зоря», 1938, 8 жовтня.).

Не можна не захопитись разом з П. Йосипенком, читаючи далі його розповідь про той концерт скрипаля. Маестро виконав нові твори, які дніпропетровці чули вперше. До них відносились: соната № 3 Е. Ізаї, соната О. Локателлі, блискучий струнний концерт М. Мясковського, що, між іншим, був виконаний концертантом за рукописом вперше в СРСР. Аудиторія була надзвичайно вдячна Давидові Ойстраху за цей цінний і такий несподіваний подарунок. Найкраще враження лишила балада іншого сучасного композитора І. Компанійця.

А, крім того, у виступах скрипаля звучали: концерт Й. Брамса, полонез Г. Венявського, твори Ф. Шумана, Ф. Шопена, М. Глинки, М. Мусоргського, О. Скрібіна, К. Сен-Санса. Тонкий і чуйний інтерпретатор

Д. Ойстрах, народний артист СРСР, лауреат Міжнародних конкурсів. Багато разів був гастролером Дніпропетровської філармонії

доніс до аудиторії все багатство і соковитість, всю поетичність творчості як класиків, так і сучасних композиторів. У кінці своєї розгорнутої розповіді П. Йосипенко бажає Д. Ойстраху нової роботи, нових успіхів і нових приїздів до Дніпропетровська. І треба сказати, що маестро ще неодноразово — у 40-ві, 50-ті, 60-ті, 70-ті роки — радував своїм талантом прихильників музичного мистецтва нашого міста.

Ну, а, повертаючись до третього концертного сезону філармонії, слід відзначити активну творчу діяльність саме дніпропетровських митців філармонії. Тут натхненно працюють струнний квартет і хорова капела, жіночий вокальний ансамбль і тріо гармонік. Великою любов'ю публіки користується дует сатириків Іллі Набатова і Григорія Лірова. Філармонічні концерти проходять на багатьох сценічних майданчиках міста, у сільських клубах, школах, студентських аудиторіях.

Цікавою нам здається інформація у газеті «Зоря», де повідомляється, що «25 жовтня 1938 року обласна філармонія влаштує великий симфонічний концерт. У складі 65 чоловік. Диригуватиме І. С. Штейман. У концерті візьмуть участь хор і балет Дніпропетровського оперного театру». («Зоря», 1938, 24 жовтня). Ця інформація є, якоюсь мірою, символічною. У ній прочитується головна тенденція подальшого перспективного розвитку філармонії. Тут і керівництво, і творчий склад за конче потрібне завжди вважали створення свого симфонічного оркестру.

І 10 травня 1939 року (кінець третього концертного сезону) чудова мрія багатьох мешканців міста, всієї численної музичної громадськості здійснилась. Розпочав свій перший концертний сезон симфонічний оркестр Дніпропетровської філармонії. Новоутворений творчий колектив заявив про себе голосно і впевнено. Це була доленосна подія в історії мистецтва січеславського краю. Творчість симфонічного оркестру визначала, формувала протягом багатьох років більшу частину роботи філармонії.

СИМФОНІЯ ЛЮБОВІ І КРАСИ

APPASSIONATO

(I частина)

Великий Й. В. Гете вважав, що «музика — це найбільше диво, яке послав нам Бог». Звертаючись до сторінок життя першого десятиліття Дніпропетровської філармонії, до її творців і організаторів, ми можемо цілком погодитися з геніальним німецьким поетом. Музика різнопланова, класична і сучасна тут «правила бал» під керівництвом людини дивовижної долі, засновника Дніпропетровського симфонічного оркестру Соломона Семеновича Фельдмана.

Його творчий шлях продовжувався більше половини століття. С. Фельдман був одним із широко освічених, ерудованих, яскравих диригентів-особистостей. Освіту він отримав у Києві. Спочатку закінчив музичне училище, а потім Київську державну консерваторію. З класу скрипки він навчався у професора Я. С. Магазинера, диригування — у професора Д. С. Берт'є.

Київську студентську молодість С. Фельдман яскраво змальовує у своїх спогадах, де створює надзвичайно широку і різноманітну мистецьку панораму Києва 30-х років ХХ століття з описом виступів видатних диригентів того часу: Фріца Штідрі, Бруно Вальтера, Арія Пазовського, Лева Штейнберга, Миколи Голованова, Натана Рахліна. Всі вони не тільки залишили чудові враження, а й значно вплинули на довгорічну діяльність диригента Соломона Фельдмана. Під час навчання у консерваторії він працював артистом і помічником диригента в оркестрі Київського театру опери та балету і Держоркестрі України під керівництвом Натана Рахліна.

Після закінчення аспірантури (Київська консерваторія) широко освічений, молодий, натхненний диригент отримав запрошення до Дніпропетровської філармонії, де мав організувати

Натан Рахлін,
шеф-диригент симфонічного
оркестру Дніпропетровської
філармонії, педагог і наставник
С. Фельдмана

У першому ряду
сидять диригенти
В. Бінов, Г. Проваторов,
С. Дудкін, С. Фельдман—
перший головний диригент,
засновник симфонічного
оркестру

новий симфонічний оркестр. Соломон Фельдман був яскравою, талановитою людиною, а ще великим романтиком і ентузіастом. Він остаточно, раз і назавжди, упевнився у дивовижній силі музики і присвятив їй усе життя. Почалось це благородне служіння у Дніпропетровську у 1939 році.

Перший маестро Дніпропетровського симфонічного оркестру С. Фельдман так само, як і перший директор філармонії Е. Соколов, з'явився у Дніпропетровську у потрібну мить і у потрібному місці. У промисловому центрі, що бурхливо розвивався, було престижно, цікаво, необхідно мати свій симфонічний оркестр як ознаку добробуту і високого рівня духовного життя місцевої громадськості.

Про оркестр мріяли дніпропетровці, про його організацію піклувалися владні структури, про нього писали на багатьох сторінках місцевої преси. Всі ці надії, мрії, сподівання акумулював, розпізнав, угадав Соломон Фельдман. Він володів даром запалювати музикантів своїми художніми ідеями. Його енергетики вистачало на вирішення організаційних та творчих проблем у створенні нового, мобільного, високопрофесійного колективу. І найголовніше — концертні програми під його керівництвом вирізнялись гарним художнім смаком, оригінальним баченням і знаходили гарячі відгуки в серцях слухачів, музичні обрії яких маестро розширював кожного вечора. Згадуючи свої перші кроки у нашому місті, С. Фельдман писав: «Днепрпетровск и его область — это самый-самый рабочий центр Украины. И там мне выпала честь впервые в истории города исполнять Девятую симфонию Бетховена и монографический концерт из произведений Прокофьева».

Нам здається доречним навести на цих сторінках дві рецензії на перші концерти оркестру. З газетних сторінок до нас доноситься подих творчості, натхнення незабутніх і хвилюючих миттєвостей. Ми звертаємось саме до відгуків сучасників, живих свідків, які були не завжди безпристрасні. Але їхні враження викликають особливий інтерес як документи музичного життя епохи. Вони зберегли неповторний колорит того часу, коли були написані.

«Перший концерт симфонічного оркестру»

Давно вже громадськість Дніпропетровська вимагала створення в місті симфонічного оркестру.

Нарешті такий оркестр створений і цими днями дав свої перші концерти.

Програма перших вечорів побудована була дуже вдало. Дев'ята симфонія Бетховена, концерт для оркестру і фортепіано радянського композитора Хачатуряна, пісня про Сталіна того ж автора — вибрані не випадково, вони підкреслюють загальний репертуарний напрям роботи колективу. Все найкраще в музичній спадщині наших класиків, кращі твори радянських композиторів в усій жанровій різноманітності (концерти вокальні, хорові, з фортепіано тощо) включені в план музичних вечорів оркестру.

Перші концерти оркестру пройшли з великим успіхом. Публіка палко вітала дебютантів. Вже виконання симфонії Бетховена переконало слухачів у тому, що ми маємо кваліфікований і здібний колектив. Сміливий новаторський твір геніального музиканта сповнений оптимізму і динаміки, героїчного пафосу боротьби людини за волю і щастя, був виконаний оркестром з великим піднесенням. Всі сольні місця як окремих музикантів, так і цілих груп, проведені чисто, темпераментно, експресивно. Диригент С. Фельдман виявив себе як талановитий інтерпретатор. Без зайвих і непотрібних афектацій і вивертів він точним і зрозумілим жестом передавав оркестру свої творчі наміри. Тонко і філігранно були відшліфовані обидві теми другої частини симфонії, приємно звучали ніжні віолончелі, дуже добре проведено було піанісимо в скерцо (жарт) третьої частини, в якій оркестр блиснув чистим «пічікато» (гра щипком). Прекрасно передані оркестром розгортання і зміни чотирьох маршових тем останньої частини симфонії, яка прозвучала могутнім тріумфальним гімном радості людини, що перемогла.

Диригент С. Фельдман добре «відчуває оркестр», вміє глибоко розкривати задуми композитора і передавати їх. Солідна спеціальна освіта, велика любов до справи молодого диригента свідчать про те, що художнє керівництво оркестром знаходиться у надійних руках.

У концерті Хачатуряна, написаного для фортепіано з оркестром, взяв участь піаніст — лауреат Міжнародного і Всесоюзного конкурсів Ігор Аптекарев. Піаніст вільно і з великою експресією виконав найскладніші місця, побудовані на дисонансах. І. Аптекарев — це серйозний і вдумливий музикант, в

ДНЕПРОПЕТРОВСКАЯ
ОБЛАСТНАЯ ФИЛАРМОНИЯ
МОСКОНЦЕРТ

К 325-летию воссоединения
Украины с Россией

КОНЦЕРТЫ

лауреата Всесоюзного смотра-конкурса

Днепрпетровского симфонического оркестра

Художественный руководитель и главный дирижер
народный артист УССР, заслуженный артист РСФСР

Гурген КАРАПЕТЯН

дирижер
заслуженный артист УССР

Анатолий ОСМАКОВ

музыковеды

С. КОЛОДНЫЙ
Н. ФЕСИК

г. МОСКВА
август 1979 г.

лауреат Всесоюзного смотра-конкурса
ДНЕПРОПЕТРОВСКИЙ
СИМФОНИЧЕСКИЙ ОРКЕСТР
Г А С Т Р О Л И

КАВКАЗСКИЕ МИНЕРАЛЬНЫЕ
ВОДЫ
ПРОГРАММА

июнь 1979 г.

руках якого щасливо з'єднались міць, чіткість і м'яке туше.

Завершує виступ оркестру прониклива і урочиста ода для хору й оркестру — «Пісня про Сталіна». Хор залізничників під керівництвом тов. Мар'якіна і оркестр тепло й схвильовано виконали цю пісню, яка, без сумніву, скоро стане популярною серед найширших мас наших слухачів.

Хороший, прекрасний початок! Ось що можна сказати, підсумувавши творчі наслідки першого концерту. Будемо сподіватись, що й наступні концерти нашого симфонічного оркестру також порадують аудиторію.

А. Тamarin.

*(Стаття надрукована у газеті «Зоря»
від 10 травня 1939 р.)*

«Другий концерт симфонічної музики»

Симфонічну музику люблять у нас в Дніпропетровську. Вже здавна були намагання організувати тут симфонічні концерти. Серед ентузіастів цієї справи ми знаємо наших славних земляків — депутата Верховної Ради УРСР народного артиста І. С. Паторжинського, заслуженого артиста республіки, композитора-орденоносця В. Я. Йориша та інших. Всі вони багато клопоталися про впровадження і пропаганду цього складного і багатого жанру музичного мистецтва.

Неодноразові вимоги нашої громадськості, преси, працівників театрів, нарешті, здійснилися: в Дніпропетровську створено великий симфонічний оркестр. До складу новоутвореного колективу увійшли кращі музиканти нашого міста і спеціалісти, запрошені з інших міст СРСР. За короткий час оркестр під енергійним керівництвом диригента С. Фельдмана підготував три програми, в які ввійшли твори Бетховена, Чайковського, Глюка, Бородіна та інших композиторів.

Про першу програму нашого оркестру (Бетховен, Хачатурян) вже писали в «Зорі». Кілька слів про другу виконану цими днями програму, присвячену Чайковському.

Насамперед, треба відзначити вибір, який свідчить і про хороший художній смак, і про серйозний підхід до справи. Концерт відкрився П'ятою симфонією — одним з кращих творів великого композитора. Потім

була виконана симфонічна поема на тему шекспірівського твору «Ромео та Джульєтта». Завершився концерт сольним виступом віолончелиста Белих, який зіграв, разом з оркестром, «Рококо» Чайковського.

Не вдаючись тут у детальний аналіз концерту, скажу тільки одне: мене глибоко і щиро захопило виконання нашого молодого симфонічного оркестру, який, безперечно, ближчим часом стане улюбленцем найширших мас любителів музики. Молодий, талановитий диригент Соломон Фельдман провів надзвичайно складну і відповідальну програму напам'ять, без партитури на пульті. Вже одне це свідчить про велику обізнаність і досвідченість диригента. Вся програма була виконана із значним успіхом і пройшла при винятковій увазі слухачів. Всі місця перед естрадою парку імені Т. Шевченка і навіть проходи між лавами були зайняті публікою.

Теплий прийом симфонічного оркестру трудящими Дніпропетровська вже при перших кроках його роботи — найкраще свідчить про життєвість справи.

*Заслужений артист республіки
В. Войтенко.*

*(Стаття надрукована у газеті «Зоря»
від 22 травня 1939 р.)*

Соліст Дніпропетровського оперного театру В. Войтенко прозорливо написав про «життєвість справи» симфонічного оркестру філармонії. У наступні два роки існування симфонічний оркестр провів понад 100 різноманітних концертів. У виступах колективу під керівництвом С. Фельдмана з однаковим успіхом виконувались як музика класичної спадщини Й.-С. Баха, Л. Бетховена, Дж. Верді, П. Чайковського, М. Лисенка, С. Гулака-Артемівського, так і твори сучасних композиторів: С. Прокоф'єва, Д. Шостаковича, Б. Лятошинського, Д. Кабалевського та інших.

З початком Другої світової війни діяльність симфонічного оркестру тимчасово припинилась. Більша частина артистів оркестру була мобілізована в армію на боротьбу з німецько-фашистськими загарбниками. Майно Дніпропетровської філармонії, включаючи оркестрові інструменти та нотну бібліотеку, було евакуйоване у тил.

УПРАВЛЕННЯ КУЛЬТУРИ
ДНЕПРОПЕТРОВСЬКОГО ОБЛІСПОЛКОМА

ПРОСПЕКТ
ФИЛАРМОНИЧЕСКОЙ РАБОТЫ
В ГОРОДАХ И РАЙОНАХ
ДНЕПРОПЕТРОВСКОЙ ОБЛАСТИ

Сезон 1983—1984 гг.

Хорова капела «Думка»,
симфонічний оркестр
Дніпропетровської філармонії,
диригент М. Лубенець

Після визволення Дніпропетровська у 1943 році почалось відновлення діяльності оркестру. Цю роботу успішно здійснив головний диригент П. Яновський. Спочатку він з'єднав у невеликий інструментальний ансамбль усіх наявних на той час у Дніпропетровську артистів оркестру у кількості 14 осіб. Це було ядро майбутнього оркестру, який почав швидко зростати. І у 1944 році у ньому вже 40 артистів. Багато концертів колектив давав у шпиталях і військових частинах.

У 1945 році оркестр було доведено до повного складу — 65 осіб. Повернувся з евакуації С. Фельдман. Розгорнулася напружена робота. У сезоні 1945/46 років симфонічний оркестр працював над створенням різноманітних концертних програм, на яких побувало близько 7000 дорослих і юних слухачів. Особливим успіхом користувались лекції-концерти: «Що треба знати про симфонічний оркестр» та «Пушкін у музиці Чайковського і Глінки».

У березні 1945 року пройшов з великим успіхом цикл концертів, присвячених 103-й річниці з дня народження класика української музики М. В. Лисенка. У сезоні 1946/47 років С. Фельдман продовжував розширювати репертуар оркестру. У виконанні колективу прозвучали: Дев'ята симфонія Л. Бетховена, фантастична симфонія Г. Берліоза,

низка симфоній П. Чайковського і поруч Друга симфонія Б. Лятошинського, кантата «Олександр Невський» С. Прокоф'єва, Привітальна увертюра Д. Клебанова, симфонія-кантата «Моя Україна» А. Штогаренка, Друга симфонія Л. Ревуцького.

Соломон Фельдман, згадуючи ці концерти, писав: «В полуразрушенном городе, без постоянного помещения, в уцелевших залах клубов, театра, университета и институтов давали каждую неделю по 3—4 концерта в переполненных аудиториях. Дух высокого патриотизма в нас и во всем народе царил после Победы и в годы мирного строительства необычайный. Новый сезон мы открывали Второй симфонией Арама Хачатуряна, кантатой «Александр Невский» Прокофьева и его «Русской увертюрой», Пятнадцатой симфонией Мясковского и произведениями украинских композиторов» (<http://filarm.ru/employees.php>).

Незважаючи на труднощі, Дніпропетровська філармонія жила напруженим творчим життям. Кожний день був наповнений не тільки концертами, різноманітними заходами мистецького плану в аудиторіях різного віку, а і великою роботою по розвитку багатьох нових напрямків філармонічної діяльності.

І тут нам знову, дорогий читачу, допоможуть свідки тих подій. Пожовклі афіші, програми, які знайшлися у чудових дніпропетровських шанувальників музичного мистецтва. В їхніх домашніх сімейних архівах збереглись програми, афіші тих далеких 40-х років і ці скромні люди, не називаючи себе, передали їх артисту оркестру, заслуженому артисту України Євгену Токолову. Він збирає свідчення діяльності Дніпропетровської філармонії майже сорок років і його часто називають нашою «ходячою» історією.

Про що ж повідали нам посланці отих складних післявоєнних 40-х років минулого століття. Розкриваємо невеличку книжечку — збірку програм — і читаємо: «Республіканський огляд обласних філармоній 14—18 грудня. Концерти творчих колективів та виконавців Дніпропетровської державної обласної філармонії». Це видання Дніпропетровської державної філармонії, 1946 рік. Ну просто чудова знахідка! Гортаючи її сторінки, одразу отримуємо безліч відомостей, і біографія музичного закладу розквітає пишним творчим цвітом.

Євген Токолов

Фінал творчого звіту колективів Дніпропетровської філармонії в Києві

Вже у грудні 1946 року на базі філармонії працювали: ансамбль бандуристів під керівництвом Ф. Грогуленко; хорова капела імені М. В. Лисенка, художній керівник М. Мельник; струнний квартет під керівництвом концертмейстера симфонічного оркестру А. Лева, великий загін солістів-вокалістів, а також літературні і естрадні групи з різножанровим репертуаром. Провідне місце посідав симфонічний оркестр, який спрямовував професійні пошуки.

Як свідчать звітні концерти на республіканському огляді 1946 року, Дніпропетровська філармонія вела різнопланові, багатожанрові пошуки. Оглядова афіша, у якій були представлені всі колективи філармонії, яскраве тому підтвердження. Відкривав звіт концерт симфонічного оркестру під керівництвом Соломона Фельдмана і за участю хорової капели імені М. В. Лисенка. У програмі прозвучали твори класиків А. Дворжака, П. Чайковського та сучасних композиторів Д. Клебанова та А. Хачатуряна.

Далі відбулись на різних сценічних майданчиках три творчі акції дніпропетровських артистів: камерний концерт за участю струнного квартету, солістки-вокалістки Р. Богдановської (меццо-сопра-

но), солістів філармонії, лауреата Українського конкурсу музик-виконавців (зберігається назва того часу) М. Обермана (рояль) та професора Я. Застрабського (віолончель). Ці майстри камерного жанру з великим успіхом виконали твори: Л. Бетховена, М. Римського-Корсакова, П. Чайковського, М. Балакирева, Е. Гріга, а також В. Косенка і І. Дунаєвського. А у другому відділенні концерту відбулась прем'єра літературного театру. Артисти Л. Лідарська та В. Шалашенко розіграли драматичну композицію «Великий полководець Суворов».

У своїй роботі дніпропетровські майстри використовували і дуже поширений класичний жанр — лекцію-концерт. У столиці відбулася «Лекція-концерт М. Мясковський, С. Прокоф'єв». У ній брали участь диригенти С. Фельдман, П. Яновський, лектор-композитор Л. Кауфман, соліст М. Оберман (рояль), симфонічний оркестр і хорова капела, художній керівник М. Мельник. Виконуючи Двадцять першу симфонію М. Мясковського, Класичну симфонію і «Здравицю» С. Прокоф'єва, артисти Дніпропетровської філармонії продемонстрували високий художній рівень і великі потенційні можливості.

Крім того, київські глядачі отримали добрий настрій, естетичне задоволення, відвідавши концерти ансамблю бандуристів, артистів естради та солістів філармонії М. Обермана (рояль) і Л. Калашникової (сопрано). Злагоджену гру, добре володіння своїми інструментами показали дніпропетровські бандуристи під керівництвом Ф. Грогуленко, виконуючи твори М. Лисенка, Л. Ревуцького, П. Гайдамаки, Я. Степового. Актори А. Гречаний (соло на балалайці), А. Ірманов (ексцентрик), Н. Русланов і Р. Русланова (акробатичний етюд), І. Енгельс (характерний танок), О. Яцимірська (художнє читання) яскраво представили численні естрадні жанри Дніпропетровської філармонії.

Виступи солістів філармонії — досвідченого майстра, лауреата Українського конкурсу музик-виконавців Михайла Обермана (рояль) і Людмили Калашникової (сопрано), концертмейстера Ю. Цодікова вирізнялися тонким смаком, високою виконавською майстерністю, цікавим різноманітним репертуаром, у якому витончені класичні твори Ф. Ліста, М. Метнера, П. Чайковського, Ц. Кюї, С. Рахманінова, О. Варламова органічно поєднувалися з сучасною музикою С. Тулікова, А. Новикова, Б. Александрова, І. Коломійцева.

І нарешті 18 грудня 1946 року у Києві відбувся великий заключний концерт Дніпропетровської філармонії за участю всіх учасників Республіканського огляду, де ще раз Дніпропетровська філармонія підтвердила свої мистецько-художні досягнення майже у всіх жанрах концертної діяльності. У виступі могутнім творчим поривом були охоплені артисти хору,

симфонічного оркестру, солісти-вокалісти, диригенти, солісти-інструменталісти, ведучі концерту, і тому твори П. Чайковського, А. Рубінштейна, М. Лисенка, М. Глинки, П. Козицького, К. Данькевича, І. Дунаєвського та інших композиторів звучали натхненно, прославляючи красу, добро, вічні істини, які дарує людству музика.

Ми так докладно зупинились на важливій події у житті Дніпропетровської філармонії, яким явився Республіканський огляд обласних філармоній, тому, що після 1946 року і по сьогоднішній день участь нашого колективу у всіх виступах, оглядах, звітах Дніпропетровщини у Києві була безперечною. Так, у 1946 році народилася славна традиція Дніпропетровської філармонії, яка живе і понині. Це ознайомлення столичної публіки, звіт перед нею про кращі зразки творчості, пошуки, знахідки дніпропетровської музичної громадськості.

Такі знахідки завжди збирала, акумулювала Дніпропетровська філармонія, тому, повернувшись з вдалого виступу у Києві, її колективи продовжили копітку, наполегливу роботу. Звичайно, що у центрі уваги залишається діяльність симфонічного оркестру на чолі з С. Фельдманом. Головний диригент, молодий і завзятий, будував роботу колективу, враховуючи всі передові, цікаві і плідні тенденції музичного процесу. Тому з афіш і програм концертів симфонічного оркестру дніпропетровські шанувальники музичного мистецтва були поінформовані про великі і різноматичні плани колективу.

А вони були, справді, дуже різнобічними і враховували кращі досягнення музичного і виконавського мистецтва тієї пори. Окрім щотижневих виступів під керівництвом диригентів С. Фельдмана, П. Яновського, за пультом симфонічного оркестру стояли диригенти-гастролери: Н. Рахлін (Київ), М. Рабинович (Ленінград), Р. Матсов (Таллін), О. Клімов (Одеса), М. Аносов (Москва), Л. Брагінський (Львів), К. Сімеонов (Київ).

З оркестром грали солісти-інструменталісти: скрипалі — Г. Барінова, М. Козолупова, Б. Фішман (Москва), А. Штерн, М. Будовський, Генріх Ковельський (Київ); віолончеліст О. Матковський (Москва); піаністи — Д. Кабалевський, Е. Гуревич, М. Юдіна, Д. Тасін, Г. Коган; співали солісти-вокалісти — Н. Казанцева (Москва), Л. Борисен-

ко, І. Кипоренко-Даманський, А. Іванов, Т. Частій, Л. Роменський (Київ), С. Тухнер, І. Бронзов (Харків).

Натан Рахлін, Дмитро Кабалевський, Костянтин Сімеонов — імена-легенди. Кожний з них — епоха у музичному мистецтві. Вони плідно співпрацювали з симфонічним оркестром Дніпропетровської філармонії. Їх кращі виконавські традиції розвиваються і підтримуються сьогодні.

У ювілейному році (70 років з дня заснування філармонії) за ініціативою директора Т. В. Соломки були проведені концерти, присвячені пам'яті диригентів Натана Рахліна і Гургена Карапетяна. Ця робота буде продовжена і надалі.

Розповідаючи про перше десятиріччя роботи Дніпропетровської філармонії, хотілося б зробити невеличкий авторський коментар. Ми вважаємо головним надзавданням цієї книги ствердження думки про не випадковість тих чи інших творчих подій у художньому житті, про їх взаємозв'язок, з якого складаються, народжуються традиції. Розвиток і збагачення традицій відбувається за рахунок досвіду попередніх поколінь. Тому творчість невпинна, тому розмаїття її напрямків завжди цікавить і зворушує.

Ми вже писали про символічний міст, який вибудувався у нашій уяві між творчістю і громадською діяльністю класика вітчизняної музики М. В. Лисенка (гастролі його хору у Катеринославі 1902 рік) і виступом хорової капели імені М. Лисенка Дніпропетровської філармонії у Києві у 1946 році. Цей символічний міст розбудовував протягом багатьох років ще один наш чудовий земляк, уславлений співак І. С. Паторжинський.

Його творчий шлях розпочався у 1922 році після закінчення Катеринославської консерваторії і тривав майже сорок років. Талановитий співак і актор створив безліч яскравих сценічних образів, кращими з яких були Іван Карась з опери «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемівського і Тарас Бульба з однойменного твору М. Лисенка. Сильний, гарного тембру бас, висока акторська майстерність дозволяли Івану Сергійовичу бути одним із лідерів вокальної культури України і увійти в її золотий фонд.

Попри всі свої досягнення на столичній сцені Київського театру опери та балету, І. С. Паторжинський ніколи не забував рідного міста. Слідкував за його музичним життям і багато зробив як депутат Верховної Ради УРСР для створення симфонічного оркестру Дніпропетровської філармонії. Неодноразово співак брав участь у концертах на рідній дніпропетровській сцені, виконував з великим успіхом твори М. Лисенка, О. Даргомижського, С. Гулака-Артемівського. Вдячні земляки назвали його ім'ям одну з вулиць міста. А ще сьогодні

3*

Генріх Ковельський

О. Вертинський

традиції І. С. Паторжинського продовжують і розвивають численні дніпропетровські солісти-вокалісти.

Наш символічний музичний міст мав ще багатьох видатних будівельників, які залишили на художніх об'рях Дніпропетровської філармонії свої зіркові дарунки. Одним із перших гастролерів філармонії був видатний французький скрипаль Жак Тібо. Його концерт у Дніпропетровську відбувся у квітні 1936 року. Твори В.-А. Моцарта, К. Дебюссі, Ц. Франка у виконанні французького гостя справили захоплююче враження. Технічні досягнення, самобутня трактовка класичних творів Ж. Тібо нікого не залишали байдужими.

Цю чудову естафету скрипкових концертів у Дніпропетровській філармонії багато років продовжував ще один видатний музикант, який добре знав Жака Тібо, — Давид Ойстрах. Його блискучі концерти безперечно були яскравими дарунками нашому слухачеві.

І, нарешті, не можна не згадати ще одну чудову Катеринославсько-Дніпропетровську творчу естафету. Ім'я Олександр Вертинський не потребує великих рекомендацій. Оригінальність, неповторність, притаманні лише йому, елегантність сценічної поведінки, а головне, блискуча гармонійність і тонкий ліризм його пісень і сьогодні приваблюють увагу і хвилюють багатьох слухачів.

А ми, звернувшись до мемуарів артиста, можемо дізнатись, що слава Олександра Вертинського, автора і виконавця, почалася на початку ХХ століття саме у нашому місті. Тут, у Катеринославському місцевому театрі (тепер театр імені М. Горького), відбувся перший сольний концерт артиста. Цей виступ приніс йому великий успіх. У далекі двадцяті артист театру мініатюр О. Вертинський почав шлях артиста естради, відкинувши маску сумного П'єро.

Після пам'ятного першого концерту минуло понад чверть століття, і у 1949—1950 роках вельми популярний Олександр Вертинський відгукнувся на запрошення Дніпропетровської філармонії. У залі Будинку Техніки на вулиці Ф. Дзержинського пройшли його концерти у супроводі чудового концертмейстера Б. Брехеса. Успіх був просто шалений. Дніпропетровська публіка, як у далекі двадцяті роки, зустрічала кожну пісню артиста гарячими тривалими оплесками, а «Доченек» і «Молдаванську степь»

артист виконував на «біс». Так на нашому символічному музичному мосту О. Вертинський запалив два своїх вогники на відстані майже тридцяти років.

А ми, дорогий друже-читачу, налагодивши цей міст художньої естафети з кінця сорокових років ХХ століття у сьогодення, все ж таки повертаємось до роботи Дніпропетровської філармонії 1950-х років.

ADAGIO

(II частина)

Своє перше п'ятнадцятиріччя Дніпропетровська філармонія почала як згуртований професійний колектив, де пошук, розвиток, засвоєння кращих традицій були головними ознаками творчого життя. У 1949 році Соломона Фельдмана запросили на роботу до Сталіно (Донецьк), де йому знову довелося організувати новий симфонічний оркестр. А ми маємо віддати належне цьому талановитому музиканту, першому диригенту симфонічного оркестру Дніпропетровської філармонії.

Соломон Семенович Фельдман заклав основні принципи і традиції молодого колективу. Завдяки його широкому кругозору, ерудиції, високій музичній культурі репертуар оркестру вирізнявся вишуканістю трактовки класики і сміливими знахідками у прочитанні сучасної музики. Професійний екзамен молодий диригент і його молодий оркестр з блиском витримали, граючи різноманітні твори класичної музики. Особливою любов'ю користувались Л. Бетховен та П. Чайковський. Майже всі симфонії П. Чайковського зіграв Дніпропетровський симфонічний під керівництвом С. Фельдмана.

Ще навчаючись у Києві у 1928 році, диригент придбав партитуру Четвертої симфонії великого російського композитора і, зігравши її вперше з оркестром Дніпропетровської філармонії, не полишав роботу над твором протягом багатьох років своєї діяльності. Артисти оркестру, дніпропетровська преса, музична громадськість, численні слухачі із захопленням відзначали головний постулат у трактовці С. Фельдманом музики П. Чайковського і конкретно Четвертої симфонії. Диригент стверджував безперечну перемогу добра над злом у житті людини, незважаючи ні на які трагічні обставини.

Відстоюючи своє бачення, він говорив: «...фатальному, роковому звучанню труби у Четвертій симфонії П. Чайковського протидіє увесь оркестр» (<http://filarm.ru/employees.php>). У цій протидії Фельдман вбачав перемогу добрих сил.

Тут на нашому музичному символічному мосту знову запалюються чудові естафетні вогники. С. Фельдман стверджував оптимістичний погляд на симфонічну музику П. Чайковського у 40-ві роки. Його думку підхопив і розвивав у 60-80-ті роки

минулого століття ще один головний диригент оркестру, народний артист України Г. Карапетян. А сьогодні вже їхнє спільне трактування поділяє і примножує головний диригент, заслужений діяч мистецтв України Н. Пономарчук.

Соломон Семенович Фельдман, переїхавши до Донецька, а потім до Самари, ніколи не забував свій перший оркестр. Стежив за його розвитком, приїздив з гастролями, брав участь у ювілейних святкуваннях. Так, проглядаючи програми концертів, ми знаходимо повідомлення, що 6 лютого 1987 року у Дніпродзержинську (ПК Металургів), а наступного дня у Дніпропетровську (Будинок науково-технічної пропаганди) відбулись концерти симфонічного оркестру Дніпропетровської філармонії під керівництвом Соломона Фельдмана.

Як завжди, диригент запропонував слухачам різноманітну цікаву програму. Звучали Перша симфонія А. Брукнера і Потрійний концерт Л. Бетховена для скрипки, віолончелі і фортепіано з оркестром (опус 56 до мажор). С. Фельдману вдалося розкрити усю глибину музики А. Брукнера з його романтичною любов'ю до природи і намаганням проспівати їй свій гімн. З великою увагою диригент поставився до солістів-інструменталістів, фортепіанного тріо з Києва у складі О. Мельникова (скрипка), лауреата Міжнародних конкурсів В. Пономарьова (віолончель) та В. Новикова (фортепіано). Тому Потрійний концерт Л. Бетховена було зіграно у супроводі оркестру з великим успіхом.

А через рік на сцені ПК УВС С. Фельдман показав ще одну цікаву програму: Перший концерт для скрипки з оркестром Д. Шостаковича (соліст О. Ширинський) і Третю симфонію Й. Брамса. Знову слухачі були вражені чудовим творчим взаєморозумінням диригента і оркестру, їх злагодженою співдружністю. Про це чудове вміння С. Фельдмана, про його повну самовіддачу в роботі писав музикознавець В. Л. Мітітелло, який багато років працював з диригентом. «Мануальная техника С. С. Фельдмана отличается мягким, почти незаметным тактированием, преобладанием эмоционально-пластичной жестикюляции — за исключением моментов оркестрового тутти, остро акцентированных эпизодов, когда сжимаются обе руки и кулаками как бы „вколачивается“ мощная звуковая масса. Мимика — то, что слушатель в зале редко может видеть, — преимущественно восторженно-поэтическое выражение лица: чувствуется, что каждый концерт — некое священнодействие, праздник».

Саме цю традицію: кожний концерт — свято, закладену своїм першим керівником, симфонічний оркестр Дніпропетровської філармонії продовжував у 50-ті роки ХХ століття, коли за пультом стояв головний диригент Михайло Лубенець.

Золотий музичний птах неодноразово злітав у високе піднебесся, сповіщаючи про творчі досягнення Дніпропетровської філармонії. У блакитній височині нашому птагу вдалося розгледіти, відкинувши всі ідеологічні рогатки, паростки справжнього мистецтва, справжньої чудової духовної роботи.

Ми, друже-читачу, разом із нашим птахом спробуємо роздивитись, проаналізувати події тих років і впіймати ритм напруженого філармонічного життя. У ньому брали активну участь симфонічний оркестр, хорова капела, квартет духових інструментів, велика літературно-філармонічна група, до якої належали солісти-вокалісти, артисти естради, майстри художнього читання. Вони всі разом виконували значну різножанрову роботу.

Із повідомлень преси та щорічних звітів, які зберігаються в обласному архіві, ми дізналися, що у 50-ті роки ХХ століття у Дніпропетровській філармонії працювало вісімнадцять лекторіїв, де проходили лекцій-концерти за участю симфонічного оркестру, музикознавців, хорової капели, солістів-вокалістів. Теми лекцій-концертів: «Українська сучасна музика», «Українська радянська опера», «Українська радянська балетна музика», «Лауреат Ленінської премії Д. Шостакович», творчість композиторів П. Чайковського, Л. Бетховена, Е. Гріга, Дж. Россіні, С. Рахманінова та інших.

*Артисти оркестру
з композитором Р. Глієром*

Ці лекції-концерти відбувались у рамках так званого «Великого лекторію» й охоплювали всі райони нашого міста.

Крім того, було створено «Малий лекторій», який працював у Кривому Розі, Дніпродзержинську, Павлограді, Верхньодніпровську, Нікополі, Марганці, у районних і сільських клубах. Він складався, за словами художнього керівника філармонії тих часів М. Крейєра, з музичного лекторію, лекторійно-філармонічної групи, літературних вечорів та літературних композицій. Філармонічна група підготувала лекцію-концерт про гумор і сатиру в піснях і поезії під назвою «Вам посмішка дуже пасує». Цей колектив побував з концертами на цілих землях Казахстану (Крейєр М. У скарбницю дарів // «Зоря», 1959, 15 жовтня).

Майстер художнього слова Євген Тютюнов виступав із циклом літературних вечорів, присвячених українському гумору та сатирі, а квартет дерев'яних духових інструментів широко пропагував українську народну творчість, музики М. В. Лисенка, а також сучасних композиторів Косенка і Фатєєва.

У філармонії тих часів діяли естрадні програми. В основному ці колективи формувались із запрошених артистів. Так була створена група виконавців, яка виступала під назвою «Чи немає тут ваших знайомих?» Вона згідно з планом Укрконцерту довгий час працювала за межами області. Естрадний ансамбль обслуговував і трудівників Кривбасу. В його програмі — українські народні пісні (соліст А. Самійленко), українська фантазія для тріо бандуристів та інші твори сучасних вітчизняних композиторів. Також відбувались камерні концерти провідних солістів-вокалістів.

Розмаїття філармонічних концертів, їх високий художній рівень досягались невтомними пошуками, натхненною працею кожного співробітника. Особлива роль у цій успішній роботі належала двом великим творчим колективам — симфонічному оркестру і хоровій капелі. В їх діяльності як у краплині води відбилися усі прикмети художнього життя країни тих часів.

Перша половина 50-х років минулого століття, як відомо з історії, позначена важкими умовами культу особистості Сталіна. Ідеологічний тиск, переслідування митців, звинувачених у націоналізмі чи будь-яких інших «гріхах», регламентування репертуару — всі ці типові партійні негаразди торкались і Дніпропетровської філармонії.

Без будь-яких зовнішніх причин було змінено керівництво філармонії. Незважаючи на те, що далекоглядні плани першого директора Е. М. Соколова втілювались у життя, його було замінено на В. Торчишника. Художнє керівництво філармонії, яке здійснював С. І. Чудновський, перейшло спочатку до В. Басманова, а потім до М. Крейєра. Хорову капелу імені М. Лисенка

було перейменовано на капелу «Зоря», яку замість М. Мельника очолив Л. Усачов. І, як уже згадувалось, після від'їзду С. Фельдмана симфонічний оркестр очолив М. Лубенець.

Головним завданням нового керівництва філармонії було змінити репертуарну політику (сьогодні ми читаємо це завдання як ідеологічну чиновницьку вказівку): замінити більшу частину творів класичної спадщини на сучасну радянську музику. Зважаючи на ці умови, головний диригент М. Лубенець, хормейстер і композитор Л. Усачов шукали способів поєднання ідеології і творчості.

Сьогодні з відстані п'яти десятиріч років ми бачимо, що їхні зусилля були плідними і що справжня творчість, художні шукання колективів Дніпропетровської філармонії завжди перемагали. Навіть у напружених, заідеологізованих умовах державної цензури музичний процес пружно розвивався, досягаючи значних професійних успіхів. У цьому можна впевнитись, звернувшись до розгляду міської періодичної преси, друкованої продукції філармонії тих років.

Беремо програму концерту, який відкриває новий осінньо-зимовий сезон 1950/51 років. Концерт відбувся 28 жовтня 1950 року і його програму скла-

*Ігор Ойстрах,
народний артист Росії*

дали твори О. Свечникова, О. Арутюняна, Л. Бетховена. Ми взяли саме цю програму, щоб наочно показати, як творчість долала ідеологічні перешкоди. Ні для кого не було секретом, що симфонічна поема «Щорс» і «Кантата про Вітчизну» молодих сучасних композиторів О. Свечникова, О. Арутюняна включались у концерт через їх велике значення у вихованні трудящих. Але М. Лубенець разом із оркестром вдало і органічно поєднували революційну патетику і народну пісенну основу музики О. Свечникова. Симфонічна поема перетворювалася з лозунгової на напружено розгорнуту розповідь про сміливість, мужність, стійкість сильної духом людини. У розповідь про героя диригент влітав дуже яскраву народно-епічну тему кобзаря, виразника кращих рис українського характеру.

«Кантата про Вітчизну» О. Арутюняна виконувалась оркестром, хоровою капелюю і солістами-вокалістами Л. Богдановською (меццо-сопрано) і П. Зайковим (бас). Це виконання, з одного боку, розкривало своєрідність музики, побудованої на основі багатого вірменського народного мелосу, а з іншого — підкреслювало загальнолюдські цінності, втілені у творі. Кантата вибудовувалась у п'ять закінчених фресок, написаних соковитим пензлем. Вони сповнені радісного світосприйняття композитора, який славить красу природи, красу творчої натхненої праці, красу людської мужності

Ізюминкою цього концерту був виступ молодого здібного скрипаля, тоді ще тільки лауреата Міжнародного фестивалю демократичної молоді у Будапешті Ігоря Ойстраха. У його чудовому виконанні концерту для скрипки з оркестром Л. Бетховена чувся своєрідний потаємний опір ідеологічному засиллю. Це таємне протистояння: ви нам ідеологію, а ми вам класику — стане традицією Дніпропетровської філармонії на довгі роки радянської влади.

Звичайно, цей універсальний таємний виклик не був знахідкою тільки Дніпропетровської філармонії, але тут його запроваджували дуже успішно. І особливо вдало ним користувались у 50—60-ті роки минулого століття головні диригенти симфонічного оркестру Михайло Лубенець, Геннадій Проваторов, Сергій Дудкін і Михайло Карсавін. Хоча заради справедливості треба нагадати, що після смерті Й. Сталіна цензурний тиск змінив свій вигляд, зменшився репертуарний диктат. Його замінили наполегливі рекомендації з боку Комуністичної партії, а тут уже допускались деякі дискусії і точки зору митців.

А в цілому панорама музичного життя Дніпропетровська, за відсутності у той період театру опери та балету, в основному визначалась філармонією. Багато значних подій, які б сьогодні ми назвали європейськими, відбулися саме на сцені Дніпропетровської філармонії. До таких подій можна віднести авторські вечори

сучасних композиторів Ю. Нахабіна, М. Ракова, Є. Светланова, О. Арутюняна, Г. Майбороди за участю симфонічного оркестру, солістів-вокалістів, музикознавців та хорової капели. Ці вечори користувались великим успіхом, а їх автори відзначали високий художній рівень, великі творчі можливості колективу.

Саме про значне зростання професійної майстерності говорить репертуар концертних програм, а також його втілення. Досить перерахувати твори композиторів, що склали основні напрямки репертуарної політики, імена тих, хто реалізовував її, стане цілком зрозумілим дуже добрий стан творчого здоров'я Дніпропетровської філармонії. Ми вже писали про золоту середину, органічне поєднання художнім керівництвом сучасності і класики.

Афіша другого п'ятнадцятиріччя філармонії (1950—1965) яскраво засвідчувала цю тонку, розумну роботу. Кращі зразки сучасної музики постійно звучали у концертах усіх колективів. Так, симфонічний оркестр успішно виконував Першу, П'яту, Сьому симфонії Д. Шостаковича, Другу симфонію О. Тактакішвілі, сюїту з музики до балету «Спартак» А. Хачатуряна.

Особлива увага приділялась творам українських сучасних авторів. Кантата-симфонія «Кавказ» найстарішого вітчизняного композитора С. Людкевича, ораторія «Жовтень» К. Данькевича, кантата «Хустина» Л. Ревуцького на вірші Т. Шевченка, Третя симфонія Б. Лятошинського, «Гуцульська рапсодія» Г. Майбороди у виконанні симфонічного оркестру та хорової капели звучали як фундаментальні полотна і розкривали широкий діапазон пошуків музикантів. Ці пошуки продовжувались у першому прочитанні творів дніпропетровських композиторів. Спілкування філармонії з місцевими авторами — ще одна традиція, яка була закладена у 50-х роках минулого століття й існує понині.

Симфонічний оркестр, хорова капела, а сьогодні камерний хор неодноразово давали путівку в життя яскравим творінням членів Дніпропетровського відділення Спілки композиторів України. Твори Леоніда Усачова, Валентина Сапелкіна, Віктора Родіонова, Олега Носика, Віктора Мужчиля та інших часто включались до концертних програм. Їхня музика пропагувалась серед слухачів різного віку, починаючи з абонементів для школярів і студентів до звучання у концертах-звітах найвищого столичного рівня.

Поряд з пошуками, відкриттями у сучасній музиці засвоювались кращі зразки класичної музики. Вона давала змогу на кожній репетиції, кожному виступі підвищувати професійну майстерність усіх творчих працівників. У ті роки головними диригентами симфонічного оркестру були серйозний, вдумливий Ми-

Министерство культуры УССР
ДНЕПРОПЕТРОВСКАЯ ОБЛАСТНАЯ ФИЛАРМОНИЯ

**КОНЦЕРТ
СИМФОНИЧЕСКОГО ОРКЕСТРА**
В программе произведения

П. И. ЧАЙКОВСКОГО

Симфония № 4
Сюита на балет "Спящая красавица"
Ария Виолы из оперы "Прометей освобожден"
Итальянский концерт
Этюд для виолы и виолончели "Синурочка"
Адажио "Камаринская"
Ария Виолы из оперы "Датский принц"
Ария Роберта из оперы "Богема"
Героическая увертюра "1812 год"

ДИРИЖЕР
**МИХАИЛ
КАРСАВИН**
СОЛІСТЫ:
МАРИЯ МАРКИНА **АНАТОЛИЙ БОЙКО**
Музыковед — **С. КОЛОДНЫЙ**

НАЧАЛО

ДОМ ТЕХНИКИ
30
сентября 1963 г.

КОНЦЕРТ

І отделение
МЕНДЕЛЬСОН — Итальянская симфония

ІІ отделение
ЭНЕСКУ — Вторая румынская рапсодия
АРИИ ИЗ ОПЕР ЗАРУБЕЖНЫХ КОМПОЗИТОРОВ
НОДАИ — "Танцы из Галанты"

Исполнитель:
ПЛАУРЕАТ ВСЕСОЮЗНОГО КОНКУРСА
ДНЕПРОПЕТРОВСКИЙ СИМФОНИЧЕСКИЙ ОРКЕСТР

ДИРИЖЕР
Музыковед, артист УССР
СЕРГЕЙ ДУДКИН
Соллист Днепропетровской филармонии
Музыковед, артист УССР
АНАТОЛИЙ БОЙКО
Музыковед
С. КОЛОДНЫЙ

Действительный обозначен № 2, талон второй
Начало в 19.30

хайло Лубенець, молодий, темпераментний, з оригінальним світоглядом Геннадій Проваторов, вишукано-інтелігентний Сергій Дудкін, поривчастий Михайло Карсавін. Вони намагались розшукати цікаві класичні твори і, головне, знайти їх оригінальну трактовку, враховуючи задум композитора і веління захоплення сучасного слухача.

Усі симфонії Л. Бетховена та П. Чайковського, Четверта симфонія соль мінор і «Реквієм» В.-А. Моцарта, увертюра «Гамлет» П. Чайковського, траурно-тріумфальна симфонія Г. Берліоза, поема «Дон Жуан» Р. Штрауса, «Месія» Г. Генделя, «Болеро» М. Равеля, «Поема екстазу» О. Скрябіна, Третя симфонія С. Рахманінова — далеко не повний перелік класичного репертуару симфонічного оркестру у 50—60-ті роки ХХ століття. Це говорить, що однією із складових існування філармонії була музика вищого ґатунку. Вона захоплювала, підносила душі і слухачів, і артистів.

У музичних шедеврах і їх трактуванні диригенти М. Лубенець, С. Дудкін, М. Карсавін намагались налагодити духовний контакт між автором, оркестром і слухачами. Головною концепцією диригентів у прочитанні класики було її оптимістичне звучання. Вони підкреслювали думку про те, що краса може і повинна бути у житті людини. І що саме краса допомагає, а іноді і рятує, у вирішенні складних проблем, які виникали у бурхливому ХХ столітті.

Яскрава фабула, внутрішні інтенсивні зміни, відчуття постійного руху, який у своєму класичному повторенні, приносить щось нове, — ці складові були головними для випускника Московської консерваторії Геннадія Проваторова. Він працював із симфонічним оркестром Дніпропетровської філармонії на початку 1960-х років. Молодий, закоханий до нестями у музику, Г. Проваторов у кожний концерт вносив якийсь весняний струмінь.

Цей інтенсивний музичний потік вражав і кликав за собою. Диригент був акумулятором енергії, якою він підкоряв артистів оркестру, солістів і слухачів. Він стверджував: «Читаючи класичний твір, треба пропустити його через себе, „наелектризувати“ виконання власним відчуттям матеріалу. Необхідно, щоб від твору крізь твоє серце пройшла „вольтова дуга“, треба весь час підніматись угору, до музики. Тоді дійдеш сам до кульмінації і виведеш до неї

слухачів» (http://www.bgam.edu.by/bgam_ru/vestnik-1.htm)

Симфонічний оркестр, граючи твори Л. Бетховена, П. Чайковського, М. Римського-Корсакова, О. Скрябіна під керівництвом Г. Проваторова, ніби піднімався разом із своїми слухачами у блакитну височину, зустрічався з нашим золотим музичним птахом, який дбайливо стежив за розвитком Дніпропетровської філармонії. Він міг констатувати, що, незважаючи на труднощі (в першу чергу відсутність власного приміщення), творчий колектив, його розмаїта філармонічна діяльність стали невід'ємною частиною культурного життя Дніпропетровщини.

Крім уже названих різноматематичних програм симфонічного оркестру, хорової капели, естрадної та лекторійних груп, особливе місце у роботі належало артистам-гастролерам. Прізвища багатьох видатних майстрів сцени, які виступали у концертах Дніпропетровської філармонії, не потребують довгих рекомендацій. Їх наявність у місцевих афішах свідчить про те, що художні обрії творчого колективу розширювались безмежно. Дніпропетровська філармонія познайомила своїх слухачів з кращими досягненнями вітчизняного виконавства.

У 50—60-х роках ХХ століття у нашому місті з великим успіхом виступали солісти Великого театру, народна артистка РРФСР Н. Шпіллер і заслужена артистка РРФСР Є. Смоленська, солістка Ленінградського театру опери та балету імені С. Кірова А. Лазовська, солістка Свердловського театру опери та балету імені А. Луначарського, народна артистка РРФСР Р. Пантофель-Нечецька, соліст Київського

Симфонічний оркестр на чолі з головним диригентом М. Карсавіним

ФІЛАРМОНИЯ

ХОРОВА

КАПЕЛА

Художній керівник (диригент)
ПЕТРО ГОРОХОВ

У ПРОГРАМІ:
НАРОДНІ ПІСНІ, ХОРИ РАДЯНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ, ТВОРИ УКРАЇНСЬКИХ, РОСІЙСЬКИХ ТА ЗАХІДНИХ КОМПОЗИТОРІВ.

ПОЧАТОК 6 Г. КАСА 3 Г.

Еміль Гігельс,
народний артист СРСР

театру опери та балету імені Т. Шевченка, народний артист СРСР Б. Гмиря, солісти Всесоюзного радіо В. Бунчиков і В. Нечаєв.

Давали сольні концерти і виступали разом із симфонічним оркестром лауреат Всесоюзного конкурсу С. Фурер, лауреат Міжнародного конкурсу І. Ойстрах, лауреат Міжнародного конкурсу Ю. Ситковецький (скрипалі); лауреат Міжнародного конкурсу Л. Сосіна, заслужений діяч мистецтв РРФСР Я. Зак, народний артист СРСР Е. Гігельс, лауреат Всесоюзного конкурсу П. Серебряков (піаністи); заслужена артистка РРФСР, лауреат Всесоюзного конкурсу В. Дулова (арфістка); заслужений діяч мистецтв РРФСР Л. Оборін (віолончеліст); струнний квартет імені О. Бородіна.

Особливо яскравою сторінкою гастрольної роботи тих часів були літературно-сценічні поетичні композиції у виконанні чудових майстрів художнього читання, народних артистів СРСР М. Царьова та Д. Журавльова.

...Імена та прізвища, від яких і сьогодні стає радісно на душі. Це філармонічне дійство викликає захоплення і запрошує у фантастичну подорож. Отже, друже-читачу, ми разом з нашим золотим музичним птахом піднімемось у височінь, де почуємо чудову мажорну інтонацію, що звучить у фіналі першої частини (adagio) «Симфонії любові і краси». Ця оптимістична музика сповіщає про щасливе закінчення тридцятирічної (1936—1966 роки) роботи Дніпропетровської філармонії.

Тільки з нашого блакитного піднебесся добре видно, що творчість, її мудрість і нескінченність були головними у пошуках і здобутках усіх працівників філармонії. Ніхто з них, мабуть, не вважав себе шукачем і героєм. Кожний робив свою справу, намагався діяти якомога краще.

Це вже ми сьогодні можемо роздивлятись, аналізувати і робити висновки. А тоді, згідно з існуючою легендою (підтверджувальних документів не знайшлося), симфонічний оркестр Дніпропетровської філармонії, як розповідає її ветеран і лицар Євген Токолов, був заснований (1939 рік) за вказівкою Комуністичної партії і особисто Й. В. Сталіна. У великих передових промислових містах і культура мала бути високою і передовою. Але вказівки вказівками, а життя життям.

Диригент Соломон Фельдман не за вказівкою партії, а за велінням серця вклав усю душу у створення високохудожнього, мобільного, з великими потенційними можливостями колективу симфонічного оркестру. Так само вчинили на три роки раніше (1936 р.) перші працівники Дніпропетровської філармонії на чолі з першим директором Е. М. Соколовим. Вони створювали акторські бригади і лекторії, організовували виступи перших гастролерів на сцені Дніпропетровської філармонії. Не маючи власного приміщення, їздили, їздили, їздили по містах і селах нашої області, а ще звітували у Києві, а ще раділи гучним оплескам своїх слухачів, кількість яких зростала щороку. Тому у рік семидесятиліття з дня заснування Дніпропетровської філармонії, оглядаючи свою історію, ми вважаємо за необхідне назвати їх — перших.

Художньо-керівний склад

Чудновський С. І. — художній керівник.

Фельдман С. С. — головний диригент та художній керівник симфонічного оркестру.

Кауфман Л. С. — лектор-музикознавець.

Яновський П. Л. — диригент симфонічного оркестру.

Мельник М. К. — художній керівник хорової капели імені М. Лисенка.

Дикарев В. А. — режисер-педагог з розмовного жанру.

Страдо-Торговицький В. В. — режисер-педагог з вокалу.

Ковзус К. В. — музредатор.

Художня рада філармонії

Соколов Е. М. — директор філармонії, голова художньої ради.

Чудновський С. І. — художній керівник.

Корнєєв Б. Ф. — заст. директора.

Фельдман С. С. — головний диригент і художній керівник симфонічного оркестру.

Яновський П. Л. — відповідальний диригент оркестру.

Застрабський Я. А. — професор, соліст філармонії.

Мельник М. К. — художній керівник хорової капели імені М. Лисенка.

Кауфман Л. С. — композитор, уповноважений правління Спілки радянських композиторів України.

Оберман М. Л. — лауреат українського конкурсу музик-виконавців, соліст філармонії.

Дикарев В. А. — режисер.

Шевченко В. І. — директор хорової капели імені М. Лисенка, секретар парторганізації.

Бейлінов О. І. — уповноважений правління Спілки радянських письменників України.

Левін М. І. — кореспондент журналу «Советская музыка».

Шейко М. В. — режисер театру імені М. Горького.

Хорошун А. А. — заслужений артист УРСР.

Ковзус К. В. — музредатор, секретар художньої ради.

Симфонічний оркестр філармонії

ПЕРШІ СКРИПКИ:

Талісман Л. (концертмейстер)
Лев А. (заст. концертмейстера)
Троїцький А.
Тарасюк О.
Тушмалов А.
Альперін А.
Цинман Р.
Рора Л.
Швирков А.

ДРУГІ СКРИПКИ:

Кравцов В. (концертмейстер)
Котельников Г. (заст. концертмейстера)
Циркін Є. (заст. концертмейстера)
Дьяченко Г.
Дьяченко Є.
Лотарева Л.
Дубовська О.
Близнюков Є.
Лідес Л.

АЛЬТИ:

Лев Л. (концертмейстер)
Логачов І. (заст. концертмейстера)
Захарченко О.
Перлович Б.
Шаповалов А.
Ковальов М.

КОНТРАБАСИ:

Баженов І. (концертмейстер)
Кройн Р. (заст. концертмейстера)
Янкілевич С.
Есікман Є.

ФЛЕЙТИ:

Тарасюк М. (соліст)
Гладченко Д.
Дмитренко М.

ГОБОЇ:

Васильєв С. (соліст)
Горечев Д.

КЛАРНЕТИ:

Саблін М. (соліст)
Кузьмін М.
Гайворонський О.

Таким складом симфонічний оркестр працював у період 1940—1950 років під керівництвом головного диригента Соломона Фельдмана. Після його від'їзду творчу естафету підхопили головні диригенти М. Лубенець, Г. Проваторов, С. Дудкін і М. Карсавін.

А склад симфонічного оркестру змінювався і згідно з програмою концерту 1953 року був таким:

ПЕРШІ СКРИПКИ:

Талісман Л. (концертмейстер)
Лев А. (заст. концертмейстера)
Троїцький А.
Тарасюк О.
Тушмалов А.
Швирков А.
Скловська Т.
Рора Л.
Вайсберг Я.
Френзель Б.

ДРУГІ СКРИПКИ:

Заводник Л. (концертмейстер)
Циркін Є.
Котельников Г.
Цодіков І.
Галкіна П.

АЛЬТИ:

Бабе Д. (концертмейстер)
Смулянський Я.
Базилєєва Л.
Чех Г.

АРФА:

Світлишна М.

КОНТРАБАСИ:

Баженов І. (концертмейстер)
Кройн В.
Куреденко В.
Янкілевич Я.

ФЛЕЙТИ:

Тарасюк М. (соліст)
Гладченко І.

ГОБОЇ:

Литвицький М. (соліст)
Горячев Т.

КЛАРНЕТИ:

Гладченко В. (соліст)
Гайворонський М.

ФАГОТИ:

Ізюров О. (соліст)
Водолазов І.

ТУБА:

Романовський В.

ВАЛТОРНИ:

Антонов О. (соліст)
Сумм Д.
Цуприк А.
Нейман П.

ТРУБИ:

Оганесян Р. (соліст)
Іванов П.
Бабич М.

ТРОМБОНИ:

Ігнат'єв П. (соліст)
Рекка І.
Жуков Г.

ЛИТАВРИ:

Бондаренко Л.

УДАРНІ:

Туrowsький В.
Блінкова О.

Таким Г. Карапетян приїхав у Дніпропетровськ

Г. Карапетян у повній готовності до зустрічі зі слухачами

Інспектор оркестру Баженов І.
Зав. нотної бібліотеки Нейман П.

Саме ці артисти щовечора дарували дніпропетровським прихильникам музичного мистецтва унікальні, незабутні подорожі у світ краси, добра, гармонії живого звуку. Ось чарівна диригентська паличка М. Лубенця знаходить оту гармонію разом з оркестром і чудовим піаністом, народним артистом Росії Станіславом Нейгаузом. А темпераментний, натхненний Г. Проваторов продовжує пошуки гармонії разом з оркестром і славнозвісним Емілем Гігельсом. Народний артист СРСР Борис Гмиря захоплено виконує під акомпанемент оркестру арії з відомих класичних опер. І цей екскурс можна продовжувати і продовжувати...

Але наш золотий птах знову злетів у блакитну височінь і кличе нас у 1967 рік. Рік, який численні слухачі, артисти, музикознавці, журналісти називають початком ери Гургена Карапетяна.

Диригенти
К. Еліасберг і Г. Карапетян

PRESTO. PRESTO

(III частина)

Щоб створити свою еру у мистецтві, треба бути не тільки талановитим, не тільки майстром своєї справи, а ще людиною з особливою гостротою зору. З душею легкою, щоб вона могла злетіти у будь-який час на крилах наснаги, закликати з собою інших і знайти у них розуміння. Але, щоб злетіти у височинь краси, не можна говорити «дай», треба сказати «візьми» — тоді і полетиш. Так стверджує наш символічний музичний птах. Його політ дуже часто збігався з польотом душі чудового музиканта, диригента, людини щирої, відкритої вдачі, заслуженого артиста Росії і народного артиста України Гургена Карповича Карапетяна.

До обов'язків художнього керівника і головного диригента симфонічного оркестру Дніпропетровської філармонії він приступив у 1967 році. На запрошення обласного управління культури до колективу прийшов досвідчений високопрофесійний спеціаліст, за плечима якого була робота з оркестрами у містах: Єревані, Куйбишеві, Орджонікідзе і Воронежі. Гурген Карпович стверджував, що люди не можуть жити без музики, без мистецтва. Але у мистецтві так само, як і у житті, важливо зробити правильний вибір. «Скажи мені, яку музику ти любиш, — і я скажу, яке твоє естетичне кредо, — саме так я перефразував би відому мудрість», — говорив він.

Маестро Г. К. Карапетян вважав, що навчитися прекрасного можна тільки у живому, безпосередньому контакті. Він бачив на телеекрані гарний квітучий сад, але не відчував аромату його цвітіння. Диригенту був потрібен живий відгук глядної зали на його щохвилинне мистецтво, на його живу музику, що пульсує в унісон з його серцем. Своїм слухачам він говорив: «Пізнавати прекрасне, спілкуватись з мистецтвом ніколи не пізно. На щастя, пора закоханості в мистецтво безмежна. А знаєте, як приємно бути свідком, співучасником такої закоханості! Це один з найбільш хвилюючих моментів. Момент зустрічі з музикою, коли зал у напруженому чеканні. І всі ми, виконавці, сповнені трепетного хвилювання. На суд слухача виноситься результат праці колективу оркестру — численних репетицій, пошуків, знахідок. І ось звучить чудова музика про любов і горе, радість

А. Штогаренко і Г. Карапетян

Колектив оркестру після концерту під керівництвом К. Еліасберга

А. Хачатурян
і Г. Карапетян

Л. Коган
і Г. Карапетян

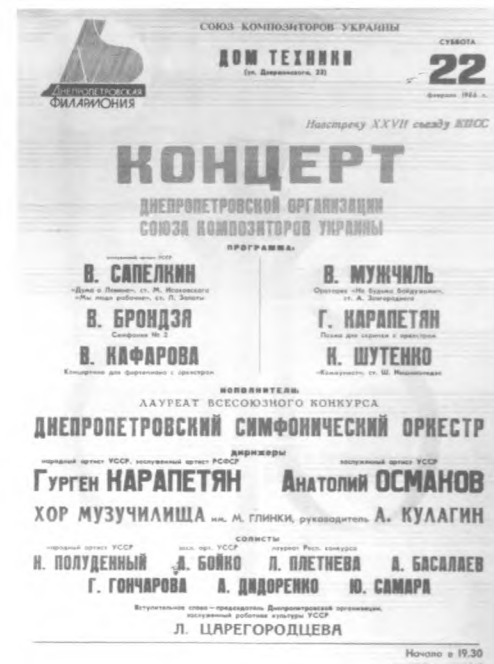
Колектив оркестру після авторського концерту А. Штогаренка

і сум, мужність і перемогу, про широкі простори Батьківщини...». Так міг сказати не просто диригент, а диригент-поет, диригент-філософ і мудрець.

Всесвітньовідомий маестро Кирило Кондрашин, який зі своїм оркестром виступав на сцені Дніпропетровської філармонії, висловлював таку думку про зміст роботи диригента: «Диригент-виконавець одночасно є і популяризатором, і вихователем. Це — мета, і їй треба віддати своє життя і творчість. Не тільки виконувати музику, а і виховувати і словом, і прикладом, і громадською своєю діяльністю». Саме так, пов'язуючи виконання з вихованням і широкою багатогранною організаторською, громадською діяльністю, Гурген Карапетян жив і творив разом з колективом симфонічного оркестру Дніпропетровської філармонії майже два десятиліття.

За цей час музична і мистецька панорама Дніпропетровщини збагатилась багатьма архіславними справами, які невтомна фантазія диригента народжувала, а талант, темперамент і захоплююча енергетика допомагали втілювати у життя.

Гортаючи сторінки рецензій у пресі, буклети, програми концертів, проглядаючи безліч — майже, кілька тисяч — афіш, не можна збагнути, як він усе це встигав? Скільки тривав його робочий день? І, нарешті, починаєш вірити словам його колег, що Гура, так його любовно називали артисти оркестру, працює завжди і всюди.

Г. Хренников і Г. Карапетян

Свій симфонічний корабель він вів упевненою рукою. Проводив внутрішні конкурси виконавців, які підвищували професіоналізм кожного артиста оркестру. Шукав по консерваторіях колишнього Союзу талановитих молодих виконавців і запрошував на роботу до Дніпропетровського симфонічного. Як згадує артист Володимир Семеряга, він отримав запрошення від Гургена Карповича одразу після державних іспитів у Ростовському музично-педагогічному інституті. Головний диригент запропонував випускнику цікаву напружену творчу роботу і гарантував отримання квартири. Всі свої обіцянки Г. К. Карапетян виконував. Він піклувався, щоб його оркестр поповнювався молодими освіченими спеціалістами. Він умів доводити керівництву, що потрібно оркестру для його розвитку. І голос Г. Карапетяна завжди чули.

Чули, коли на Дніпропетровщині за участю симфонічного оркестру Дніпропетровської філармонії проходили п'ять Всесоюзних фестивалів радянської музики. Чули, коли з великим успіхом відбувались гастролі оркестру у містах країн Прибалтики, Закавказзя, Західної України, у Москві та Києві. Чули про унікальні концерти на фестивалях симфонічної музики у Кривбасі, які під керівництвом Г. Карапетяна існували десять років.

А ще оркестр брав участь у численних пленумах Спілки композиторів СРСР, України і Дніпропетровського відділення, репрезентував (1972) мистецтво України у фестивалі «Московське музичне літо», де грав свої програми у театрі-саді «Ермітаж» і зеленому театрі парку «Сокольники». Ці концерти мали успіх у слухачів і визнання столичної музичної громадськості та преси. І, нарешті, у 1977 році оркестр Дніпропетровської філармонії завоював звання лауреата Всесоюзного конкурсу симфонічних оркестрів.

Ці золоті сторінки літопису Дніпропетровського симфонічного називають основні зовнішні прикмети успішної роботи колективу. Щоб проникнути у зміст, треба заглянути, як то кажуть, у творчу лабораторію, де готуються у пошуках і сумнівах відкриття і досягнення. Вважається, що перша частина життя диригента складається зі збирання та формування свого творчого вантажу. Приїхавши до Дніпропетровська, Гурген Карапетян уже мав сформований про-

Платон Майборода

фесійний досвід і у 70—80-х роках ХХ століття разом з колективом оркестру шукав своє трактування класики, багато уваги приділяючи сучасній музиці. Диригент завжди намагався знайти свій, сучасний погляд на той чи інший твір.

Репертуар оркестру був не тільки розмаїтим за тематикою і жанром. Кожна концертна програма мала своє надзавдання: познайомити слухачів з невідомими творами відомих авторів, розповісти про досягнення сучасної української музики, виконати всі симфонії П. Чайковського, Л.-В. Бетховена. Ці подорожі у країну «Симфонія», або у сьогодення української музики, вирізнялись у Г. Карапетяна пристрасним, дуже зацікавленим і особистим сприйняттям будь-якого твору.

Головний сенс своєї роботи маестро визначав так: «Завжди хвилююсь, психологічно готую себе перед репетицією, концертом. До того ж, зустрічаєшся з оркестром, співаками, солістами. У кожного з них своя творча індивідуальність, своє ставлення до твору, що виконується. Ось чому прагнеш, щоб руки, обличчя, очі — словом, весь арсенал диригентських прийомів — спрямувати на розкриття авторського задуму, повести залу за собою, передати їй своє бачення твору. І коли переконаєшся, що музика починає оживати, приносячи радість спілкування з прекрасним, тоді і з'являється почуття задоволення. Опісля — знову сумніви, пошук, радість і сум, мрія про нові цікаві програми» («Дніпро вечірній» 19.02.1972 р. Г. Карапетян «І завжди буде музика...», вечірній монолог записав Р. Агаханов).

Своїми програмами, своїм світосприйняттям, своїм натхненням і своєрідним почерком маестро Г. Карапетян і зачаровував, і запевняв, і навіть переконував слухачів, артистів оркестру, гастролерів, які приїздили у Дніпропетровську філармонію звідусіль. Поривчастий, контрастний, головний диригент симфонічного оркестру пропонував слухачам дивовижні зустрічі з композиторами і виконавцями. Так, в один вечір оркестр міг грати П'яту симфонію Д. Шостаковича і бути тонким, чуйним партнером в інтерпретації Першого концерту П. Чайковського для фортепіано з оркестром у виконанні чудового піаніста Рудольфа Керрера (1979).

З іншим великим виконавцем, Емілем Гільєсом, оркестр грав теж Перший концерт П. Чай-

Георгій Майборода

ковського (1982) і П'ятий концерт Л.-В. Бетховена (1985), а ще у тих концертах звучали «Симфонічні танці» С. Рахманінова, Симфонія № 45 («Прощальна») Й. Гайдна, Токата і фуга ре мінор Баха—Стоковського.

З оркестром, який під керівництвом Г. Карапетяна був готовий до рішення завдань будь-якої творчої складності, охоче виступали, дарували дніпропетровським слухачам велику естетичну насолоду піаністи О. Бондурянський (1968), В. Камишов (1981), В. Єресько, Є. Малінін, М. Петров (1982), Олена Гільєс (1986), виконуючи твори П. Чайковського, С. Рахманінова, Ф. Шопена, К. Сен-Санса, В. А. Моцарта, С. Прокоф'єва. До цієї чудової когорти можна приєднати відомих скрипалів Б. Гутникова (1983), О. Мельникова (1981) та багатьох інших.

Несподіваними, прекрасними були не тільки виконавці — гастролери і артисти оркестру. Несподіваними були побудови концертів Г. Карапетяном. Так, до виступу В. Камишова, що грав Перший концерт для фортепіано з оркестром росіянина С. Прокоф'єва, маестро додав Другу симфонію українця Є. Станковича і твір італійця О. Респігі «Святкування Риму», який звучав рідко. Оркестр репрезентував своєрідну панораму музики ХХ століття, знаходячи з диригентом багато цікавих акцентів для вияву своєрідності стилю, змісту кожного твору.

Сюрпризи феєрверком краси, добра, натхнення розсипав симфонічний оркестр Дніпропетровської філармонії на будь-якому своєму виступі. Головний диригент весь час тримав руку на пульсі музичного процесу. Він знав про всі важливі події у світі мистецтва і намагався познайомити з ними своїх слухачів. Зара Долуханова — ім'я цієї співачки було відоме майже кожному. Її мистецтву аплодували Англія, Франція, Італія, Греція, Румунія, Мексика, країни Латинської Америки, а у 1970 році і дніпропетровські прихильники музики. Оркестр на чолі з Г. Карапетяном виявив усі свої кращі риси, заглиблювався у тонкий ліризм П. Чайковського, коли чудова співачка виконувала сцену листа Тетяни з опери «Євгеній Онегін», підкреслював глибокий психологізм в аріях Дездемони з «Отелло» Дж. Верді і Тоски з однойменного твору Дж. Пуччіні.

Андрій Штогаренко

Мирослав Скорик

Тихон Хренников

А потім, у другому відділенні, оркестр виконав увертюру-фантазію «Ромео і Джульєтта» П. Чайковського, де яскраво розкрив конфлікт любові і смерті, світлих людських почуттів і невблаганної дійсності. І останнім сюрпризом вечора стало яскраве виконання у новій, удосконаленій формі твору О. Респігі «Пінії Риму».

Особливості і яскравої індивідуальності репертуару Дніпропетровської філармонії у 70 — 80-ті роки минулого століття надавали два напрямки. Це — різноматичні, багатожанрові святкування ювілейних дат композиторів-класиків, проведення авторських вечорів сучасних композиторів, а також співпраця у концертних програмах з численними хоровими колективами майже всіх республік колишнього Радянського Союзу.

Ось далеко не повний перелік хорових колективів, чиє мистецтво репрезентувала Дніпропетровська філармонія: заслужена академічна хорова капела України «Думка» (1973; виконується «Реквієм», худ. керівник нар. арт. України М. Кречко); Державний академічний чоловічий хор Естонії (1982; виконується «Реквієм» Л. Керубіні, худ. керівник нар. арт. СРСР Г. Ернесакс); Хор Донецького музично-педагогічного інституту (1983; виконується «Німецький реквієм» Й. Брамса, худ. керівник кандидат мистецтвознавства П. Горохов); Державний Московський хор (1984; виконується «Патетична ораторія» Г. Свиридова, худ. керівник нар. арт. СРСР В. Соколов); Державна академічна хорова капела імені А. Юрлова (1985; виконується «Реквієм» В.-А. Моцарта, худ. керівник засл. діяч мистецтв Росії С. Гусев); Державний академічний російський народний хор СРСР (1985; виконується «Реквієм» Дж. Верді, худ. керівник, нар. арт. Росії І. Агафонников). Усі ці виступи супроводжувались симфонічним оркестром Дніпропетровської філармонії під керівництвом Г. Карапетяна.

Родзинками хорової панорами були виступи Черкаського державного заслуженого українського народного хору (1970; худ. керівник А. Пашкевич); Київської чоловічої хорової капели імені Я. Ревуцького (1984; виконувалась опера-ораторія «Цар Едип» І. Стравинського).

І, нарешті, апофеозом цієї тривалої чудової акції стали виступи всесвітньовідомої Ленінградсь-

кої державної академічної капели імені М. Глинки під керівництвом народного артиста Росії В. Чернушенка. Цей колектив разом із Дніпропетровським симфонічним продемонстрував найвищий художній рівень, виконавши Дев'яту симфонію Л.-В. Бетховена (диригент А. Штейнлухт) і оперу «Дідона та Еней» Перселла (диригент В. Чернушенко, 1986).

Унікальність хорової панорами продовжували творчі вечори сучасних композиторів, які перетворювались на справжні свята вітчизняної музики. Дніпропетровські прихильники музичного мистецтва прослухали численні прем'єри творів, які виконували автори. Так, молодий Мирослав Скорик у 1971 році натхненно і темпераментно, стоячи за диригентським пультом симфонічного оркестру, представив чудову авторську програму, у якій прозвучали три частини сюїти з музики до п'єси Л. Українки «Кам'яний господар», «Гуцульський триптих», романси у виконанні солістки Українського радіо Е. Акритової та концерт для скрипки з оркестром (соліст засл. арт. України О. Криса).

Естафету прем'єр української музики підхопили композитори Л. Колодуб (1973), В. Гомоляка (1974), Ю. Знатоков (1975). А метри української композиторської школи народні артисти СРСР Андрій Штогаренко і Георгій та Платон Майбороди проводили свої авторські концерти з симфонічним оркестром Дніпропетровської філармонії неодноразово.

У цих вечорах виконувались Друга симфонія А. Штогаренка, його концерт для фортепіано з оркестром «Симфонічні танці» (солістка професор Київської консерваторії Рада Лисенко), фрагменти з музики до трагедії У. Шекспіра «Король Лір» та «Гуцульська рапсодія» Г. Майбороди, а також його Третя симфонія («Літня») і концерт для скрипки з оркестром (соліст нар. арт. України Б. Которович). Усі композитори відзначили мобільність, високу виконавську культуру і технічну майстерність кожного артиста і всього колективу оркестру в цілому.

Парад чудової музики, чудових виконавців продовжувався за участю симфонічного оркестру під час виступів на концертах пленумів Спілки композиторів України, Радянського Союзу, Дніпропетровського відділення. Оркестр був не просто виконавцем нової сучасної музики. Вітчизняні композитори

Еміль Гілеєв і Тихон Хренников неодноразово були учасниками численних програм симфонічного оркестру

Дом научно-технической пропаганды

Суббота, 16 ноября 1985 г.

Навстречу XXVII съезду КПСС

АВТОРСКИЙ ВЕЧЕР

народный артист РСФСР
лауреат Государственной премии СССР

Николай РАКОВ

Всесоюзное бюро пропаганды советской музыки
ордена Ленина Союза композиторов СССР

Дворец культуры металлургов
г. Днепропетровск
Пятница, 27 марта 1981 г.

Дом научно-технической пропаганды
г. Днепропетровск
Суббота, 28 марта 1981 г.

АВТОРСКИЙ КОНЦЕРТ

Герой Социалистического Труда,
лауреат Ленинской
и Государственных премий СССР,
народный артист СССР, композитор

**Тихон Николаевич
ХРЕННИКОВ**

ДОМ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОЙ
ПРОПАГАНДЫ

Суббота, 6 февраля 1982 г.

Абонемент № 2, талон пятый

АВТОРСКИЙ ВЕЧЕР

народного артиста СССР,
лауреата Государственных премий СССР,
лауреата Государственной премии УССР
им. Т. Г. Шевченко, профессора, композитора

Андрея Яковлевича ШТОГАРЕНКО

СПІЛКА КОМПОЗИТОРІВ УКРАЇНИ

Будинок науково-технічної пропаганди

Субота, 8 грудня 1979 р.

Абонемент № 1, талон перший

АВТОРСЬКИЙ КОНЦЕРТ

народного артиста СРСР,
лауреата Державної премії УРСР
ім. Т. Г. Шевченка
композитора

Георгія Іларіоновича МАЙБОРОДИ

вважали колектив на чолі з Г. Карапетяном чудовим, самотнім інтерпретатором своїх творів і часто брали участь у його програмах.

Так, у 1981 році відбувся авторський концерт голови Спілки композиторів СРСР Тихона Хренникова, де автор виконав з оркестром свій Другий концерт для фортепіано, а оркестр зіграв його Третю симфонію. Заслужений артист Росії В. Пікайзен представив Другий концерт для скрипки з оркестром, а народний артист Росії Л. Болдін виконав речитатив і арію Тугай-Редедіна з опери «Фрол Скобєєв» і пісні з музики до комедії У. Шекспіра «Багато галасу даремно».

Мабуть, саме після цього авторського концерту Т. Хренникова народилась спільна ідея проведення на Дніпропетровщині всесоюзних фестивалів радянської музики. Всього їх було шість, п'ять за участю Г. Карапетяна і шостий (1987) уже без маестро, після його передчасної смерті.

Гурген Карапетян — це ім'я асоціюється у всіх, хто його знав, з величезним згустком енергії, яка променить щохвилини новими ідеями і пошуками. Його виразні, яскраві карі очі спалахували такими блискучими вогниками, коли він грав свою музику або розповідав про неї, що байдушких навкруги не залишалося. Не було їх і на всіх концертах виїзного пленуму Спілки композиторів України (Дніпропетровськ, 1974), і на різноманітних концертах, творчих зустрічах, авторських вечорах, шести фестивалях радянської музики (1982—1987 рр.). Тут звучала музика Е. Аристакесяна («Комічна симфонія»), М. Пейко («Пінеж'є», сюїта для солістів і струнного оркестру), В. Овчинникова («Ярмарок», симфонічна картина), А. Мелікова (Четверта симфонія для струнного оркестру), А. Ешпая (концерт для гобоя з оркестром), І. Шамо («Молдавська поема»), а ще Р. Щедрина, Б. Дваріоніса, А. Кокойті, А. Хачатуряна і багатьох інших...

Це не просто перелік творів композиторів ХХ століття, це демонстрація і підтвердження, що у середині 80-х років симфонічний оркестр Дніпропетровської філармонії був одним із кращих музичних колективів країни з необмеженими горизонтами виконавських можливостей. І цей високий художній рівень дозволяв його керівникові Г. Карапетяну, поперше, формувати оригінальний, розмаїтий, захоплю-

юче цікавий як для виконавців, так і для слухачів концертний репертуар. А ще Г. Карапетян і його колектив вважали, що найкращий твір — це той, який вони грають сьогодні, тому грали на кожному виступі з цілковитою самовіддачею.

Високий градус творчості у 70—80-ті роки ХХ століття був притаманний кожному співробітнику Дніпропетровської філармонії. І майстру світлового оформлення сцени Володимиру Курлянському, і квітковому касиру Г. Приходько, і директорам П. Кравченку, О. Агафонову, Б. Мартинову, С. Кудрінній, їх заступникам М. Звеницькому, М. Мазуру, художнім керівникам Ю. Панащенко, Д. Чернишову, І. Шмату, і музичним редакторам І. Ромбальській, С. Рандовій, і головному адміністратору А. Ядерському, і ще багатьом, багатьом іншим. Дніпропетровська філармонія — це словосполучення означало: мобільність, нові ідеї, широкі пошуки у дуже різнобарвному мистецькому океані.

Досить назвати знаменну подію у культурному житті Дніпропетровщини — створення ансамблю пісні і танцю «Славутич». Як свідчив один із перших рецензентів ансамблю Л. Тополенко: «Ансамбль «Славутич» складається з академічного хору з п'ятдесяти чоловік, симфонічного оркестру — двадцять два музиканти і балетної групи. Очолюють його художній керівник та головний диригент К. Ровинський, головний балетмейстер Г. Клоков, головний диригент оркестру І. Шмат і головний хормейстер В. Горелов. Успішно працюють солісти-вокалісти: Г. Комова, заслужена артистка України, В. Піскунов, В. Кучерявенко». Далі, продовжуючи розповідь про перші концерти «Славутича», автор відзначає: «Одне лише варто стверджувати — у Дніпропетровську народився самотній, професійний колектив, зі своїм оригінальним обличчям, своєрідною манерою виконання». (Тополенко Л. Широкої течії «Славутичу»! «Дніпро вечірній», 1972, 12 вересня.)

Свою самотність і багатогранність ансамбль «Славутич» доводив на кожному концерті, його репертуар збагачувався, його гастрольні маршрути кожного року набували все ширшої географії. Великим успіхом у глядачів користувались вокально-хореографічна композиція «Ой, ты, рожь», танцювальна сюїта «Народне гуляння», вокально-хореографічні сюїти «У родині єдиній», «Весілля» та багато інших.

Дом научно-технической пропаганды

Суббота, 18 декабря 1971 г.

Абонемент № 2, талон: третий

АВТОРСКИЙ КОНЦЕРТ

заслуженного деятеля искусств УССР,
композитора

Мирослава СКОРИКА

Исполнитель:
СИМФОНИЧЕСКИЙ ОРКЕСТР
Днепропетровской филармонии

Г. Клоков,
народний артист України,
художній керівник ансамблю
«Славутич»

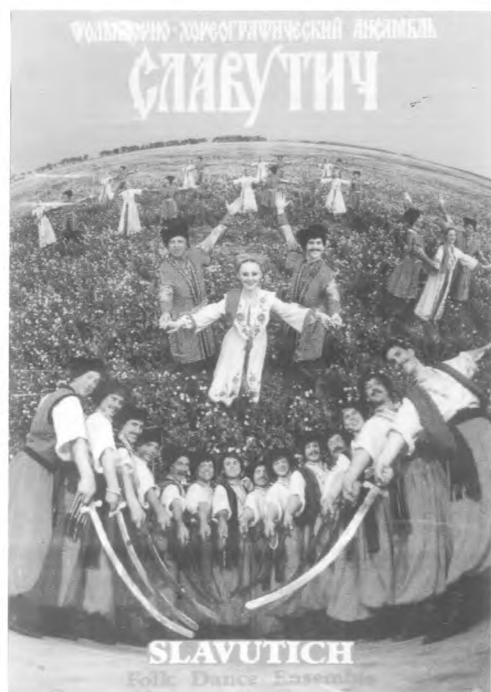
Особливими, як сьогодні кажуть, знаковими, були роботи легенди сучасної української хореографії, головного балетмейстера ансамблю, народного артиста України Г. Клокова. З перших кроків ансамблю у всіх його програмах особливість почерку Георгія Клокова завжди прочитувалась і вирізнялась гостротою хореографічного малюнка, поєднанням елементів сучасного танцю з традиціями народного мистецтва. Його численні композиції з вінком різноманітних танців українських козаків — від героїчних до жартівливих, його блискавичні, темпераментні гопаци, жартівливі танці різної тематики підкоряли серця глядачів.

Вже у рік свого заснування «Славутич» виступав на столичній сцені Національного палацу «Україна», беручи участь у звіті майстрів мистецтв і художніх колективів Дніпропетровщини. Газета «Культура і життя» писала про дебют ансамблю: «У творчому звіті дніпропетровців молодий «Славутич», безсумнівно, грав першу скрипку. Він одержав можливість показати киянам десять кращих номерів зі свого вже досить солідного репертуару. Тут можна згадати пісні «Петрівка» С. Козака і Д. Луценка «Дніпропетровськ — столиця сталі» К. Ровинського і В. Соколова, героїчно-хореографічну поему «Орлятко», вокально-хореографічну сьюту «Весілля», жартівливу танцювальну картинку «Лобуряки», оригінальну за сюжетом і цікавими знахідками.

Колектив має здібних співаків. Це насамперед заслужена артистка України Галина Комова, артисти Віктор Пліскунов, Світлана Галасик». (Зорін Я. З краю металу і золотої пшениці. «Культура і життя», 1972, 1 жовтня)

Вітав появу нового колективу і наш земляк, відомий композитор Андрій Штогаренко. Він особливо виокремлював створення хору у ансамблі і бажав йому значних досягнень у пісенній творчості, радив не цуратись акапельного співу і наполягав на пропаганді творів сучасних композиторів.

Усі побажання молодий колектив щовечора втілював у життя. А життя «Славутича» було яскравим на події, напруженням у пошуках і насиченим за змістом. Масовість, краса костюмів, супровід хору і оркестру, традиційні хліб і сіль, цікавий малюнок танцю з сучасними елементами, що переплітаються з елементами балету, перетворювали кожний виступ ансамблю на

веселе, життєствердуюче свято мистецтва, котре радувало глядачів багатьох міст України.

Так, за перше п'ятиріччя своєї діяльності «Славутич» підготував кілька різнопланових вистав-концертів, де артисти створювали на сцені своєрідні театри танцю і співу. Їхня творчість була захоплююче цікавою, як для самих артистів, так і для глядачів. Тому їх радо зустрічали у містах Криму, Ростовської області, Ставропольського краю, Саратові, Києві і Москві.

Пожовклі сторінки преси отих далеких 70-х років минулого століття, численні програми і буклети говорять про значний успіх «Славутича». Після виступу ансамблю у місті Мінеральні Води місцевий автор писав: «Выступление ансамбля «Славутич» на минераловодской сцене закончилось вокально-хореографической сьюттой «В единой семье». По окончании концерта зал дружно аплодировал днепропетровским гостям. Минераловодцы сожалели только об одном, что им придётся расстаться с любимыми артистами». (Мясоедов В. «Славутич», «Коммунист», 1975, 15 мая).

Так само не хотіли розлучатися з артистами «Славутича» глядачі міст і сіл нашої країни та бага-

Художественный
руководитель
заслуженный деятель
искусств УССР
ГЕОРГИЙ КЛОКОВ
Art director
Merited Art Worker
of the Ukrainian
SSR **GEORGY KLOKOV**

тьох країн світу. Ансамбль Дніпропетровської філармонії у 70-ті, 80-ті, 90-ті роки ХХ століття гідно репрезентував українське сонячне мистецтво у різних країнах і континентах. У листопаді 1975 року земляки зустрічали «Славутич» після перших великих і успішних гастролей у Москві.

Ансамбль виступав на престижних сценах Колонної зали Будинку спілок, Паладу спорту «Лужники» і двічі на Центральному телебаченні. Цей виступ бачили телеглядачі всіх республік Радянського Союзу. Ансамбль отримав схвальні оцінки глядачів і спеціалістів. А коли артисти повернулись додому, то заступник міського голови Зоя Суміна сказала, що дніпропетровці завжди вірили у щасливу зірку ансамблю «Славутич», але артисти були кращі за всі сподівання і тепер їм можна побажати тільки такого ж успішного продовження. Художній керівник В. Котиков, головний балетмейстер Г. Клоков, диригент оркестру Ю. Кутепов, хормейстер О. Михайленко, солісти-вокалісти: Г. Комова, В. Желудков, Л. Тищенко, В. Пліскунов, солісти балету: Н. Нікішова, С. Гаманіст, В. і Ю. Івлюшкіни, О. Астахова, В. Бондаренко та інші працювали натхненно, завзято, підвищуючи постійно свій художній рівень.

Співає Галина Комова,
заслужена артистка України
(сопрано)

Співає вокально-інструментальний ансамбль «Водограй»

Співає вокально-інструментальний ансамбль «Водограй»

Чудова творча біографія ансамблю писалась понад два десятиліття. Змінювалися склад керівників, покоління артистів, відбувались організаційні реформи. Але впевненою рукою вів свій колектив художній керівник, народний артист України, балетмейстер Георгій Клоков.

Несподівано у 1997 році наказом обласного управління культури Дніпропетровську філармонію було ліквідовано. Ансамбль «Славутич» за рішенням колективу почав існувати як самостійна творча організація, котра і сьогодні продовжує свою успішну діяльність, вписуючи славні сторінки у літопис Українського хореографічного мистецтва.

Атмосфера пошуку, дух змагання, захоплюючий, палкий інтерес з метою щось придумати, зробити своє, власне, розвивались і підтримувались у Дніпропетровській філармонії завжди і всіма. Золотий фантастичний птах часто злітав у своє блакитне музичне піднебесся. Кожний змах його крилець дарував філармонії новий творчий колектив, молодих виконавців, а слухачам і глядачам дивні відкриття талантів своїх земляків.

Тріумфальну ходу «Славутича» підхопив у 1974 році новий вокально-інструментальний ансамбль «Водограй». Поетична назва ансамблю понад двадцять років прикрашатиме афіші Дніпропетровської

Людмила Артеменко,
заслужена артистка України,
художній керівник ансамблю
«Водограй»

філармонії. А чистий, мелодійний спів «Водограю» почують у багатьох містах Радянського Союзу.

На той час вокально-інструментальних ансамблів було багато. Майже у кожній філармонії працювало по декілька подібних колективів. «Водограй» обрав для себе дуже плідний творчий хід. Засновники ансамблю Володимир Марховський (художній керівник) і Олександр Шаповал (музичний керівник) створювали композиції, оригінально поєднуючи твори сучасних композиторів з їх обробками в дусі традицій української пісенної фольклорної творчості. А ще фантазія Олександра Шаповала народжувала незвичайні, яскраві джазові композиції «Кобзарева дума», «Казка про Золоту Рибку», «Старий і море» були нав'язні творами Т. Шевченка, О. Пушкіна, Е. Хемінгуея. Композиція за творами Т. Шевченка принесла «Водограю» звання лауреата джаз-фестивалю у Донецьку (1976).

Не відставали від свого музичного керівника й інші учасники джаз-секстету, який входив у «Водограй». Олег Косько (клавішні), Олександр Гуров (барабани), Олександр Іщук (бас-гітара), Ігор Кручиненко (електрогітара), Олег Анапольський (труба) добре розуміли і відчували вимоги джазової і вокально-інструментальної музики. Тому з перших виступів «Водограй» завоював популярність як серед дніпропетровських слухачів, так і шанувальників естрадного мистецтва багатьох міст країни.

Якщо звернутись до преси тих років, то знайдемо численні відгуки на концерти ансамблю, дізнаємось про його участь і перемоги у різнопланових конкурсах і оглядах. «Південна правда» у м. Николаєві, розповідаючи про виступ «Водограю», писала: «Программы ансамбля отличаются оригинальностью и самобытностью. Уже с первых аккордов словно распахнулась перед нами привольная украинская степь, зашумели карпатские леса, зажурчали воды Днепра и Буга. Музыкальная картина «Сорочинская ярмарка» — искрящаяся, задорная — никого в зале не оставляет равнодушными.

А ещё украинская народная песня «Як я їхав» и удивительно лирическая задушевная песня композитора Поповича «Грай, сопілко», которую сменяет песня Кушпаренко «Галя молодая» (Музыченко М. Играет «Водограй» // «Южная правда», 1975, 18 ноября).

«Рыбинская правда» відзначала талановиті жартівливі мініатюри, створені артистами «Водограю». «Большой успех имели комические миниатюры, разыгранные участниками ансамбля. Одна из них — это весёлая пародия на детективные фильмы, в которых отсутствует сюжет, но присутствуют всевозможные перестрелки. Вторая миниатюра — это насмешка над растянутыми многосерийными лентами, все действия которых можно уложить в полчаса» (Григорьев А. Песня искрится и льётся // «Рыбинская правда», 1976, 17 марта).

Здається, що тематика жартів «Водограю» у середині 70-х років минулого століття залишається сучасною і в наші дні. А ще можна впевнитись, що пошуки свого почерку, свого творчого обличчя молодий ансамбль вів у різних і плідних напрямках. Джазові композиції, музичні жарти вносили у репертуар свою оригінальну ноту, але головною у роботі «Водограю» завжди залишалась пісня.

У перші роки існування ансамблю вокальна група була представлена такими співаками, як Михайло Кузьменко, Віктор Шпортко, Ігор Пенія. Цим складом вокалістів репрезентував «Водограй» своє мистецтво у великому гастрольному турне по містах Росії — Тамбов, Володимир, Ярославль, Рибінськ, Горький, Москва).

Після успішного концерту у Палаці культури заводу «Красное Сормово» (Горький), де побували понад тисячу шанувальників естрадної пісні, «Водограй» запросили стати членом клубу «Наш интересный собеседник» газети «Красный Сормович» (24.03.1976 р.). Членами цього клубу були відомі співачки Майя Кристалінська, Людмила Сенчина, кіноактори Євген Матвеев, Тетяна Самойлова, Роман Ткачук, композитор Олександра Пахмутова. Артисти Дніпропетровської філармонії посіли своє почесне місце. Керівник «Водограю» В. Марховський, відповідаючи на запитання членів клубу, розповів про творчу дружбу ансамблю з композиторами Л. Лядовою, Р. Томінім, В. Добринінім, В. Мігулею, О. Дніпровим, В. Ільїнім, Д. Тухмановим, Є. Мартиновим, про те, що Д. Тухманов запросив «Водограй» записати музику до кінофільму «Дорогий хлопчик» і що на фірмі «Мелодія» ансамбль підготував свою першу пластинку.

Людмила Артеменко виступає
на Всесоюзному конкурсі
«С песней по жизни» (1978)

Людмила Артеменко,
Андрій Бабич,
заслужені артисти України

Людмила Артеменко,
Ігор Лобода

У свою чергу член клубу Я. Коновалов у своїй публікації «Поють гости из Украины» відмічав яскраву особистість «Водограю», яка, на його думку, полягала «...в умелой и тактичной обработке украинских народных песен. Именно с этой точки зрения понравилась песня А. Поповича «Грай, сопілко». В этом произведении сочетается украинский фольклор, связанный с современностью. Артисты используют старинный народный инструмент сопилку и, надо сказать, владеют им отлично. Радует и то, что «Водограй» исполняет произведения «незапетые». Так, М. Кузьменко очень лирично исполнил украинскую песню «Прилетіла ластівочка», В. Шпортко спел «Грай, сопілко», а И. Пеня с юмором, очень весело представил «Чорноброву дівчину» (Коновалов Я. Поють гости из Украины // «Красный Сормович», 1976, 24 марта).

За понад два десятиліття існування в ансамблі «Водограй», як у кожному творчому колективі, відбулись зміни професійного і організаційного характеру. Приходили молоді музиканти. Продовжуючи свої пошуки, залишили ансамбль В. Марховський і О. Шаповал. Музичними керівниками стали Руслан Горобець і Олександр Іщук. В ансамблі у різні роки успішно працювали В. Миколаєнко (тромбон), В. Немирович (труба), В. Ільєнко (саксофон), Л. Файншміт (саксофон), О. Сартаков (соло-гітара), О. Іщук (бас-гітара), О. Гуров (ударні), О. Доскач (скрипка), Ю. Серебряков (скрипка), В. Беяков, О. Хоменко, С. Пуциньський, А. Бабич (вокал), С. Іванов (вокал, ударні).

Окрім традиційних для ВІА, у «Водограї» звучали старовинні народні інструменти: скигла, дуда, ліра, кобза, сопілка. Музиканти добре знали і вміли поєднувати сучасні ритми естради з народними піснями традиціями. Це творче кредо завжди підтримувала провідна солістка, заслужена артистка України Людмила Артеменко. Для неї, випускниці Дніпропетровського музичного училища імені М. Глинки, «Водограй» був колыскою народження співачки, він став її долею, її провідною зіркою. А вона сама, пройшовши шлях від молоді вокалістки до художнього керівника ансамблю, стала зіркою української естради, яку добре знають у Росії, Білорусії, Прибалтиці і багатьох інших країнах СНД.

Учасники музичної вистави
«Аршин-Малалан»,
яку було створено у рамках
одного з лекторіїв філармонії
(1961)

На думку співачки, «...кожна пісня — це маленька новела зі своїми героями. І її треба розповісти так, щоб протягом трьох-чотирьох хвилин, поки вона виконується, перед слухачами пройшло ціле життя». З «Водограєм» Л. Артеменко створила кілька сотень таких новел. Її голос з роками набував сили і краси. Її репертуар щороку поповнювався піснями, різними за жанром і тематикою. Співачка і актриса — саме таке сполучення характеризує талант Людмили Артеменко. Щасливий збіг гарного вокалу з яскравим драматичним обдаруванням дозволяли їй кожен пісню перетворювати на хвилюючу ліричну сцену або драматичний життєвий епізод, або подію високого громадського звучання.

Солістка «Водограю» завжди перебувала у пошуку своєї пісні. Її творчу уяву бентежили твори, у яких гарна мелодія поєднувалася з глибиною змісту віршів. За словами артистки, вона завжди намагалась через пісню передати різноманітні почуття, які хвилюють людей, і щоб глядачі пережили ці почуття разом із нею. Актриса завжди налаштовувала своє серце і душу на унісон з серцями тих, для кого співає. І це їй частіше за все вдавалось у повній мірі.

Так сталося і у 1973 році, коли вона брала участь у Всесоюзному телеконкурсі «Молоді голоси». Л. Артеменко виконала пісню Є. Мартинова «Ба-

Л. Артеменко,
заслужена артистка України

лада про матір». Співачка зворушливо передавала горе матері, яка втратила сина. Та хоча від горя зігнулися плечі, але не згасла віра у очах... І коли вона побачила сина на кіноекрані, голос співачки ставав сильним і молодим. Її спів-крик: «Алексей, Алешенька, сынок...» передавав усю гаму людських почуттів. Змінювалась палітра фарб. Голос сповнювався радістю раптової зустрічі: ніжність, любов, мука і благання «не погибай» звучали у виконанні Л. Артеменко особливо виразно, створювали атмосферу оптимістичної трагедії.

Тоді вона отримала першу премію на конкурсі «Молоді голоси». Голова журі, відомий композитор М. Таривердієв, сказав Людмилі, що на неї чекає великий успіх на естраді. Його пророцтва збулись. У 1978 році на Всесоюзному конкурсі «З піснею в житті» Л. Артеменко знову перемогла. Її виконання «Балади про мальви» було визнане кращим і принесло співачці звання лауреата.

Тема материнської любові, величі її жіночого подвигу продовжував у репертуарі співачки тематичний цикл пісень «Йдуть від нас матері» (музика О. Коська, вірші Є. Євтушенка). Його Л. Артеменко виконувала під час гастролей містами Росії, Білорусії, і він отримав багато схвальних відгуків преси і слухачів.

Поруч з піснями громадського звучання «Водограй» багато уваги разом з Л. Артеменко приділяв пісням ліричним. Щиро, з великою експресією співала актриса свій гімн кохання з його безмежною силою і красою, виконуючи пісні Ю. Саульського на вірші Є. Євтушенка «Признание», Є. Мартінова «Лебединая верность», а також пісні Д. Тухманова, В. Івасюка і багатьох інших.

Після виступів по Центральному телебаченню, у програмах українських радіо і телебачення Л. Артеменко одержувала багато відгуків слухачів. Їй писали листи люди різних поколінь, з різних міст і сіл. Писали на адресу Дніпропетровської філармонії, у Москву і Київ на студії телебачення. Актриса і досі вважає ці відгуки найдорожчим своїм скарбом. Листи з Москви, Києва, Уссурійська, Нарви, Тюмені, Мінська, Гродно, Талліна, Архангельська,

Миколаєва, Полтави були наповнені доброзичливими побажаннями, відгуками на пісенну творчість, в яких відзначались особистість, щирість почуттів.

Молода слухачка з далекого ліспромгоспу з маленької станції Лойка Архангельської області Олександра Трубіна у 1977 році писала: «Велике спасибі Людмилі Артеменко за пісню «Балада про мальви». Всю душу перевернула мені цією піснею. Мабуть, і іншим теж. До минулого, до війни, ми, що народилися після війни, повертаємось тільки з піснею, фільмом або книгою. Але неможливо залишитись байдужими, коли співають так душевно і щиро, як Л. Артеменко».

Успіх у глядачів, схвальні відгуки преси, запрошення на цікаві і плідні багатоденні гастролі не зупиняли пошуків співачки. Вона поповнювала свій репертуар творами вітчизняних композиторів, а також шукала наснаги в українській народній пісні, брала участь у сучасних обробках фольклорної спадщини. За багатожанрову, насичену роботу співачка отримала звання заслуженої артистки України (1979). Творчість її набувала нових ознак. Музична палітра розширювалась. Актриса перетворювала свої виступи на великі пісенні панорами з елементами широкої театралізації, яскравими концертними костюмами, оригінальним сценічним оформленням. З 1983 року Л. Артеменко була не тільки солісткою ансамблю «Водограй», а і його художнім керівником.

У своїй репертуарній політиці ансамбль продовжував розвивати два напрямки: пісні сучасних авторів і обробку народної української музики. На основі вітчизняного фольклору народились тематичні програми: «Отаман», «Козакуйте, козаки». Пісні «Коні вороні», «Як нам жити на рідній землі» органічно поєднували патріотичні ідеї з національним гумором, посмішкою, веселим завзяттям, притаманним багатством творам народного мистецтва. А сучасні музичні обробки надавали почерку ансамблю оригінальності й неповторності.

Ці якості «Водограю» і його солістки Людмили Артеменко високо оцінювали слухачі не тільки нашої країни, а і Індії, Німеччини, Монголії, Польщі, Болгарії. Колектив входив до числа провідних ансамблів

Л. Артеменко,
заслужена артистка України

Співає вокально-інструментальний ансамбль «Водограй»

вокально-інструментального жанру, брав участь у численних Всесоюзних музичних фестивалях: «Красная гвоздика», «Крымские зори», «Огни магистралей», «Белая акация», «Киевская весна», «Слава труду» та інших. Виступи ансамблю часто входили до великих концертних програм на радіо та телебаченні. У 80-х і 90-х роках склалась навіть така традиція, що всі творчі звіти дніпропетровських мистецьких колективів на сцені столичного Палацу України закінчувались піснями сучасних українських композиторів у виконанні Л. Артеменко і «Водограю». Про визнання колективу свідчили сторінки багатьох газет і журналів. А популярний журнал «Україна» прикрасив одну з своїх обкладинок портретом Людмили Артеменко в образі веселої, завзятої квіткарки.

Здається, що творчість ансамблю, його солістки та художнього керівника отримала стабільність та плановість. Численні виступи на багатьох концертних сценах нашої країни і за кордоном, поповнення репертуару, теплий прийом глядачів різних поколінь — ці константи постійно були присутні у ро-

боті «Водограю». Але жорсткі життєві реалії кінця 90-х років минулого століття внесли у тонку матерію творчості свої корективи. Ансамбль «Водограй» з багатьма іншими колективами припинив свою діяльність у зв'язку з ліквідацією у 1997 році Дніпропетровської філармонії.

У мистецтві існує твердження, що творчість невинна, що її не можна зупинити. Тому, коли зникають одні мистецькі організації, на їх місце приходять інші. Так, знайти заміну у наш бурхливий, строкатий час можна майже всім і завжди. Тому з відновленням роботи Дніпропетровської філармонії були створені нові інструментальні ансамблі. Вони успішно працюють. Але неповторність «Водограю», його емоційна і щира нота залишаються у біографії філармонії окремою, яскравою і незабутньою сторінкою.

Таких сторінок у музичному житті Дніпропетровської філармонії було багато. Їх писали і пишуть сьогодні різножанрові колективи. Тому, друже читачу, золотий музичний птах кличе продовжити нашу подорож і перегорнути ще кілька чудових неповторних сторінок з творчого життя Дніпропетровської філармонії. Звичайно, що неповторні сторінки повинні писатись неповторними особистостями. Таких у філармонії було багато і далі наша розповідь про них.

MODERATO (IV частина)

Розповідь про плеяду неповторних особистостей Дніпропетровської філармонії, без сумніву, слід почати з творчого портрета заслуженого артиста України, диригента симфонічного оркестру Анатолія Григоровича Осмакова. У його біографії є кілька унікальних і несподіваних моментів. Перша несподіванка була у тому, що Анатолій Осмаков, працюючи в одній з донецьких шахт після закінчення школи, продовжуючи сімейну справу (його батько — шахтар), відчув нездоланну потребу спілкування з музикою. Ця жага привела хлопця спочатку до навчання у Донецькому музичному училищі, а у 1951 році його зараховано студентом Ленінградської консерваторії. Отримавши спеціальність «диригент хору», Анатолій Осмаков

Анатолій Осмаков, заслужений артист України

*Диригує Анатолій Осмаков,
заслужений артист України*

*Анатолій Осмаков,
робота над партитурою*

*А. Осмакова вітають
артисти оркестру*

повертається до рідного Донецького музичного училища, де працює кілька років викладачем.

І тут у житті молодого диригента трапляється друга несподіванка. У 1961 році він вступає до аспірантури Київської консерваторії, де потрапляє у клас славного диригента Натана Рахліна. Аспірант А. Осмаков вважає це дарунком долі. Чудові уроки професійної майстерності Натана Рахліна молодий диригент засвоїв добре і назавжди. Саме глибокі знання професії дають змогу А. Осмакову витримати конкурсні іспити і посісти місце диригента симфонічного оркестру Дніпропетровської філармонії. Це відбулось у 1963 році.

З цього часу починається унікальне служіння диригента своєму улюбленому мистецтву. Він стає на цілих тридцять п'ять років вірним лицарем Дніпропетровської філармонії, її симфонічного оркестру і численних слухачів.

У великому і різноплановому репертуарі диригента — твори композиторів різних епох і країн. Вони склали цікаві концертні програми, де поєднувались унікальність класики, несподіваність сучасної музики і своєрідність її трактування Анатолієм Осмаковим. Здавалось, що зосереджена творча увага диригента ніколи не порушувалась. Інші життєві події хвилювали його значно менше. Його філо-

Вокальний дует,
заслужені артисти України
Петро Кучмій (тенор)
і Анатолій Бойко (баритон)

Солістка-вокалістка
Едіт Ткачова (сопрано)

софське кредо: шукаю свій шлях у музиці — ніколи не змінювалось. Осмаков плідно співпрацював у різні роки з різними головними диригентами — С. Дудкіним, М. Карсавіним, Г. Проваторовим, Г. Карапетяном, В. Бліновим.

Якщо ми з тобою, друже-читачу, піднімемось разом з нашим золотим музичним птахом у блакитне піднебесся, то з тієї височини легко вгадаємо романтичну, ліричну, не дуже гучну, але ту, яку завжди чутно, музику, що грає оркестр під керівництвом диригента А. Осмакова. Йому притаманне витончене, рафіноване сприйняття навколишнього світу через призму музики. Він весь час ніби ледь-ледь прислухається. Він завжди трішечки відсторонений, як кажуть, «у собі», тому зовні здається спокійним. Але це зовнішня тиша. Велика духовна робота диригента не припиняється ні на концертах, ні на репетиціях. Його самодостатність — у його музиці. Тому всі тридцять п'ять років — одне місто і один оркестр. А мрії, польотів фантазії і натхнення йому вистачає в улюбленому музичному напрямку, що зветься романтичним.

Анатолій Осмаков уміє розкрити усю глибину піднесеності і небуденності романтизму у творах Л. Бетховена (Сьома симфонія), Ф. Ліста («Фауст-симфонія» і симфонічна поема «Тоссо»), Е. Гріга (Концерт для фортепіано з оркестром ля мінор), Й. Брамса (Концерт для скрипки з оркестром ре мажор), А. Брукнера (Четверта симфонія «Романтична»), М. Равеля (Друга сюїта з балету «Дафніс і Хлоя»), Ф. Мендельсона («Італійська симфонія»), С. Танєєва (Перша симфонія), Г. Малера (Четверта симфонія), Л. Бернштейна (Друга симфонія «Час тривоги»).

Неможливо назвати всі твори, виконувані оркестром під керівництвом А. Осмакова протягом трьох з половиною десятиліть. Але і невеличкий їх перелік говорить про дуже великий діапазон пошуків диригента. До них ще треба додати музику сучасних композиторів, твори яких під керівництвом А. Осмакова часто виконувались уперше.

Преса, слухачі, спеціалісти відзначали оригінальність першопрочитання диригентом симфонічної поеми «Дон Кіхот» В. Кирейка, симфонічної сюїти «Метаморфози» Е. Сухоня, ораторії «Не будьмо байдужими» В. Мужчиля, симфонічної кар-

тини «Планета Весна» Л. Катишевої та багатьох інших.

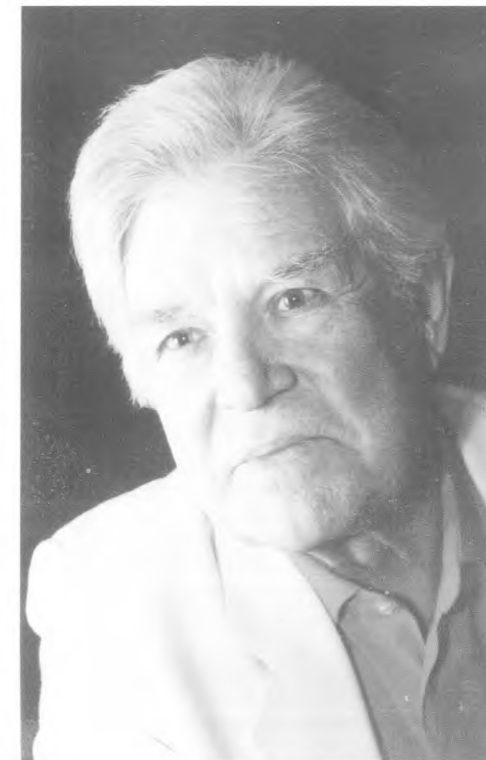
Численні сторінки творчої біографії Анатолія Осмакова пов'язані з естетичним вихованням юних слухачів. Диригент у цьому напрямку мав свою власну стратегію. Шукав, експериментував, започатковував нові, незвичні способи прилучення юних до Прекрасного.

У цих пошуках народився новий цікавий цикл концертів «Грають ваші ровесники». Столична газета «Культура і життя» з цього приводу писала: «Новітність методу полягає в тому, що разом з дорослими вчать дітей любити, відчувати музику самі... діти. Уже кілька років проводяться у Дніпропетровську дні «Філармонія — юним слухачам», на яких стали традиційними концерти «Грають ваші ровесники». Перед учнями музичних училищ виступають їх ровесники — кращі юні музиканти разом з симфонічним оркестром філармонії під керівництвом заслуженого артиста України Анатолія Осмакова. Репертуар концертів — найрізноманітніший — російська, українська, зарубіжна класика, твори сучасних композиторів». (Титаренко Л. З чистої криниці // «Культура і життя», 1977, 14 серпня).

Треба бути чуйною, доброю людиною, уважним і дбайливим диригентом, а ще вірити самому, що краса музики може врятувати світ, щоб навчати цього юних і дорослих. Саме таким був Анатолій Григорович Осмаков.

У своєму намаганні виховувати музикою юних А. Осмаков органічно входив у велику, планомірну роботу Дніпропетровської філармонії, яка велась тут десятками років і мала свої унікальні заходи. В архіві філармонії збереглися буклети, афіші, запрошення, переліки абонементів, які діяли в різні роки, котрі свідчили, що пропаганда естетичних знань серед молоді велась митцями натхненно і постійно.

Поривчастий, контрастний, бунтівливий Гурген Карпович Карапетян з шапкою сивого сріблястого волосся і очима, що палали ніби вогниками особливого натхнення, диригував своїм оркестром, виконуючи твори Л. Бетховена, П. Чайковського, Д. Кабалевського. Солістами на цих концертах були учні музичної міської школи № 2 Ірина Єльченко, Павло Сумм, Ірина Сусідка, співав також шкільний хор.

Анатолій Бойко,
заслужений артист України

Петро Кучмій,
заслужений артист України

Квінтет «Престиж»
і Петро Кучмій

Петро Кучмій
і Гурген Карапетян

Група контрабасів

Група перших скрипок

Концертмейстер
Надія Костроміна

Ніна Черепенко,
заслужена артистка України

Неординарні, неповторні особистості, диригенти Г. Карапетян і А. Осмаков створювали захоплюючу атмосферу, де народжувались оригінальні за формою і красиві, благородні за змістом мистецькі акції. Їх було багато, вони виявляли, давали змогу розкритись талантам численних артистів оркестру.

Нашу розповідь про плеяду неповторних особистостей ми продовжимо, згадавши заслужених артистів України концертмейстера оркестру Петра Вискарку і концертмейстера групи альтів Едуарда Чичикалова — досвідчених, вдумливих, цікавих своїм особливим почерком виконавців. Багато рецензій на концертні програми оркестру присвячені своєрідному трактуванню П. Вискаркою і Е. Чичикаловим багатьох симфонічних творів. Музичні критики окремо відзначали високий художній рівень соло, виконуваних П. Вискаркою й Е. Чичикаловим. Соло скрипки й альту у творах П. Чайковського, Дж. Верді, С. Рахманінова, С. Прокоф'єва, Д. Шостаковича і багатьох інших звучали у цих музикантів виразно, яскраво, з безліччю відтінків, які вони знаходили разом з оркестром і диригентами.

Окрім великої роботи в оркестрі, ці неспокійні, зачаровані музикою люди перебували у постійному пошуку. Вони не тільки дбали про свій виконавський рівень, а й весь час щось знаходили нове. Кожен створив декілька власних сольних програм, які мали успіх у слухачів. А ще — і це було найцікавіше — організували з колегами інструментальні дуети, квартети, ансамблі.

Своїми творчими польотами і професійною неординарністю П. Вискарка і Е. Чичикалов запалювали як слухачів, так і артистів оркестру. Любителі музичного мистецтва гаряче аплодували їх дуетним виступам, а також ансамблю скрипалів під керівництвом П. Вискарки, дуету альтів Е. Чичикалова і В. Д'яченка, струнному квартету у складі О. Дидоренко (перша скрипка), Е. Чичикалов (альт), В. Стрельцов (друга скрипка), В. Сподинець (віолончель).

Разом з провідними концертмейстерами П. Вискаркою і Е. Чичикаловим, як свідчать унікальні буклети, з не менш унікальними програмами внутрішньофілармонічних конкурсів на кращу концертну програму виступали багато артистів різних жанрів. Такі конкурси у Дніпропетровській філармонії проводились щорічно протягом 1970—1980 років.

Атмосфера пошуку, творчого хвилювання, великого натхнення панувала і у процесі підготовки нових програм, і безпосередньо у залі під час їх виконання. Артисти своїми виступами не тільки демонстрували високу професійну майстерність, а й виявляли свої потенційні можливості. Головне, що звучало у цих самостійно підготовлених програмах, це сокровенне, сховане у душі, про що хотілося сказати артисту сьогодні і зараз.

Неможливо описати всі програми п'ятнадцяти внутрішньофілармонічних конкурсів. Щоб мати уяву про ці чудові професійні акції-свята, де народжувались музичні відкриття, треба перегорнути кілька сторінок у програмах конкурсів різних років. Ось, приміром, у 1973 році сьомий внутрішньофілармонічний конкурс прагнув виявити кращу програму з творів композиторів-класиків. У цьому конкурсі були несподівані програми і несподівані виконавці — Л. Васильченко (віолончель), В. Гуськов (гобой). У їхніх сольних концертних номерах звучали твори С. Рахманінова («Прелюд» і «Вокаліз»), М. Лисенка («Елегія»), Д. Поппера («Танок Ельфів»), В.-А. Моцарта (концерт до мажор для гобоя), А. Бодца («Фантазія-пастораль»). Свої яскраві музичні фарби виявили баяністи В. Булавський і Є. Денисов, граючи М. Мусоргського, В.-А. Моцарта, І.-С. Баха, А. Рубінштейна.

Якщо до цих програм додати виступи вокалістів Т. Антипової (меццо-сопрано), Н. Гавриліної (сопрано), З. Кияшко (сопрано), М. Маркіної (меццо-сопрано), В. Карпова (бас), М. Ситкіна (баритон), музиканта М. Котовської (рояль), а також артистів розмовного жанру Т. Федоренко, І. Гур'янової та Р. Гончарової, то можна вважати яскраву панораму самостійних робіт артистів Дніпропетровської філармонії у 1973 році довершеною.

Як відомо, творчість невпинна. Її кроки швидкі і напружені, а творці щодня підкоряють нові обрії. У колективах Дніпропетровської філармонії музична хода постійно набувала нової пружної завзятості. Тепер ми знову звернемось до конкурсів на кращу концертну програму і побачимо, яких особливих, неповторних результатів домагались усі учасники творчих змагань. Їхні перемоги були дарунками для слухачів різних філармонічних концертів, які складалі програми численних абонементів та лекторіїв. Ці

Нонна Троянська,
музикознавець

Евеліна Тютюнова

форми роботи були дуже популярні у всіх містах та сільських районах Дніпропетровщини.

Кожний внутрішньофілармонічний конкурс не тільки виявляв кращу концертну програму, а й був своєрідним стимулом для експериментів та самовияву артистів. Без сумніву, артисти оркестру мали безліч роботи на репетиціях з диригентами Г. Карапетяном і А. Осмаковим, диригентами-гастролерами, яких у ту пору було багато. Але був особливий, професійний азарт — зробити щось оригінальне, особливе. «Хай мене побачать і почують у незвичному образі».

Щоб відчутти отой, як сьогодні сказали б, акторський драйв, ми з нашим чарівним золотим птахом спустимося з блакитної височини просто в крісла останнього ряду у напівтемній залі Палацу Ілліча.

Ось посередині зали горить лампа на столі журі внутрішньофілармонічного огляду. У різні роки журі очолювали директори філармонії П. Кравченко, О. Агафонов, Б. Мартинов, С. Кудріна (конкурси тоді проходили регулярно). На сцені один одного змінюють виступаючі. Яскраво спалахують очі Гургена Карапетяна, коли журі слухає В. Баташова (скрипка), який чудово грає Концерт ре мінор А. Мачаваріані (партія фортепіано Н. Угольова). А далі грають Г. Ізюмов (контрабас) «Етюд» О. Скрябіна і «Грузинський танець» А. Айвазяна (партія фортепіано О. Ізюмова), В. Колодний (скрипка) Концерт Я. Сібеліуса, В. Лубенець (труба) «Мелодія» Б. Лятошинського (партія фортепіано — М. Котовська). І вже зовсім несподіваним стає виступ Б. Сехона (ударні), який виконує «Чакану» Г. Генделя і концерт для ударних М. Жоліве.

Невгамовний П. Нейфельд (кларнет) підготував сольний виступ (перший концерт К. Вебера і «Етюд» А. Гедіке), партія фортепіано Л. Нейфельд. А ще він грає Л.-В. Бетховена («Дует») разом з Є. Токоловим. А потім квартет духових інструментів у складі А. Войнова (флейта), В. Гуськова (гобой), П. Нейфельда і Є. Токолова виконує твори В. А. Моцарта і Г. Комракова.

Продовжує свою активну діяльність і Е. Чичикалов. У десятому внутрішньофілармонічному конкурсі (1977) під його керівництвом струнний квартет у складі А. Дідаренко (перша скрипка), С. Гавриліна (друга скрипка), К. Мікова (віолончель), Е. Чичикалов (альт) успішно грає твори сучасних композиторів О. Філіпенка і С. Асламазяна («Партизанський квартет» і два фрагменти з циклу «Чотирнадцять п'єс» за вірменськими народними темами). Після сучасної музики квартет органічно переходив до класики. Заслужений артист України Анатолій Бойко співав під акомпанемент квартету твори П. Чайковського і М. Глинки («Серед шумного бала», «Попутная»).

В. Радченко, О. Мандель

*Артисти розмовного жанру
І. Авраменко, заслужений артист України
і О. Мандель*

І. Авраменко, П. Кравченко, О. Мандель — постановочна група багатьох концертів артистів Дніпропетровської філармонії (1960-1970)

Окремі сторінки ми ще присвяtimo розповідям про роботу солістів-вокалістів, майстрів розмовного жанру, концертмейстерів. Для повної картини зробимо ще кілька акцентів на діяльності артистів симфонічного оркестру.

Тринадцятий, чотирнадцятий та п'ятнадцятий внутрішньофілармонічні конкурси проходили у 1981, 1982 і 1985 роках і продемонстрували неабияку активність у створенні різного складу ансамблів. Дослідник творчості симфонічного оркестру знайде багату і найвиразнішу інформацію у буклетах, які видавались до кожного конкурсу. Гортаючи сторінки цих видань, ми знову повертаємось до зали Палацу Ілліча і слухаємо: Тріо для скрипки, віолончелі і фортепіано, що грають О. Бельський (скрипка), А. Сичов (фортепіано) і В. Глущенко (віолончель), твори В. А. Моцарта, Ф. Мендельсона, І. Брамса, К. Хачатуряна, які виконують дуети П. Нейфельд і А. Павлов (кларнети), А. Дідоренко (скрипка) і М. Котовська (фортепіано), В. Колодний (скрипка) і М. Кислицина (віолончель).

А до складу квартету дерев'яних духових інструментів (1987) увійшли молоді, талановиті С. П'ятов, лауреат республіканського конкурсу (флейта) і В. Шульман (гобой). Разом із Є. Токоловим і П. Нейфельдом вони грали В. А. Моцарта (квартет) і Лятошинського (соната). Окрім найактивніших

Наша гордість, ветерани Великої Вітчизняної

О. Мандель

Г. Приходько

О. Гавриленко

майстрів ансамблів — П. Вискарки, Е. Чичикалова, П. Нейфельда, Є. Токолова, з'являються нові імена.

Герман Юшин чудово грав на тромбоні. Його сольний виступ включав твори М. Ракова (вокаліз), А. Щолокова (скерцо) і Н. Даїрова («Героїчна балада»). А потім (1981—1985) артист організував квартет тромбонів у складі Г. Юшина, В. Немерського, В. Вільхова та І. Шилова і ще квінтет мідних духових інструментів, де грали, крім керівника Г. Юшина, В. Немерський (другий тромбон), В. Вільхов (третій тромбон), С. Проценко (бас-тромбон), С. Мотильов (труба). Цей квінтет виконував І.-С. Баха («Чакона») і Ф. Убера (три мініатюри).

Журі з щирим задоволенням прослухало у той конкурсний день ще один квінтет мідних духових інструментів. Молоді і талановиті В. Дигтяренко і М. Гудзь, котрі гарно грають на трубі, запросили своїх колег В. Семерягу (валторна), а також уже відомих нам В. Немерського (тромбон) і С. Мотильова (труба) внести свою неповторну ноту у створення кращої концертної програми. Вони з успіхом зіграли «Три селянських танці» О. Ботярова і квінтет Ф. Убера.

З ранку до вечора, іноді й до глибокої ночі у всіх репетиційних кімнатах, на сцені, у фойє Палацу Ілліча звучала музика. У дні підготовки до конкурсів і у час їх проведення ніхто не дивився на годинника, ніхто нікуди не поспішав. Артисти не просто грали — вони намагались музикою, своєю музикою зробити світ кращим, свого слухача і себе благороднішими, добрішими. Тому з особливим настроєм і натхненням грали «Елегічне тріо» С. Рахманінова В. Колодний (скрипка), М. Кислицина (віолончель) і С. Ісакова (фортепіано). Соната Шпергера для альту і контрабаса у виконанні І. Горського (альт) і С. Решетилова звучала надзвичайно мрійливо і задушевно. Тонким ліризмом вирізнялась гра В. Кальченка (фагот) і Г. Шушмана (контрабас), коли вони виконували свої сольні концертні номери: романс В. Купрієвича і концерт К. Сен-Санса.

Пролітаючи над дахом Дніпропетровської філармонії у 1970-1980 роки ХХ століття золотому, музичному птаху доводилось багато слухати і багато дивуватись. Безліч дарунків готував для своїх слухачів великий загін солістів-вокалістів, концертмейстерів, музикознавців, майстрів художнього слова. Про їх діяльність наша наступна розповідь.

Почнемо ми її зі знакової постаті музикознавця Соломона Колодного. У програмі П'ятнадцятого внутрішньофілармонічного конкурсу читаємо, що до 175-річчя з дня народження Ф. Шопена Надія Костроміна (фортепіано) і член Спілки композиторів України музикознавець С. Колодний підготували на конкурс програму з лаконічною назвою Шопен.

Г. Карапетян
з композитором
Ш. Чалаєвим

Г. Карапетян
з композитором
М. Кажлаєвим

Запис концерту
на телебаченні

м. Махачкала. Закінчився концерт фестивалю симфонічної музики на Кавказьких Мінеральних Водах

Ця програма — свідок ще одного плідного напрямку філармонічної роботи, пов'язаного з пропагандою високого мистецтва в гармонії слова і звука. Камерних концертів за участю солістів-вокалістів, концертмейстерів, музикознавців відбувалось на різних сценічних майданчиках у 1970—1980 роки безліч. Неодноразово артисти численних лекторійних груп проводили свої виступи одночасно у Дніпропетровську, Кривому Розі, де діяв філіал Дніпропетровської філармонії, у сільських районах області та містах Павлограді, Нікополі, Марганці.

На кожному такому концерті музикознавці С. Колодний, Н. Троянська, І. Гур'янова, Н. Фесик у своїх розповідях поєднували факти біографії того чи іншого композитора з його творами, з історіями їх створення. Лаконічні, яскраві коментарі не просто доповнювали сценічні номери музикантів, співаків, а були невід'ємною частиною кожного концерту. Виступи С. Колодного вирізнялись великим фактичним матеріалом, їх своєрідністю була глибока змістовність при лаконічній зовнішній формі.

І. Гур'янова, Н. Троянська, Н. Фесик шукали свій шлях до сердець слухачів різного віку. Так, у абонементних програмах для юних слухачів вони створювали різноматичні цикли: «Слово і музика» (І. Гур'янова), «Музика розповідає» (Н. Троянська), «По країнах і континентах» (Н. Фесик), котрими у яскравій формі, з великою ширістю і темпераментом вводили слухачів у світ класичної і сучасної музики. У їхніх розповідях звучали віршовані рядки і уривки з прози.

Після програм камерних концертів «Три роки у віршах і музиці» Н. Троянської, «Россіні, Верді і неаполітанські пісні» Н. Фесик, або «Про найсокровенніше» (поезія Є. Євтушенка у творчості сучасних композиторів) І. Гур'янової дніпропетровські учні загальноосвітніх шкіл не тільки отримували ціле

*Вдячність слухачів,
м. Кисловодськ*

багатство знань, а й, головне, надовго запам'ятовували, що музика — це чудова країна, до якої можна завітати з допомогою Дніпропетровської філармонії у будь-який час.

Неповторність і оригінальність — ці слова були ключовими і знаковими не тільки для диригентів, артистів оркестру, а й для музикознавців, котрі не лише супроводжували своїми своєрідними професійними анотаціями всі концерти оркестру і камерні програми будь-яких ансамблів. Вони самі створювали художньо-літературні композиції, брали участь у конкурсних змаганнях.

Ія Гур'янова читала художньо-політичний нарис «Пусть голубой останется земля» і майстерно передавала всю красу поезії у «Слові про лауреата Державної премії СРСР поета Роберта Рождественського». Наталія Фесик свою сольну читачку програму назвала «Модель майбутнього світу», де з захопленням розповідала про розвиток національних традицій у сучасному музичному мистецтві. Нонна Троянська вмiла добре прочитати поезії О. Пушкіна, О. Блока, С. Єсеніна, а могла створити і запропонувати артистам своєрідну і неповторну камерну програму «Музичні паралелі» (Г.-Ф. Гендель, І.-С. Бах). Її підтримували солістка-вокалістка Зінаїда Кияшко і артистка оркестру Марина Кислиціна. «Музичні паралелі» були дивовижним дарунком слухачам і приносили велике естетичне задоволення виконавцям.

Самобутність музикознавців на кожному камерному концерті підтримували численні концертмейстери Н. Костроміна, В. Рошупкіна, Г. Новосьолова, Т. Решетилова, М. Котовська, Є. Філоненко, С. Шушман, Т. Мірек, Н. Владимірова, І. Ріхтер, С. Кисільова, Л. Нейфельд, Н. Хачбабян та інші. Ці досвідчені, високопрофесійні музиканти повинні були виявляти свою універсальну майстерність. Їхні обов'язки були безмежні: заняття з

Колектив оркестру
у дні святкування
40-річчя
з дня заснування

солістами-вокалістами, акомпанемент на репетиціях і виступах із камерними ансамблями. Діапазон — від старовинної музики до пісень сьогодення.

Концертмейстер мав читати ноти з листа без попередньої підготовки, грати під час виїзних концертів на інструментах усіх сільських клубів, входити у будь-яку камерну програму і ще, і ще, і ще...

Незважаючи на специфіку філармонічної роботи, на постійну завантаженість на базі і на виїзді, доблесні концертмейстери теж були творчими мрійниками і народжували свої самостійні сольні програми. Приміром, Н. Костроміна віртуозно і натхненно грала сонату № 3 і вальс з опери «Війна і мир» С. Прокоф'єва, М. Котовська — Прелюдію і фугу Д. Шостаковича, а В. Роцупкіна «Два музичних моменти» С. Рахманінова, «Симфонічні етюди» Р. Шумана і «Трійку» Р. Щедрина.

Ще одна з головних, яскравих і неповторних частин роботи Дніпропетровської філармонії — це творча діяльність великого загону солістів-вокалістів. Вони були своєрідним обличчям багатьох музичних акцій не тільки філармонії, а й усієї Дніпропетровщини.

У масштабних звітах мистецьких колективів області у Києві та Москві, у великій кількості святкових і ювілейних програм, у безлічі виступів на гастролях, під час конкурсів і фестивалів, у концертах симфонічного оркестру, камерних ансамблів часто саме

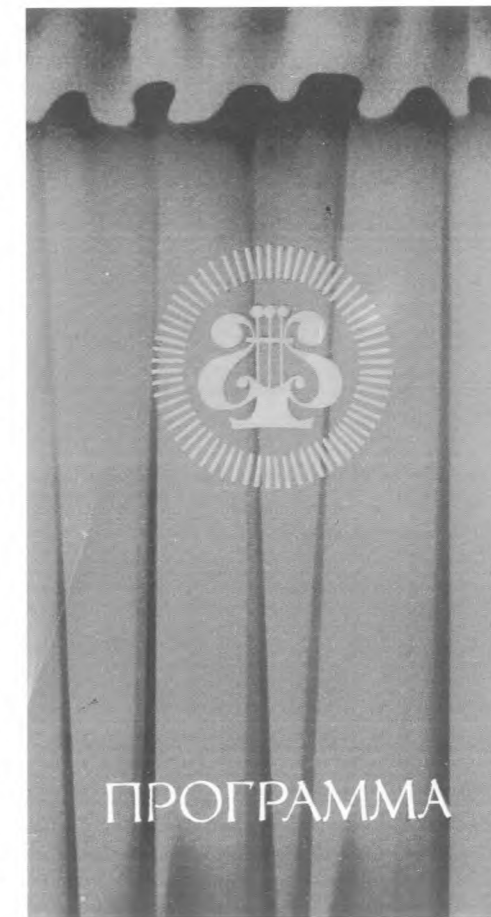
солісти-вокалісти були з'єднувальною срібною ланкою між сценою і глядкою залом. Вони доносили до слухачів усі відтінки класичної, сучасної і народної музики.

Як свідчать газетні публікації, численні афіші і буклети, у Дніпропетровській філармонії плідно працювали Олексій Гарець, Микола Ситкін, Олег Христинко (баритони), Юрій Федотов, В'ячеслав Карпов (баси), Лідія Нікольська, Людмила Мазепо, Зінаїда Кияшко, Елеонора Летягіна, Едіт Ткачова (сопрано), Тамара Антипова, Марія Маркіна (меццо-сопрано). Кожен соліст мав різноматичний репертуар, з успіхом виступаючи у лекторійних групах, програмах симфонічного оркестру або у так званих великих збірних концертах, у яких були представлені усі музичні жанри.

У складній багатогранній роботі солістів-вокалістів пальма першості належала заслуженим артистам України Галині Комовій, Неллі Растворовій (сопрано), Петру Кучмію (тенор), Анатолію Бойку (баритон) і Ніні Черепенько (меццо-сопрано). За плечима цих справжніх майстрів вокалу сотні виступів, які подарували слухачам добрий настрій і радість спілкування з Прекрасним. А ще чудові музичні подорожі у світ старовинного романсу і сучасної пісні, у країну оперної класики, де звучали арії, сцени, дуети з творів українських, російських і західноєвропейських композиторів.

Особливою самобутністю, вишуканим смаком і високою музичною культурою вирізнялись сольні камерні програми солістів. Галина Комова приїхала до Дніпропетровська на початку 70-х років. Вона вже мала досвід роботи у Донецькому ансамблі пісні і танцю. У шахтарському краї співачка отримала почесне звання заслуженої артистки України. Але, почувши про новий фольклорно-хореографічний ансамбль «Славутич» Дніпропетровської філармонії, вирішила продовжити пошук нових пісенних шляхів.

У її виконанні українські народні пісні, різноманітні твори сучасних композиторів у чудових вокально-хореографічних композиціях «Славутича» завжди сприймалися слухачами із захопленням. Чудовій співачці вдавалось знаходити і розкривати у піснях типові риси українського національного характеру: веселу завзятість, задушевність, м'який ліризм, щирий гумор і добру усмішку.

ЛЕКТОРИЙ
ПАРКА ім. Т. Г. ШЕВЧЕНКО

ЮБИЛЕЙНИЙ
ВЕЧЕР-КОНЦЕРТ,

ПОСВЯЩЕННИЙ 40-ЛІТТЮ
ЛАУРЕАТА ВСЕСОЮЗНОГО КОНКУРСА

ДНЕПРОПЕТРОВСЬКОГО
СИМФОНІЧЕСКОГО ОРКЕСТРА

Вдячність
соліста (Є. Токолов)
диригенту М. Дваріоніс

Тривалою і плідною була співдружність Г. Комової з місцевими авторами. Пісні В. Сапелкіна, І. Тищенко й інших дніпропетровських композиторів вона часто виконувала у концертах численних музичних лекторіїв.

Пісня «Ріка богатирів» (музика І. Тищенко, вірші І. Пуппо) була прем'єрою у репертуарі Г. Комової на святковому концерті, присвяченому 200-річчю нашого міста. Потім вийшла пластинка з записом цієї пісні у натхненному виконанні співачки. Разом із Галиною Комовою у багатьох концертах брали участь чудові співаки Анатолій Бойко, Петро Кучмій, Неллі Растворова, Ніна Черепенько.

Вокальний дует А. Бойко—П. Кучмій був своєрідною візитною карткою музичної вокальної Дніпропетровщини. Жодні урочисті офіційні свята не обходились без співу цих артистів. Зі зведеним хором дніпропетровських колективів солісти А. Бойко і П. Кучмій традиційно починали звіт Дніпропетровщини у Києві, виконуючи твори О. Білаша, І. Шамо, А. Штогаренка і багатьох інших.

На концерті, присвяченому зустрічі у Дніпропетровську делегацій міст Свердловська і Саратова (1972), солісти Н. Растворова, Т. Антипова, А. Бойко і соліст Свердловської опери А. Жилкін виконували пісню В. Мураделі «Україна і Росія». Цю фінальну урочистість підтримували хор, оркестр (диригент Г. Карапетян) і всі присутні у концертній залі. Таких святкових акцій, хвилюючих і відповідальних, у артистів філармонії було кілька щороку. І саме тому нам хочеться, щоб їх знаковість запам'яталась.

Ще ми з нашим музичним птахом, друже-читачу, зможемо перенестися до Палацу «Україна» і завітати разом з А. Бойком і П. Кучмієм на авторський вечір Платона Майбороди, з нагоди 60-річчя з дня народження композитора. Солісти-вокалісти Дніпропетровської філармонії виконують твори відомого українського автора у дуже яскравій компанії Д. Гнатюка, А. Мокренка, Н. Матвієнко, М. Кристалінської, капели «Думка», симфонічного оркестру радіо і телебачення під керівництвом В. Гнедаша.

А потім А. Бойко поїде до Севастополя і візьме участь у концерті «Етих дней не смолкнет слава», в якому співатимуть артисти Москви, Мінська, Києва, Одеси, Ленінграда, Керчі, Сімферополя. Далі на артистів Дніпропетровської філармонії чекають цілин-

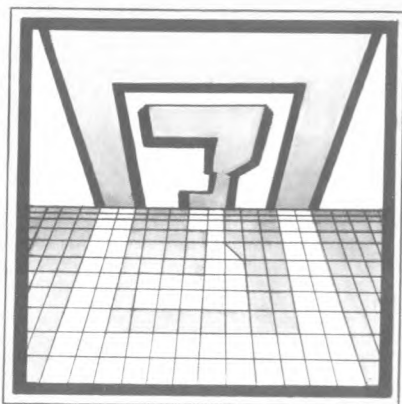
Е. Чичикалов,
заслужений артист України,
концертмейстер групи альтів

П. Вискарка,
заслужений артист України,
концертмейстер оркестру

І. Токолова,
концертмейстер
оркестру

ЕСТРАДНОЕ ОБОЗРЕНИЕ
„ЧУДЕСА
ЖИВУТ
НА СВЕТЕ“

ники. І група у складі солістів-вокалістів Н. Черепенько, Г. Стадник, А. Бойка, П. Кучмія; танцюристів Тамари і Вячеслава Івлюшкіних; майстрів розмовного жанру В. Павлова, М. Стрюковатого і баяніста Є. Денисова поспішають з концертною програмою «Від усього серця» до Казахстану.

А коли повернуться, то візьмуть участь у багатопланових камерних концертах, на котрих презентують слухачам своє головне і сокровенне. А. Бойко — чудовий цикл Р. Шумана «Кохання поета» і вечір романсу «О, если б мог выразить в звуке», П. Кучмій — концерт із творів сучасних композиторів Г. Майбороди, І. Дунаєвського, К. Листова, В. Соловйова-Седого, А. Фат'янова, О. Пахмутової; Н. Черепенько — вокальний цикл В. Гавриліна «Русская тетрадь» і концерт, де звучать арія Далілі з опери «Самсон і Даліла» К. Сен-Санса, романси С. Рахманінова («Она, как полдень, хороша» і «О, не грусти»), а також твори М. Костецького, Г. Свиридова і Р. Щедріна.

Н. Растворова виконає цикл романсів С. Рахманінова («Здесь хорошо», «Не пой, красавица...», «Сирень», «Как мне больно», «Весенние воды»), вінок українських народних пісень («Ой не світи, місяченьку», «Гандзя», «Віють вітри», «Чого вода каламутна», «Зелененький барвіночку») і програму арій з опер П. Чайковського, Дж. Верді, Дж. Пуччіні.

Несподіваний дарунок слухачам підготувала Галина Комова, виконавши на п'ятнадцятому внутрішньофілармонічному конкурсі нову програму, в якій прозвучали аріозо Юланти з однойменної опери П. Чайковського, романси А. Абаза «Всё — Вы» і О. Гурильова «Право, маменьке скажу».

Багато уваги приділяли солісти-вокалісти роботі з юними слухачами. М. Маркіна, П. Кучмій, З. Кишко, А. Бойко брали участь у програмі для зовсім маленьких «Хай завжди буде сонце» разом з музикознавцем І. Гурьяновою і баяністом Є. Денисовим. А для старшокласників Е. Ткачова, М. Маркіна і вокальний дует А. Бойко — П. Кучмій підготували концерт-композицію «Що ти знаєш про оперу?».

З великим успіхом пройшла оригінальна літературно-музична композиція, присвячена 75-річчю з дня народження Сергія Єсеніна. Вона складалася з музичного оповідання-пісні на вірші поета композиторів Свиридова, Флярковського, Білаша, Хренни-

Натан Рахлін приймає вітання симфонічного оркестру і заступника голови облвиконкому Л. Шпаковського

Актори П. Крочак, О. Родіонова, Г. Дьопич, О. Кондратенко (група «Дзеркала»)

Олександр Агафонов, заслужений працівник культури України, директор філармонії

О. Агафонов нагороджує артистку оркестру І. Токолову Почесною грамотою за сумлінну працю

кова у виконанні Л. Мазепи, Т. Антипової, М. Ситкіна, Е. Ткачової, А. Бойка і літературної композиції «Силует поета», яку читав артист Кримської філармонії Б. Шварцман. Вела цей незвичайний концерт І. Гур'янова, партію рояля виконувала концертмейстер М. Котовська.

З цієї програми перейдемо до іншого важливого творчого цеху — артистів розмовного жанру. Чудові традиції перших — І. Набатова, О. Яценірської, Є. Тютюнова підтримували О. Мандель, заслужений артист України І. Авраменко, В. Радченко, народний артист України І. Шепелєв, Е. Тютюнова, М. Стрюковатий, Р. Гончарова, В. Павлов, Є. Чепурняк, В. Кольцов, естрадний ансамбль мініатюр у ляльках з програмою «Дива живуть у світі» (художній керівник І. Туркенич), ансамбль «Веселий світлофор» під керівництвом М. Мазура.

Кожний із названих артистів мав власний, особливий художній почерк. Барвистим розмаїттям гумору розквітали виступи М. Стрюковатого і Р. Гончарової. Концертні номери О. Манделя і І. Авраменка вирізнялись добротним літературним матеріалом і чудовою виразною сценічною мовою, ще вмінням артистів створювати різноматичні програми з назвами «Слава тобі, людино», «Час і ми», у яких брали участь артисти багатьох жанрів.

Високу професійну майстерність, широку ерудицію, миттєву реакцію у постійних взаємозв'язках із глядкою залом блискуче демонстрував Іван Шепелєв, виконуючи свій оригінальний номер «Буріме» і виступаючи як конферансьє у багатьох концертах.

Майстриною розмовного жанру можна назвати Евеліну Тютюнову. Ця актриса досконало володіла універсальними способами філармонічної роботи. У її репертуарі були сольні програми з виконанням поезій Р. Гамзатова та Р. Рождественського і прози К. Паустовського, А. Чехова. Актриса часто виступала ведучою різних концертів. У одному вона представляла камерну програму струнного квартету під керівництвом Е. Чичикалова, в іншому — виступи симфонічного оркестру або солістів-вокалістів, проводячи вечори музики і слова.

Поряд із досвідченими майстрами починали свій творчий шлях молоді і талановиті Є. Чепурняк і В. Кольцов. Цей дует вирізнявся соковитим, сучасним злободенним гумором і яскравою сценічною

Едіта П'еха, народна артистка Росії, Марк Звеницький, заслужений працівник культури України, заступник директора філармонії

формою його втілення. Пошуки нових форм створення акторських ансамблів різних жанрів торкнулись і розмовного цеху філармонії. Так, у середині 80-х років артист І. Туркенич з молодими виконавцями П. Крочаком, О. Родіоною і Г. Цюпичем створили ансамбль мініатюр у ляльках «Дзеркала». Перша програма нового колективу «Веселий ярмарок» була відзначена на Всесоюзному конкурсі артистів естради (друга премія і звання лауреата).

Ще один напрямок діяльності Дніпропетровської філармонії — це численні естрадні колективи: вокально-інструментальний ансамбль «Дніпро» (музичні керівники Н. Нусбаум, Б. Будкевич, солістка, лауреат Республіканського конкурсу артистів естради Л. Бечелова), ансамбль сучасної музики «Кредо», єдиний у країні, який виконував музику у стилі «кросс-карренд» (музичний керівник О. Косько, солістка, лауреат Республіканських конкурсів артистів естради Людмила Кримова), «Дніпровський диксиленд» під керівництвом В. Бухарева з репертуаром найширшого діапазону: український фольклор, твори сучасних композиторів і традиційна негритянська музика.

ВІА Дніпропетровської філармонії були частими гостями всіх братніх республік колишнього Радянського Союзу.

*Павло Кравченко,
заслужений працівник
культури України,
директор філармонії*

*Світлана Кудріна,
директор філармонії*

Гастрольні маршрути ансамблів були насиченими, зустрічі з глядачами — плідними і натхненними. Ці зустрічі давали безліч матеріалу для пошуків, досягнень професійного зростання молодих виконавців, котрі намагалися знайти своє оригінальне творче обличчя, свою принципову мистецьку позицію.

Успіхам молодих всіляко сприяли дирекція і художнє керівництво Дніпропетровської філармонії. Сьогодні ми зробимо нашу останню і нетрадиційну зупинку у розповіді про діяльність філармонії 70—80-х років ХХ століття. Ця зупинка — нетрадиційна тому, що якимось так повелося, склалося у вітчизняному мистецтвознавстві, що говорити і писати про директорів творчих установ чомусь не прийнято. Мовляв, вони ж не творці, а організатори. Але заради об'єктивності неможливо не відзначити, що неповторність, особистість іншого можна оцінити у повній мірі тільки тоді, коли ти сам індивідуальність.

Соковитою, яскравою особистістю був заслужений працівник культури України Павло Андрійович Кравченко. Його талант щасливо поєднував творчі й організаторські здібності. Він міг написати сценарій, а потім на його основі поставити як режисер будь-яку концертну програму. Будучи директором ансамблю «Славутич», він добре знав усі умови й секрети плідної роботи. А потім, коли виріс до директора Дніпропетровської філармонії, безупинно шукав, накопичував, пізнавав нове разом з усіма працівниками великого і неспокоїного колективу, якому віддав понад два десятиліття свого життя.

Витриманий, уважний, дуже серйозний, але завжди доброзичливий — таким знали свого директора Олександра Івановича Агафопова всі працівники філармонії. Маючи гуманітарну університетську освіту, він добре розумівся на специфіці філармонічної роботи.

Йому були близькими турботи артистів симфонічного оркестру і його керівників, диригентів Г. Карапетяна і А. Осмакова. Тому на ювілейному концерті, присвяченому творчості Л.-В. Бетховена, вступне слово Агафопова було змістовним і цікавим. Він умів докладно, з яскравими подробицями описати журналістам на прес-конференції події гастрольного життя ансамблю «Славутич» або творчого звіту колективів філармонії у Москві і Києві.

Світлана Кудріна зустрічає поважних гостей на чолі з Л. І. Брежнєвим

*Борис Мартинов, директор філармонії, зустрічає колектив МХАТу,
який був запрошений філармонією на гастролі (1980)*

Софія Ротару,
народна артистка СРСР,
після концерту з С. Кудріною,
Є. Мазуром (заступник
директора філармонії),
З. Суміною, заступником
голови Дніпропетровського
міськвиконкому

І. Шмат,
художній керівник

А ось на колегії Міністерства культури України О. І. Агафонов, добре знаючи всі потреби свого колективу, наполегливо відстоював, доводив, наполягав і завжди разом зі своїм заступником М. Звеницьким повертався з новими концертними тарифними ставками для артистів, цікавими гастрольними маршрутами. Своє звання заслуженого працівника культури України О. І. Агафонов носив по праву і тоді, коли посів місце начальника обласного управління культури.

А на посту директора філармонії його змінив Борис Васильович Мартинов. Артист драматичного театру Б. Мартинов мав багатий досвід організатора творчого процесу. Він набув його, працюючи директором Дніпропетровського ТЮГу і заступником директора Оперного театру. Добре розуміючись на проблемах творчості, він прагнув зберегти і розвинути традиції Дніпропетровської філармонії. Кращим показником його вдалої роботи були звітні концерти всіх колективів філармонії у Москві у серпні і вересні 1979 року.

Естафету Б. В. Мартинова після його переходу на роботу до Палацу культури залізничників підхопила енергійна Світлана Гаврилівна Кудріна. Вона була відкрита всім новим пошукам і впевнена, що у Дніпропетровській філармонії працюють кращі оркестри, ансамблі, солісти, камерні і естрадні виконавці. Основним завданням директора С. Г. Кудріної було створити всі умови, у яких її чудові артисти змогли б працювати з максимальною віддачею. Головне — люди, їхня творча наснага і здоров'я — цей принцип був для неї вкрай важливим.

Художня рада на чолі з директором планувала різноманітну роботу колективів філармонії на численних сценічних майданчиках Палацу Ілліча, Будинку науково-технічної пропаганди, у Льодовому палаці, а також за межами міста й області.

У середині 80-х років ХХ століття Дніпропетровська філармонія перетворюється на одну з провідних концертних організацій країни. Щорічно тут відбуваються три з половиною тисячі концертів. Про це з гордістю говорить директор С. Г. Кудріна на звітному ювілейному концерті, присвяченому п'ятидесятиріччю з дня заснування Дніпропетровської філармонії (травень 1986 р.).

Після ювілейних урочистостей робота продовжується. Окрім музичних дарунків своїх колективів, філармонія у другій половині 80-х і на початку 90-х

років поширює знайомство дніпропетровських слухачів з творчістю відомих естрадних виконавців. Серед них — Софія Ротару, Алла Пугачова, Едіта П'єха, Борис Моїсєєв, Олександр Розенбаум та інші. Концерти проходять з великим успіхом. Сьогодні ми можемо констатувати, що основи сучасного шоу-бізнесу Дніпропетровська філармонія почала засвоювати однією з перших. І тут теж читається активна життєва позиція С. Г. Кудріної.

Разом з нею багато і наполегливо працювали художні керівники філармонії І. І. Шмат та Д. Д. Чернишов. Звичайно, головним завданням музичного закладу залишається широка пропаганда класичної музики, естетичне виховання слухачів на кращих зразках творчості сучасних авторів. І тут діяльність музикантів, диригента І. Шмата і піаніста Д. Чернишова була різноплановою і дійовою.

Кожен з них брав участь у підготовці і виданні численних афіш, програм, буклетів, у формуванні концертних програм різних колективів і репертуарної афіші всієї філармонії.

Д. Д. Чернишов був яскравим ведучим багатопланових камерних концертів, писав статті про діяльність симфонічного оркестру для гастрольних буклетів, а ще був чудовим виконавцем фортепіанних творів С. Рахманінова.

Плідна, напружена планомірна концертна робота продовжувалась. Але життя вносило свої несподівані корективи. Однією з них була раптова, передчасна смерть Гургена Карповича Карапетяна. Пошуки нового головного диригента симфонічного оркестру велись протягом двох років (1986—1988).

У цей час за диригентським пультом стояли Т. Міндабаєв, В. Леонов, О. Анисимов, Е. Серов, В. Норець, Л. Корчмар. Не забув свій рідний колектив перший головний диригент Соломон Фельдман. Він двічі приїздив у ці роки з Самари. Підтримував колег і Сергій Дудкін, який після від'їзду з Дніпропетровська успішно працював із симфонічним оркестром Запорізької філармонії.

Серед диригентів, що брали участь у конкурсних прослуховуваннях на посаду головного диригента симфонічного оркестру Дніпропетровської філармонії, був В'ячеслав Блінов. За рішенням обласного управління культури, дирекції філармонії та колективу оркестру саме він був запрошений на роботу до філармонії.

Алла Пугачова,
народна артистка СРСР
і Світлана Кудріна у чудовому
куточку нашого міста,
парку ім. Т. Г. Шевченка

Д. Чернишов,
художній керівник

В'ячеслав Блінов,
заслужений діяч мистецтв
України, головний диригент
симфонічного оркестру

В.К. Блінов мав чудову диригентську школу (закінчив Московську державну консерваторію — клас Лео Гінзбурга і аспірантуру Новосибірської консерваторії у Арнольда Каца). Після закінчення навчання В. Блінов працював у новоствореному симфонічному оркестрі Красноярська, брав участь у Всеросійському та Всесоюзному конкурсах диригентів і став лауреатом і дипломантом цих творчих змагань.

Таким чином, естафету Г. К. Карапетяна підхопив у 1988 році, напередодні п'ятдесятиріччя з дня заснування оркестру, молодий, активний диригент, котрий мав безліч нових ідей і творчих планів.

Робота В. Блінова з оркестром тривала майже десять років. За цей час молодий диригент, спираючись на високопрофесійний колектив оркестру, виріс у досвідченого спеціаліста з широким кругозором, отримав почесне звання заслуженого діяча мистецтв України. Оркестр під керівництвом В. Блінова продовжував основні традиції, закладені Г. Карапетяном, а саме: органічне поєднання класики і сучасності у концертних програмах для дорослих та юних слухачів, відкриття нових композиторських імен, а також виконання багатьох творів першими в Україні.

У формах спілкування зі слухачами В. Блінов продовжував розвивати чудові надбання оркестру. Так, щорічно оркестр отримував професійне свято для себе і дарував безліч музичних дарунків слухачам під час фестивалю симфонічної музики у Кривбасі. Тут налагоджувалось багато цікавих творчих контактів, внаслідок яких народжувались відкриття нових творів і нових виконавців.

Якщо ми, друже-читачу, разом із музичним золотим птахом піднімемось у блакитне піднебесся і полетимо до Кривого Рогу, а там завітаємо до зали музично-драматичного театру імені Т. Г. Шевченка, то дізнаємось, що з 23 по 31 травня 1989 року тут відбувається значна творча подія: фестиваль «Дружба», який організувала Дніпропетровська філармонія за участю заслуженого колективу, державного симфонічного оркестру Казахстану (головний диригент Толепберген Абдрашев) і лауреата Всесоюзного конкурсу Дніпропетровського симфонічного оркестру (головний диригент — лауреат Всеросійського і дипломант Всесоюзного конкурсів В'ячеслав Блінов).

На концертах фестивалю звучить музика П. Чайковського, Ж. Бізе, М. Лисенка, М. Мусорг-

ського, Й. Гайдна, Р. Штрауса, С. Прокоф'єва, О. Глазунова, С. Рахманінова, Дж. Гершвіна у виконанні оркестрів і солістів — Гаухара Мурзабекова (скрипка), Ваагна Паяна (фортепіано), Євгена Могилевського (фортепіано), солістів-вокалістів Н. Черепенко і А. Бойка.

А поруч з цією масштабною інтернаціональною акцією у репертуарі симфонічного оркестру під керівництвом В. Блінова народжується зовсім іншого плану концертна програма під назвою «Наше дело труба» (первоапрельское симфоническое шоу).

Блискавичний гумор і високу майстерність артистів оркестру, які виконували твори І.-С. Баха, Й. Гайдна, В.-А. Моцарта, Т. Хренникова, А. Петрова, В. Мужчиля, підтримували солісти-вокалісти В. Вовненко, Е. Сребницький, А. Бойко, камерний хор педагогічного училища під керівництвом Й. Нездзведького, конферансьє Є. Чепурняк і режисер-постановник Б. Глізер.

Багато усмішок, святковий настрій викликали новорічні вистави для юних слухачів «Музичні сюрпризи Діда Мороза і Снігуроньки» за участю симфонічного оркестру, артистів О. Капралова, Е. Тютюнової, Г. Стадник, М. Ситника, О. Родіонової, чудового диригента А. Осмакова і режисерів-постановників П. Кравченка і Б. Глізера.

Цю різножанрову репертуарну орієнтацію головний диригент В. Блінов продовжував і у подальшій роботі симфонічного оркестру. Особливу увагу диригент спрямовував на інтерпретацію музики П. Чайковського. Оркестр зіграв усі симфонічні твори композитора. Крім кращих зразків класики, у репертуарній політиці оркестру 90-х років були досить оригінальні поєднання музичних творів, а іноді навіть контрастно побудовані програми.

Так, у одній програмі оркестру можна було почути дев'яносто четверту симфонію («З ударами литавр») Й. Гайдна, симфонічну поему «Тіль Уленшпігель» Р. Штрауса і другий концерт для фортепіано з оркестром С. Прокоф'єва або четверту симфонію П. Чайковського, поему для скрипки з оркестром Е. Шоссона і рапсодію у блюзових тонах Дж. Гершвіна. Така різноплановість програм свідчала про широку творчу мобільність колективу.

Паралельно оркестр багато працював над освоєнням сучасної української музики, неодноразово брав

ТЕАТР імені НАБІЧА
(пр. Калиніна, 47)

Воскресенье
11 февраля 1989 года

**БЛАГОТВОРИТЕЛЬНЫЙ КОНЦЕРТ
В ФОНД ПОСТРАДАВШИХ
ОТ ЗЕМЛЕТРЯСЕНИЯ В АРМЕНИИ**

ИСПОЛНИТЕЛИ

ДНЕПРОПЕТРОВСКИЙ СИМФОНИЧЕСКИЙ ОРКЕСТР

Ударный дирижер и главный дирижер
Воскресенье и Дневной программы
Вячеслав БЛИНОВ

СОЛІСТИ

Нонна СУРЖИНА

Анатолий БОЙКО

Вениамин КОЛОДНЫЙ

Галина ПОГОСТКАЯ

Виктор НИКОЛЕНКО

Продумана и режиссирована **Нонна ТРОЯНСКАЯ**
Во оркестре участвуют артисты ансамбля, выступавшие на сцене и в студии
Вместе с оркестром

ЛАУРЕАТ
ВСЕСОЮЗНОГО КОНКУРСА
ДНЕПРОПЕТРОВСКИЙ
СИМФОНИЧЕСКИЙ
ОРКЕСТР

КОНЦЕРТНЫЙ ЗАЛ ФИЛАРМОНИИ
(ул. Дзержинского, 23)

Вторник
24
февраль 1989 г.

ОТКРЫТИЕ ФЕСТИВАЛЯ ПРЕМЬЕР

В. КАФАРОВА — Монодрама для флейты с оркестром
В. САПЕЛКИН — «Птичка матери для баритона, хора и симфонического оркестра на стихи С. Есенина»
П. МАЛЮКОВА — Монодрама для фортепиано с оркестром
Б. СИНЧУЛОВ — Симфоническая картина «Наваха» (по поэме Тараса Шевченко)
В. ЗАГОРЦЕВ — Симфония печали

ДИРИЖЕРЫ
Воскресенье и Дневной программы главный дирижер и государственный дирижер оркестра
Вячеслав БЛИНОВ
Исполнительный артист УССР

СОЛІСТИ
Исполнительный артист УССР
Анатолий ОСМАКОВ

Алексей БОТВИНОВ Анатолий БОЙКО Сергей ПЯТОВ
ХОР ДНЕПРОПЕТРОВСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО МУЗЫКАЛЬНОГО УЧИЛИЩА
им. М. И. Глинки

ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ РУКОВОДИТЕЛЬ — Анатолий КУЛАГИН
Музыкант — Нонна ТРОЯНСКАЯ
НАЧАЛО В 19.00

БИЛЕТЫ ПРОДАЮТСЯ

ЛАУРЕАТ
ВСЕСОЮЗНОГО КОНКУРСА
ДНЕПРОПЕТРОВСКИЙ
СИМФОНИЧЕСКИЙ
ОРКЕСТР

СПОНСОР КОЛЛЕКТИВА НПО «КОМПЛЕКС»

Суббота
29
декабрь

Концертный зал филармонии
(ул. Дзержинского, 23)

Воскресенье
18
февраль

БЕНЕФИС

Заслуженный артист УССР
концертмейстер оркестра
ПЕТР ВЫСКАРНА

Соллист филармонии
АНАТОЛИЙ БОЙКО

Дирижер
лауреат Всеросійського і дипломант Всесоюзного конкурсів
Вячеслав БЛИНОВ

Вечер ведет
Нонна ТРОЯНСКАЯ

Філармонія святкує своє п'ятдесятиліття

участь у концертах, присвячених численним пленумам Спілки композиторів України, Росії, Дніпропетровського відділення Спілки композиторів. На таких концертах успішно виконувались твори Р. Щедрина, Г. Свиридова, Л. Колодуба, В. Мужчиля, та інших.

Артисти оркестру активно готували концертні програми: сольні, з оркестром, у камерних ансамблях. Про напружену натхненну працю всіх разом і кожного окремо у оркестрі свідчать не тільки численні афіші концертів, а й досить незвичні буклети, які під керівництвом директора С. Г. Кудріної щорічно друкувались для внутрішнього користування. Це план-буклет про роботу художньої ради філармонії і докладний розклад-буклет про всі заходи діяльності симфонічного оркестру.

Тримаючи у руках ці унікальні видання, уважно читаючи лаконічні пункти плану концертів і репетицій, легко довідатись, що у 90-ті роки ХХ століття оркестр щомісяця виступав у Дніпродзержинську, Павлограді, Новомосковську. Прихильники музичного мистецтва цих міст знайомилися: з першою симфонією Я. Сібелюса, другою симфонією О. Скрябіна, Українською рапсодією М. Лисенка, «Італійським капрічіо» П. Чайковського, сюїтою з балету М. Скорика «Кам'яний господар», з «Маленькою кантатою» Р. Щедрина, сюїтою для скрипки і камерного оркестру «Гальярда» Б. Петрова і багатьма іншими творами в оригінальному трактуванні і яскравому виконанні симфонічного оркестру Дніпропетровської філармонії.

*І. Шепелев,
народний артист України*

Поряд з успішною роботою оркестру плідно продовжувалась діяльність інших творчих колективів філармонії: вокально-хореографічного ансамблю «Славутич», ВІА «Водограй», численних камерних ансамблів різного напрямку. Репетиції, концерти, гастролі по всіх куточках колишнього Радянського Союзу. Творчий почерк колективів Дніпропетровської філармонії добре знали глядачі і слухачі майже всіх міст України, а також далеко за її межами.

Часто у передачах Республіканського радіо та телебачення звучали пісні сучасних вітчизняних композиторів у виконанні ансамблю «Водограй» і його солістки Людмили Артеменко. Симфонічний оркестр під керівництвом В. Бінова у Києві записав кілька дисків, до яких увійшли «Незакінчена симфонія» Ф. Шуберта, симфонічні мініатюри А. Лядова, симфонічна поема «Дон Жуан» Р. Штрауса, увертюри до опер «Севільський цирульник» і «Сорока-кравець» Дж. Россіні, вальси і польки Й. Штрауса.

Поруч із великою творчою роботою протягом багатьох років в існуванні Дніпропетровської філармонії була присутня важлива організаційна проблема. Вона полягала в тому, що філармонія не мала свого приміщення, а базувалась у ПК імені Ілліча заводу імені Г. Петровського. Безліч разів питання про виділення власного приміщення для філармонії порушувалось і розглядалось керівними органами області. Але рішення не знаходилося.

І врешті-решт у 1997 році, посилаючись на недостатнє державне фінансування і незмогу сплачувати орендну плату за приміщення ПК імені Ілліча, обласне управління культури своїм наказом ліквідувало Дніпропетровську обласну філармонію. Колективу симфонічного оркестру було запропоновано об'єднання з симфонічним оркестром Дніпропетровського театру опери та балету.

Цей наказ управління культури виконав тільки В. Бінов, котрий перейшов до Дніпропетровського оперного театру. За рішенням колективу артисти оркестру почали боротьбу за своє існування, яка тривала цілий рік. Музиканти заснували ЗАТ «Дніпропетровський симфонічний оркестр», і почалась безпрецедентна акція по відновленню діяльності колективу.

Очолювали цю боротьбу директор і художній керівник оркестру, диригент Ю. І. Сердюк — заслужений діяч мистецтв Казахстану, диригент А. Г. Осмаков — заслужений артист України, ветеран оркестру Є. І. Токолов — заслужений артист України, директор філармонії В. Медведовський. Керівництво оркестру разом із колективом проводило безліч заходів: прес-конференції, звернення до творчих колективів, окремих митців і навіть колективний лист до ООН.

У зв'язку з рішенням Дніпропетровської обласної державної адміністрації і наказом обласного управління культури від 13 липня 1997 року після ліквідації філармонії нотна бібліотека,

інструменти і костюми симфонічного оркестру були передані Дніпропетровському театру опери та балету. Колектив оркестру залишився без будь-яких засобів для існування.

ЗАТ «Дніпропетровський симфонічний оркестр» на своє звернення до колег з інших міст України, країн СНД і далекого зарубіжжя про допомогу отримало багато відгуків і велику підтримку.

Першими допомогли колеги симфонічного оркестру обласної філармонії міста Запоріжжя. Вони забезпечили дніпропетровських музикантів нотами, інструментами і організували гастролі у Запоріжжі, у концертному залі імені М. Глинки. Тут 26 вересня 1997 року розпочався 59-й концертний сезон Дніпропетровського симфонічного оркестру. Колектив у складі 70 музикантів і диригента А. Осмакова з великим успіхом виконав третю симфонію («Героїчну») Людвіга ван Бетховена, перший концерт для флейти з оркестром В. А. Моцарта (соліст С. П'ятов), симфо-джазові мініатюри.

А 4 жовтня 1997 року на сцені ПК УМВС м. Дніпропетровська симфонічний оркестр продовжив новий концертний сезон. Протягом 1997—1998 рр., крім безкоштовної підтримки керівництва ПК УМВС, колектив оркестру отримав допомогу багатьох колег. Кілька разів у концертах оркестру брали участь Олексій Горохов — заслужений діяч мистецтв України, професор Київської консерваторії, диригенти Мирон Юсипович (Львів), Вахтанг Жорданія (США), Микола Шпак (Дніпропетровськ), видатний піаніст Микола Петров (Москва) та багато інших.

Активно працювали всі артисти оркестру, демонструючи зразки творчої і громадської витримки, а також повної безкорисливості. Безпрецедентна акція артистів оркестру завершилась перемогою. У розпорядженні Голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації В. Забари від 16 січня 1998 року були представлені заходи щодо створення обласного симфонічного оркестру.

Поновлений Дніпропетровський обласний симфонічний оркестр розпочав свою діяльність. Його концерти у 1998, 1999, 2000 роках проходили на кількох сценічних майданчиках: ПК УМВС, театру імені Т. Г. Шевченка, музичного училища імені М. Глинки.

Оркестр постійно підвищував свій художній рівень, розширював репертуарні рамки, співпрацював з великим колом диригентів і солістів. Головними диригентами у ці роки були Ю. Сердюк, В. Плоскіна, О. Сурженко, С. Іньков, директором Е. Антонова.

Враховуючи унікальний досвід Дніпропетровського симфонічного оркестру, його активну творчу самовіддану працю, Обласне управління культури своїм наказом поновило роботу Дніпропетровської філармонії, якій нарешті надали у власність приміщення у центрі міста (7500 м²) — колишній ПК залізничників.

Артисти симфонічного оркестру на гастрольних маршрутах (1980 роки)

НАВСТРЕЧУ 60-летию ВЕЛИКОЙ ОКТЯБРЬСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕВОЛЮЦИИ

ЮБИЛЕЙНЫЙ КОНЦЕРТ "ЭТИХ ДНЕЙ НЕ СМОЛКНЕТ СЛАВА"

(К 35-летию со дня начала героической 250-дневной обороны г. Севастополя)

В концерте принимают участие композиторы городов-героев Москвы, Ленинграда, Киева, Минска, Волгограда, Одессы, Керчи, Новороссийска, городов Днепропетровска, Симферополя

СИМФОНИЧЕСКИЙ ОРКЕСТР КРЫМСКОЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИЛАРМОНИИ

Художественный руководитель и главный дирижер засл. деятель искусств УССР Алексей ГУЛЯНИЦКИЙ

Дирижер Альвидас ШУЛЬЧИС

СОЛЫСТЫ:

солист Днепропетровской филармонии, заслуженный артист УССР
Анатолий БОЙКО
солист Белорусского Большого театра оперы и балета
Михаил ЖЕЛЮК
лауреат Всесоюзного конкурса им. Глинки
Владимир БУРЫЛЕВ
сопранка Одесского театра оперы и балета
Людмила ШИРИНА
солист Киевского государственного Академического театра оперы и балета
Василий ЦАРУК (труба)

сопранка Крымской филармонии
Нина КОЗЛОВА
лауреат Всесоюзного конкурса юниоров симфонической песни
Владимир МЕЛЬНИЧЕНКО
сопранка Всесоюзного радио
Людмила САПЕГИНА
сопранка Леноpera
Алла КОЛОТ
солист Восточного театра музыкальной комедии
Александр БРОДСКИЙ

Лектор-музыковед Лариса РЖИМОВСКАЯ

НАЧАЛО В

КАССА

1770 1970

Людвиг ван БЕТХОВЕН
200 ЛЕТ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ
ВЕЧЕР КАМЕРНОЙ МУЗЫКИ

Сопра. № 17 (1-я часть)
Песня о любви
Под знаком нежности
Хвалю любовь
Адажио
Концертный дуэт
Вариетный дуэт для скрипки и флейты

Люблю тебя
Струны
Венерический эпос
Турецкая песня
Трио № 1 для скрипки, флейты и виолончели

ИСПОЛНИТЕЛИ
ТРИО И СОСТАВ

А. ГУРФИНСКИЙ М. КОТОВСКАЯ Е. ТОКОЛОВ
(скрипка) (сопранка) (виолончель)

Л. МАЗЕПО А. БОЙКО Н. ТРОЯНСКАЯ
(скрипка) (баритон) (кларнет)

ДОМ ТЕХНИКИ 17.18
ОКТАБРЯ 1970 г.

ЛИТЕРАТУРНО-МУЗЫКАЛЬНЫЙ ВЕЧЕР
СЕРГЕЙ ЕСЕНИН
75 ЛЕТ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ

МУЗЫКАЛЬНЫЕ РАССКАЗЫ
Россия! Сердцу милый край...
Песня о любви
Шагнем ты моя, Шагане!
Вытащила из воды...
Соборы Иерусалима
Народная песня. Ты какой жемчужинкой
Здравствуй, Березка
Лепеток. Песня о матери
Му. о любви, о доме, о родине
Скворцы. Вечерок
Путь твой
Фарфуринка. Забывает мелодия
По дороге
Мамы смеются
Валери. Как
— 30 см. 1970

И. СТАВРОВИЧ
„Силуэт поэта“ (инструментально)
Моя путь
Вот явился особый чужак
Путь украинский
Письмо и мелодия
Стихи
Устал и жить в своем краю
Черный человек (фрагменты)
До свидания, друг мой.
До свидания.

ИСПОЛНИТЕЛИ
СОСТАВ ФИЛАРМОНИИ

Л. МАЗЕПО — скрипка
Т. АНТИПОВА — меццо-сопрано
А. БОЙКО — баритон

Э. ТКАЧЕВА — сопрано
И. ГУРЬЯНОВА — инструментально
Н. СЫТНИК — баритон

М. КОТОВСКАЯ — роль
Артист филармонии на Южном берегу Крыма

БОРИС ШВАРЦМАН

НАЧАЛО В 19.30

14 ЛЮТОГО ДНЕПРОПЕТРОВСКАЯ ОБЛАСНА ФИЛАРМОНИЯ (пр. Калинина, 47) ПОЧАТОК О 17.00

ВЕЧІР ВОКАЛЬНОЇ МУЗИКИ

У ПРОГРАМІ:
Р. ШУМАН — ВОКАЛЬНИЙ ЦИКЛ „ЛЮБОВ ПОЕТА“
СОЛИСТ — заслуженный артист Украины

АНАТОЛІЙ БОЙКО
СТАРОВИННІ РОМАНСИ
СОЛІСТКА

НІНА ЧЕРЕПЕНЬКО
КОНЦЕРТМЕЙСТЕР

НАДІЯ КОСТРОМІНА
(фортепіано)

Довідки за телефоном 52-62-94

ДОМ УЧЕНЫХ 28 СЕРПНЯ 1970 г.

К 40-летию ДНЕПРОПЕТРОВСКОГО СИМФОНИЧЕСКОГО ОРКЕСТРА

ИГРАЮТ СОЛИСТЫ ОРКЕСТРА

ГАЙДН — Трио для фортепиано, флейты и виолончели
РУССЕЛЬ — Сюита „Игроки на флейте“
РЫХЛИК — Партита для флейты соло

ФРАНК — Соната для скрипки и фортепиано
ЛАДЫЖЕНСКИЙ — Вокальный цикл „Я рожден от Солнца“ на стихи И. Гоголева

ИСПОЛНИТЕЛИ:
заслуженный артист УССР
П. ВЫСНАРНА (СКРИПКА)
лауреат республиканского конкурса
А. ВОЙНОВ (ФЛЕЙТА)
Н. КОСТРОМИНА (ФОРТЕПИАНО)

заслуженный артист УССР,
лауреат республиканского конкурса
А. БОЙКО (БАРИТОН)
М. НИСЛИЦЫНА (ВИОЛОНЧЕЛЬ)
М. КОТОВСКАЯ (ФОРТЕПИАНО)

НАЧАЛО В 19.30

ДНЕПРОПЕТРОВСКАЯ ОБЛАСТНАЯ ФИЛАРМОНИЯ

ДЛЯ УЧАЩИХСЯ СРЕДНИХ КЛАССОВ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛ

ЧТО ТЫ ЗНАЕШЬ ОБ ОПЕРЕ?

ИСПОЛНИТЕЛИ:
Э. ТКАЧЕВА (СОПРАНО) **М. МАРКИНА** (МЕЦЦО-СОПРАНО)
П. КУЧМЕЙ (ТЕНОР)
ЛАУРЕАТ УКРАИНСКОГО РЕСПУБЛИКАНСКОГО КОНКУРСА ВОКАЛИСТОВ

А. БОЙКО (БАРИТОН)
ПАРТИЯ Ф-НО **Е. СКОРБЯЩИНСКАЯ**

Касса с _____ Начало в _____

ДНЕПРОПЕТРОВСКАЯ ОБЛАСТНАЯ ФИЛАРМОНИЯ

НАВСТРЕЧУ III МЕЖДУНАРОДНОМУ КОНКУРСУ
ИМ. П. И. ЧАЙКОВСКОГО

ЭДИТ

ТКАЧЕВА

(колоратурное сопрано)

АНАТОЛИЙ

БОЙКО

(баритон)

партия ф-но
ГЕОРГИЙ ЕРОШКИН

В ПРОГРАММЕ: Произведения из 3-х туров конкурсных программ
Касса _____ Начало _____

ИСПОЛНИТЕЛИ:
А. ЛУГОВСКАЯ
В. РАДЧЕНКО
Л. КУРБАТОВА
Л. ХОМУТОВА
С. ПАВЛОВСКАЯ

СЛАВА ТЕБЕ,

ИСПОЛНИТЕЛИ:
А. МАНДЕЛЬ
И. АВРАМЕНКО
Л. КЛЫКОВ
Л. ЧЕРНЕНКО

ЧЕЛОВЕК!

КОНЦЕРТ-ОБОЗРЕНИЕ в 2-х частях

ИНСТРУМЕНТАЛЬНОЕ ТРИО:
Г. СОРОКИН (аккордеон), **В. ЗОЛОТНИК** (гитара), **Ю. СПЛЕНДОР** (контрабас)

Постановка Заслуженного деятеля искусств УССР **Т. Д. БОНДАРЕНКО**

Касса открыта с

Начало в

У К Р К О Н Ц Е Р Т

ДНЕПРОПЕТРОВСКАЯ ОБЛАСТНАЯ ФИЛАРМОНИЯ

КОНЦЕРТ

ВАС ПРИГЛАШАЮТ:

ЛАУРЕАТЫ РЕСПУБЛИКАНСКОГО КОНКУРСА

ЗАСЛУЖЕННЫЕ АРТИСТЫ УССР **П. КУЧМЕЙ** и **А. БОЙКО**
 (вокальный дуэт)

А Р Т И С Т Ы:

В. КАРПОВ — песни Советских композиторов, **М. МАРКИНА** — лирические песни,
Г. СТАДНИК — песни Украинских композиторов,
Н. ЧЕРЕПЕНЬКО — современные эстрадные песни, **Р. ГОНЧАРОВА** — юморески,
Ю. ЛОМТЕВ, **Е. КАРПЕНКО**, **Е. ПИВАК**

ИНСТРУМЕНТАЛЬНЫЙ АНСАМБЛЬ

Программу ведут **Н. ФЕСИК** и **С. КОЛОДНЫЙ**

БИЛЕТЫ ПРОДАЮТСЯ.

НАЧАЛО

ЧАС.

Управление культуры Днепропетровского облисполкома
 Днепропетровская областная филармония

АРТИСТЫ ПРИДНЕПРОВЬЯ

В КОНЦЕРТНОЙ ПРОГРАММЕ

„СЕРДЦЕ-ДРУЗЬЯМ!“

Заслуженный артист УССР

Анатолий БОЙКО

Нина ЧЕРЕПЕНЬКО

Юрий КОМКОВ

Владимир КОЛЬЦОВ

В ПРОГРАММЕ:

украинские народные песни, старинные романсы, песни советских композиторов,
 популярные инструментальные пьесы, сатирические монологи, миниатюры, репризы.

Начало в

УПРАВЛЕНИЕ КУЛЬТУРЫ ДНЕПРОПЕТРОВСКОГО ОБЛИСПОЛКОМА
 ДНЕПРОПЕТРОВСКАЯ ФИЛАРМОНИЯ

«О, ЕСЛИ Б МОГ ВЫРАЗИТЬ В ЗВУКЕ...»

ПОЕТ

заслуженный артист УССР,
 лауреат республиканского конкурса вокалистов им. Глинки

Анатолий БОЙКО

В ПРОГРАММЕ:

ОТЕЧЕСТВЕННАЯ И ЗАРУБЕЖНАЯ КЛАССИКА, ПРОИЗВЕДЕНИЯ СОВЕТСКИХ КОМПОЗИТОРОВ,
 НАРОДНЫЕ ПЕСНИ

Билеты продаются

Начало в

СЕЗОН
Дніпропетровська
Філармонія

**ВЕЧЕР МУЗЫКИ
И СЛОВА**

ПЕРВОЕ ОТДЕЛЕНИЕ
Романсы Глинки, Косенко, Лысенко, Майборды
ЗАСЛУЖЕННЫЙ АРТИСТ УССР,
ЛАУРЕАТ РЕСПУБЛИКАНСКОГО КОНКУРСА ВОКАЛИСТОВ И ТАЛЕНТ

Анатолий БОЙКО

ВТОРОЕ ОТДЕЛЕНИЕ
Поэзия Гамзатова, рассказы Паустовского

Звелина ТЮТЮНОВА

В КОНЦЕРТЕ ПРИНИМАЮТ УЧАСТИЕ:
Надежда КОСТРОМИНА • **Михаил СКОПИЧЕВ**
(ФОРТЕПИАНО) (ГИТАРА)

НАЧАЛО В ЧАСОВ.

28 ГРУДНЯ 16 ГОДИН

Дніпропетровська
ОБЛАСНА ФІЛАРМОНІЯ
(пр. Калініна, 47)

НОВОРІЧНИЙ КАЛЕЙДОСКОП
Дніпропетровський симфонічний оркестр

У програмі:
ПОПУЛЯРНІ ТВОРИ П. ЧАЙКОВСЬКОГО, А. ДВОРЖАНА,
В. ШТРАУСА, Г. СВИРИДОВА, І. КАЛЬМАНА, Й. БРАМСА

Солісти:
заслужений артист України

Анатолий БОЙКО
Ніна ЧЕРЕПЕНЬКО

Диригент:
Заслужений діяч мистецтв Казахстану

Юрій СЕРДЮК

Телефони: 52-60-53, 52-62-94

НОВА
СИМФОНІЯ
«ОПТИМІСТИЧНА»

РАТЕГІСО
(I частина)

Наприкінці минулого, на початку нового, ХХІ століття музичний океан Дніпропетровського симфонічного оркестру дуже штормило. Страшні високі хвилі погрожували закінчити велику симфонію добра і краси сумним і майже трагічним фіналом. Глухі і низькі звуки, що доносилися з керівних кабінетів, віщували біду. Але той сумний і трагічний фінал все ж таки здолала сила краси і любові, самовідданої любові.

Мало-помалу глухі і трагічні звуки почали зникати. Оркестр, поновивши роботу 30 січня 1998 року, розкрив нову партитуру, де трагедія переростала у складну драму. І оптимістичні звуки набували тут впевненої сили. Дніпропетровська обласна філармонія розпочала свою діяльність 5 січня 2001 року. Вперше з дня заснування у неї був свій дах над головою.

Активні і цілеспрямовані директор Е. Антонова і художній керівник Ю. Сердюк намічали нові далекоглядні плани. Незважаючи на складні умови існування — налагодження творчих контактів, великі організаційні проблеми зі змінами у керівництві оркестру, артисти не припиняли напруженої творчої роботи. Симфонічний оркестр щомісяця готував нові концертні програми, виступаючи на різних сценічних майданчиках міста.

У філармонії з'явився новий камерний хор під керівництвом О. Пучкової. Цей молодий співучий колектив швидко напрацював досить різноманітний репертуар. До нього входили кращі зразки хорової класики, твори сучасних композиторів, а також українські народні пісні. Мобільність, зібраність, готовність багато працювати над підвищенням свого художнього рівня були притаманні новоствореному камерному хору і його виступи мали успіх у слухачів різних поколінь.

Дніпровський
СИМФОНІЧНИЙ ОРКЕСТР

Субота Початок о
30 **16**
березня (пр. Калініна, 47) години

МУЗИКАНТИ ПОСМІХАЮТЬСЯ
(до Міжнародного Дня гумору)

ВПЕРШЕ В ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ
І. СТРАВИНСЬКИЙ — «ІСТОРІЯ СОЛДАТА» — КАЗКА
ВЕСЕЛА ТА ПОВЧАЛЬНА

Разом з музикантами посміхаються композитори:
БАХ, ШТРАУС, АНДЕРСЕН, КАЛЬМАН, ДВОРЖАК, ДУНАЄВСЬКИЙ, ЛЯДОВ,
ЧАЙКОВСЬКИЙ, МОЦАРТ, РИМСЬКИЙ-КОРСАКОВ, ШЕДРІН ТА ІНШІ.

ДИРИГЕНТ
заслужений діяч мистецтв України

Вячеслав БЛІНОВ
Конферансьє — заслужений артист України

Іван ШЕПЕЛЄВ
Соло — заслужений артист України

Анатолий БОЙКО
Василь ПЕТРЕНКО

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СПОНСОР ОРКЕСТРУ — КБ «ПРИВАТБАНК»
Квитки продаються

Дніпропетровська обласна філармонія

17 Листопада 18

ПАРК ім. ЧКАЛОВА ЛІТНІЙ ТЕАТР «СТРОНТЕЛЬ»

ОТЧЕТНЫЕ КОНЦЕРТЫ
ПЕСНЬ ДНЕПРА
автор сценарію: Аркадій РАЙЧУК
ПРИНИМАЮТ УЧАСТИЕ:

Нелли РАСТВОРОВА **Галина КОМОВА**
Анатолий БОЙКО **ПЕТР КУЧМЕЙ**
Людмила АРТЕМЕНКО

Владимир МАКОГОНОВ **Лилия БЕЧЕЛОВА**
Звелина ТЮТЮНОВА **Михаил СТРЮКОВАТЫЙ**
Павел ГОВОРОВ **Валерий ПАВЛОВ**

СИМФОНИЧЕСКИЙ ОРКЕСТР
Гурген КАРАПЕТАН
АНСАМБЛЬ ПЕСНИ И ТАНЦА
«СЛАВУТИЧ»

Валерий КОТИКОВ **Георгий КЛОНОВ**
«ВОДОГРАЙ» «ДНІПРО»

«МАСТЕРОН»
Михаил НЕКРИЧ

П. КРАВЧЕНКО **Л. ГАТОВ** **Д. ЧЕРНЫШОВ**

Успішно пройшли гастролі симфонічного оркестру в Італії та Іспанії. Почали формуватись і діяти камерні ансамблі, які склалися з артистів оркестру. Насиченою була концертна діяльність солістки-вокалістки, заслуженої артистки України Галини Кузяєвої. Після багатьох змін у керівництві оркестру наприкінці 2002 року головним диригентом була запрошена заслужений діяч мистецтв України Наталія Пономарчук.

Усі ці події творчого життя Дніпропетровської обласної філармонії свідчили про те, що шторм у музичному океані поступово стихає. А хвилі приносять слухачам цікаві мистецькі дарунки. А їх творцям нові пошуки, нові здобутки.

Але у січні 2003 року Дніпропетровську обласну філармонію спіткала ще одна несподіванка: за наказом обласного управління культури було проведено реорганізацію, котра принесла нову назву: «Дніпроконцерт. Дніпропетровська обласна філармонія». А ще зміну керівництва (директором стала О. Васильєва, художнім керівником — О. Нежигай). Суттєвих змін, крім розширення назви установи, не відбулось. Реконструкція приміщення продовжувалась. Поступово перший і другий поверхи були відремонтовані. У філармонії з'явилась камерна зала на 252 місця, і тепер основна концертна діяльність відбувалась тут. Музика була головною господинею філармонічного дому. І життя, як то кажуть, повернуло «на круги своя». У жовтні 2004 року за новим наказом обласного управління культури пройшла ще одна реорганізація і ще одна зміна керівництва. Назву «Дніпроконцерт» зняли. А новим директором ОКП «Дніпропетровська філармонія» призначили Т. В. Соломку. Художнє керівництво доручили Г. М. Кузяєвій.

Саме тоді, у ті чудові осінні дні золотий музичний птах знову злетів у піднебесся. З тієї височини він побачив незвичайну будівлю, з дахом, схожим на великий спортивний майданчик. Птахи також, як і архітектору О. М. Гінзбургу (автору проекту), привиділось, як там кружляють пари на роликівих ковзанах.

Але це чудовому птахи тільки побачилось, а прекрасну музику, яка лунала з відкритих, таких вузьких і таких дивовижних за своєю архітектурою вікон, він почув ясно. І вона полонила його. Він прилітав

Тетяна Соломка,
директор філармонії

тепер сюди кожного вечора, а музика звучала і звучала. Здавалось, тепер так буде завжди.

Якщо нашому чарівному фантастичному птахові так здається, то директор Дніпропетровської філармонії Тетяна Володимирівна Соломка вірить, що так повинно бути завжди. Тому основним словом, а, мабуть, своєрідним професійним кредо директора є слово стабільність.

Директор Дніпропетровської філармонії Тетяна Володимирівна Соломка вірить, що так повинно бути завжди. Досвід роботи у творчих установах випускниці Київського державного інституту народного господарства Тетяна Соломка набула, працюючи у Дніпропетровському театру опери та балету і Дніпропетровському цирку. Сьогодні вона спокійно і врівноважено, без сумніву і страху підходить до будь-якої організаційно-творчої проблеми. А проблем у роботі філармонії в сучасному бурхливо-прагматичному контексті життя вистачає.

Директор уміє виділити головне, визначити пріоритети постійні і щоденні. А потім шукає, радиться, порівнює і згодом, все об'єднавши, знаходить рішення.

Т. Соломка має свій великий стратегічний план, який містить кілька напрямків: повна реконструкція приміщення філармонії; зростання її творчого потенціалу шляхом створення нових колективів; запрошення видатних майстрів, а також молодих талановитих виконавців до співпраці; пропаганда у ЗМІ, видання яскравої друкованої продукції. І все це — для забезпечення високого художнього рівня кожного концерту філармонії, говорячи сучасною мовою, потрібного формату для успішного взаєморозуміння з глядачем.

Про призначення філармонії, її глибинну суть директор Т. В. Соломка часто говорить зі сторінок газет, а також постійно виступаючи у різних програмах радіо і телебачення.

У одних вона розповідає про необхідність скорішого ремонту фасаду приміщення філармонії, виявляючи широкі знання про створення на початку ХХ століття (1913) академіком архітектури О. М. Гінзбургом однієї з найоригінальніших будівель нашого міста. Так, глядачі 51-го каналу, слухаючи інтерв'ю Т. Соломки напередодні відкриття 70-го, ювілейного концертного сезону (2 жовтня 2006) довідались, що «Дніпропетровська філармонія пишається історією свого приміщення, яке будувалось як «Театр-Клуб Громадських зібрань». Офіційна марка проекту звучала майже казково: «ЕЖИК». Ця незвичайна аббревіатура розшифровувалась російською мовою «Екатеринославская железобетонная изюминка конструктивизма». Сьогодні будівля Дніпропетровської філармонії, — продовжувала Т. Соломка, — є пам'яткою архітектури Національного значення, і ми у своїй роботі надихаємось її гармонійною завершеністю».

*Наталія Пономарчук,
головний диригент
симфонічного оркестру,
заслужений діяч мистецтв
України*

У іншій статті, продовжуючи тему роботи філармонії, директор порівнює цей мистецький заклад з особливим островом, який «...у сучасному бутті, не вступаючи у суперечку з гучним і всюдисущим шоу-бізнесом, несе свою музику, свій тонкий світ. Він випромінює, дарує потужну енергетику, розкриваючи красу, у першу чергу, класики, але не забуває про день сьогоднішній. На цьому острові немає денної суєти й постійних проблем, немає телефонів на столі й мобілки в сумці. Тут тиша залу, де на сценічній великій палітрі артисти малюють свої чудові картини, використовуючи все багатство музичних фарб — від Баха до джазових імпровізацій. Їхнє життя наповнене пошуками, відкриттями нового у прекрасному минулому. Ці відкриття світів Чайковського, Лисенка, Рахманінова не тільки зачаровують, а й кличуть нас у майбутнє, утверджуючи істини вічні.

Світло сонця, зоряне небо, синє море, сивий Дніпро-Славутич є, були й будуть, говорить нам музика. Допомогти побачити красу, зрозуміти її закони, жити за ними — головне завдання й мета всіх працівників філармонії».

*(Соломка Т. «Любов плюс гармонія»
«Дніпро вечірній», 2006, 23 вересня)*

І вони всі: головні диригент і хормейстер, артисти оркестру і хору, концертмейстери, солісти-вокалісти, музикознавці, адміністратори, літературні і музичні редактори, артисти численних камерних ансамблів і багато інших, незважаючи на різницю характерів, темпераментів, світоглядів, об'єднуються однією метою: всією душею служити музиці, своїм слухачам, які щовечора приходять на чудовий острів, що зветься Філармонія. Тут відбуваються дивні музичні подорожі. Різними маршрутами кораблі у ці подорожі ведуть різні капітани.

Свої дивні подорожі, як зізналася в одному з радіоінтерв'ю Наталія Борисівна Пономарчук — заслужений діяч мистецтв України, головний диригент і художній керівник симфонічного оркестру Дніпропетровської філармонії, вона здійснює музичними коридорами з творами того або іншого композитора. За її словами, вона любить бродити по завулках і переходах цих коридорів. Вона знає, що там може зустріти і сутінки, і яскраве світло, і ще багато цікавого й незвичайного.

Симфонічний оркестр Дніпропетровської філармонії

Група скрипок

Група контрабасів

Група мідних інструментів

Елеонора Бірюкова (арфа)

*В'ячеслав Данилов (литаври),
концертмейстер групи ударних
інструментів*

Група віолончелей

Група дерев'яних інструментів

ПЕРШІ СКРИПКИ:

Данилова Т.І. (концертмейстер оркестру)
 Ізмалкова М.В.
 Кулак І.В.
 Олейникова І.В.
 Сербокрил С.М.
 Токолова І.О.
 Білоус Н.В.
 Могилін О.Г.
 Філатов О.І.
 Стрельцов В.Г.
 Толстоперстов О.П.

АЛЬТИ:

Глуценко О.В.
 Ковальова А.А.
 Очеретяная Н.П. (концертмейстер групи)
 Чернова Т.Г.
 Журіна Т.І.
 Кондратьєва В.В.
 Голуб Н.Ф.

ВАЛТОРНИ:

Носатенко А.А.
 Томчук І.В.
 Холод С.М.
 Дрозач Д.В.
 Семеряга В.О. (концертмейстер групи)

ФЛЕЙТИ:

Северин С.В. (концертмейстер групи)
 Гамазов В.В.
 Притула В.М.

ТРОМБОНИ:

Макаров С.Г.
 Немерський В.М. (концертмейстер групи)
 Рекретюк Р.А.

УДАРНИ:

Ніжегородцев К.Є.
 Сотніченко П.І.
 Котельчук С.С.

КОНТРАБАСИ:

Семенов В.О.
 Буйволенко Є.П.
 Кулаков А.А. (концертмейстер групи)
 Подзерко В.І.

ДРУГІ СКРИПКИ:

Власенко Д.В.
 Гавриленко А.Н.
 Мазур Т.В.
 Мазур В.В. (концертмейстер групи)
 Єрошкіна А.М.
 Цербина Л.В.
 Акіньшина В.Н.
 Савченко І.О.
 Захаренко О.О.

ВІОЛОНЧЕЛІ:

Береснева Л.М.
 Борисов Б.М.
 Епіфорова І.В. (концертмейстер групи)
 Кузьменко К.А.
 Міхолоп Л.С.
 Пятова Л.С.
 Семенова Л.І.
 Холод О.Ю.
 Данак М.П.

ФАГОТ:

Рибак О.В.
 Тішін О.В. (концертмейстер групи)

ТУБА:

Мотильов С.Л.

ГОБОЙ:

Поліщук С.Р.
 Шульман В.Ю. (концертмейстер групи)
 Сігарський О.А.

ТРУБИ:

Петров О.М.
 Кривич О.П.
 Дігтяренко В.Г. (концертмейстер групи)

КЛАРНЕТИ:

Мазур Т.Г. (концертмейстер групи)
 Махмудов З.А.

ЛИТАВРИ:

Данилов В.А. (концертмейстер групи)

АРФА:

Бірюкова Е.Е.

Інспектор оркестру — Мотильов С.Л.

Бібліотекар — Холод С.М.

Художній керівник, головний диригент оркестру — Наталія Пономарчук,
 заслужений діяч мистецтв України.

Коли версталась книга, з Міністерства культури і туризму України прийшла звістка про присвоєння симфонічному оркестру Дніпропетровської філармонії звання Академічного.

Протягом чотирьох останніх сезонів Н. Б. Пономарчук постійно запрошує у такі незвичні і прекрасні подорожі разом з артистами симфонічного оркестру Дніпропетровської філармонії всіх прихильників класичної музики нашого міста. У тих концертах-подорожах знайшли своє різне прочитання твори А. Вівальді, І.-С. Баха, В. А. Моцарта, Й. Гайдна, Людвіга ван Бетховена, Р. Вагнера, Д. Бортнянського, П. Чайковського, К. Вебера, Дж. Россіні, Й. Брамса, Ф. Мендельсона, М. Римського-Корсакова, Ф. Шуберта, Й. Штрауса, О. Бородіна, М. Мусоргського, С. Рахманінова, Д. Шостаковича, С. Прокоф'єва.

Усі концертні програми, незважаючи на їх жанрову і тематичну розмаїтість, можна об'єднати прагненням колективу оркестру під керівництвом Н. Пономарчук прочитати, вгадати, розкрити всю глибину й своєрідність кожного твору. А потім розпізнати в цій індивідуальності риси загальнолюдських художніх ідей. Захоплено, одержимо, з величезною професійною віддачею шукають диригент і оркестр у всіх своїх проектах єдність конкретної своєрідності таланту, його входження і самовираження у неосяжному космосі Мистецтва.

Н. Б. Пономарчук живе у цьому космосі. Кожний може знайти у ньому своє, а потім розповісти про це відкриття. Її надзвичайно переконливої енергії вистачає, щоб залучити до своїх музичних подорожей як слухачів, так і артистів оркестру. Вона прагне зробити їх своїми однодумцями.

Захоплююче цікаво диригент та оркестр розповідають про казкових і фантастичних героїв, створених великими російськими композиторами XIX століття. У М. Мусоргського в симфонічній картині «Ніч на Лисій горі» диригент розкриває дивовижна обдарування композитора-побутописця, його вміння створити яскраві характери багатством і соковитістю фарб.

П. Чайковський в інтерпретації Н. Пономарчук у сюїті з музики балету «Лускунчик» і п'єси О. М. Островського «Снігуронька», де є чудесна картина «Блазні», з'являється перед нами як сонячний романтик, оптиміст, чуйний лірик, у якого світло й радість обов'язково тріумфують.

За допомогою диригента і оркестру яскраве світло та оптимізм П. Чайковського плавно переплавляються в уяві слухачів у чистоту й щирість ліричної,

Диригує
 Наталія Пономарчук

доброї споглядальності М. Римського-Корсакова у симфонічній картині «Садко» і музичному антракті «Три дива» з опери «Казка про царя Салтана».

Особливим, тільки їй властивим умінням, Н. Пономарчук виявляє всі відтінки мальовничо-образотворчого багатства у музиці М. Мусоргського в картині «Світанок на Москва-ріці». У «Половецьких танцях» з опери «Князь Ігор» диригентові з оркестром вдається передати запальний ритм, особливу пристрасність і польотність у зображенні О. Бородіним Сходу.

Музика Сергія Рахманінова — особлива сторінка у творчості симфонічного оркестру Дніпропетровської філармонії. Мрійник і винахідник Г. К. Карапетян, для святкування сорокатирічного ювілею композитора підготував з оркестром цілий цикл різножанрових концертних програм із його творів. Цю масштабну музичну акцію оркестру тепло прийняли слухачі. Місцева преса також визначила особливу роль свята музики С. Рахманінова у Дніпропетровську.

Підтримуючи і розвиваючи кращі традиції, Н. Пономарчук до програми відкриття нового концертного сезону (2005—2006 рр.) включила третю симфонію і другий концерт для фортепіано з оркестром С. Рахманінова (солістка М. Козлова, Київ). Виконуючи ці твори, диригент з оркестром підкреслюють жагучі пориви протесту і тихе споглядання, трепетну сторожкість і вольову рішучість щирих шукань рахманіновського ліричного героя, а також трагічне відбиття аспекту Батьківщини, високу натхненність, яскраву образність музики видатного композитора.

У музичній панорамі симфонічного оркестру значне місце належить концертам, пов'язаним з ювілеями всесвітньо відомих композиторів. Так, у 2006 році світова музична громадськість відзначала 250-річчя з дня народження великого В. А. Моцарта. У репертуарі оркестру з'явився цикл концертів, присвячених геніальному австрійському композитору.

Гармонічно прозоре і яскраве своєю виразністю мистецтво В. А. Моцарта з його культом розуму, ідеалом благородної простоти і оптимізму знайшло цікаву інтерпретацію оркестром на чолі з Н. Пономарчук. Виконуючи увертюри з опер «Дон Жуан», «Чарівна флейта», Двадцять дев'яту симфонію, оркестр і диригент розкрили усю чарівність музики Моцарта, підкреслили її наївність, сердечність, з одного боку, і глибокодумність, високу духовність людського існування, з іншого.

Геніальний композитор, будучи сам віртуозним виконавцем, створив класичну форму концерту соліруючого інструмента з оркестром. Н. Пономарчук з артистами оркестру зуміли вибудувати чудову атмосферу взаєморозуміння, вірного й точного партнерства с різними солістами на різних концертах.

Одним із відкриттів Дніпропетровського симфонічного оркестру у 2006 році був виступ юної піаністки з Сінгапура Абігейль Сін. Вона зіграла Двадцять третій концерт В. А. Моцарта для фортепіано з оркестром. Прихильників музичного мистецтва підкорила розмаїтість індивідуального почерку молоді артистки, в якому органічно з'єдналися імпровізаційність і строге логічне начало. Емоційність сольної фортепіанної партії тонко і чуйно була підхоплена оркестром. Народився прекрасний, злагоджений ансамбль.

Ансамбль оркестру і солістів набув нової якості звучання при виконанні творів геніального Моцарта: концерту для двох фортепіано і концерту для кларнета з оркестром, які цікаво інтерпретували Марія та Валерій Козлови (Київ) і Томас Мазур (Дніпропетровськ). Диригент і піаніст Паскаль Годар та Карло Коломбо (фагот) із Франції також були гідними партнерами, коли виконували Концерти для фортепіано з оркестром K413 і K595 і Концерт для фагота K191.

Поруч з пропагандою класичної спадщини оркестр і головний диригент особливу увагу приділяють творам сучасної української музики. З великим успіхом у виконанні колективу прозвучали Шоста симфонія для електроскрипки і оркестру на тему «Besame mucho» В. Зубицького, симфонічна сюїта «Катерина Білокур» Л. Дичко, «Серенада дитинства» для фортепіано і струнного оркестру В. Сильвестрова.

Окрема сторінка у репертуарі оркестру належить музиці дніпропетровських композиторів. На базі симфонічного оркестру проводились перший і другий фестивалі «Дніпровські зорі», де виконувались нові твори Н. Боевої, В. Мартинюк, О. Нежигая, В. Скуратовського, Г. Хазової.

Вдумливий художник, темпераментний, емоційний диригент Н. Б. Пономарчук завжди вносить у виконання музики своє сприйняття того чи іншого твору. Вона вміє виразно донести і розкрити головну ідею композитора, підкреслити його стиль та індивідуальність. Трактування Н. Б. Пономарчук вирізняються психологічною глибиною музичних образів, тонким нюансуванням.

Особливо це проявляється, коли оркестр звертається до складних багатошарових, насичених контрастним звучанням творів. С. Прокоф'єв і Д. Шостакович — саме такі автори. Зустріч з ними — це завжди випробування оркестру на творчу зрілість і професійну майстерність. І симфонічний оркестр у рік ювілею рідної філармонії довів, що здатний на вирішення завдань будь-якої складності. Це підтвердили не тільки слухачі Дніпропетровська, а і московські гості — народна артистка Росії Ірина Бочкова (скрипка) і лауреат Міжнародних конкурсів Олександр Князев (віолончель).

Симфонічний оркестр Дніпропетровської філармонії грає талановито і натхненно

Ірина Бочкова виконала з великим успіхом перший концерт для скрипки з оркестром С. Прокоф'єва. Вона дуже швидко на репетиції, а потім під час виступу знайшла спільну мову з диригентом і оркестром. Музиканти були об'єднані бажанням донести самотність композитора С. Прокоф'єва у його шуканнях у концерті, написаному у 1912 році, де злилися воєдино активне ставлення автора до життя, його оптимізм, енергія волі й пошук нових форм і засобів художнього відображення.

Перший концерт сезону 2006/07 років оркестр розпочав символічною програмою. Колектив виконав твори геніального композитора сучасності Д. Шостаковича. І відбулось це саме у день ювілею (100-річчя з дня народження композитора) 2 жовтня 2006 року. Олександр Князєв, досвідчений, широко відомий соліст-інструменталіст, так само, як Ірина Бочкова, одразу встановив творчий контакт з колективом оркестру. І тому Перший концерт «опус 126» і Другий концерт «опус 107» Д. Шостаковича для віолончелі з оркестром прозвучали у виконанні О. Князєва натхненно, з великою емоційною амплітудою, підкреслюючи насичені драматизмом та глибоким психологізмом музичні інтонації автора.

Концерти за участю І. Бочкової та О. Князєва органічно вписались у перелік виступів митців різних міст України та країн близького і далекого зарубіжжя, які у останні роки з задоволенням

співпрацювали з симфонічним оркестром Дніпропетровської філармонії. Серед них — диригенти: Рашит Нігматулін, Петро Товстуха, Аллін Власенко, Віталій Протасов, Андрій Гой (Київ), Михайло Переплесін (Харків), Юрій Сердюк, Володимир Гаркуша (Дніпропетровськ), Вахтанг Жорданія (США), Мікіца Євтіч (Сербія), Філіппе Торре (Італія), Карл Філіп Фромхерц, Ігор Будінштейн (Німеччина); солісти-інструменталісти: Богдана Стельмашенко, Костянтин Товстуха, Андрій Кутасевич, Лесь Ясько, Тетяна Анісімова, Юрій Кот, Вікторія Крусталь (Київ), Гернот Білер (Німеччина), Тамара Кемерова, Ізраель Торбук (США), Паскаль Годар (Франція), Дзюн Мацуока (Японія), Домінік де Війєнкур (Франція) та багато інших.

Крім роботи на стаціонарі, симфонічний оркестр бере активну участь у фестивалях сучасної музики як у нашій країні (Київ, Львів, Кіровоград), так і за кордоном (Італія, Іспанія, Франція). Ряд міжнародних фестивалів показав, що оркестр готовий гідно представляти українське мистецтво на світовому рівні. Завдяки успішним гастролям у країнах Європи оркестр отримав новий імпульс до розвитку і розширення своєї творчої діяльності.

За останній час значно змінився склад оркестру. До колективу прийшли талановиті виконавці — вихованці консерваторій України. Зростає майстерність музикантів; це дозволяє щосезону розширювати репертуарні рамки. Музика старовинних майстрів, західноєвропейська і вітчизняна класика, сучасні твори українських і зарубіжних авторів постійно у програмах оркестру.

Діяльність симфонічного оркестру філармонії посідає важливе місце у культурному житті Дніпропетровщини. Колектив веде цілеспрямовану роботу з естетичного виховання та духовного розвитку слухачів різних поколінь. Особлива увага приділяється школярам та студентській молоді. Абонементні цикли, монографічні концерти, авторські вечори, програми популярної музики складають різноманітну діяльність оркестру, який весь час перебуває у пошуках нового змісту, нових форм своєї роботи. І ці пошуки дарують свої несподіванки.

У плін нового століття, де все підраховується і все приватизується, де все таке прагматично-технічно-раціональне раптом може втрутитись Дніпропетровський симфонічний і його музика. І все навколо стане іншим. Ми з золотим чарівним птахом кличемо тебе, друже-читачу, у ліричне авторське спостереження.

...Над вулицею Леніна пливе теплий тихий осінній вечір. У його прозору синь вривається чудова ніжна мелодія Вальсу Квітів з балету «Лускунчик». На проспекті К. Маркса, біля трамвайної зупинки, кружляють під чарівний вальс П. Чайковського молоді пари.

Квінтет духових інструментів
«Престиж»

Виявляється, щойно закінчився концерт симфонічного оркестру, де побували студенти Придніпровської академії будівництва і архітектури. Мелодія Вальсу Квітів їм так сподобалась, що дехто записав її на свої мобільні телефони. І тепер на проспекті грав своєрідний мобільний симфонічний оркестр. Студенти танцювали, а вечір ставав ще синішим, ще лагіднішим, і Петро Ілліч Чайковський наче став нашим чудовим сучасником, який дарує красу і добро.

Дарувати радість, естетичну насолоду, лікувати душу і серце, збагачувати творчістю і натхненням — ці константи музичного мистецтва дають симфонічному оркестру імпульс для його постійного розвитку. Сьогодні життя колективу під дбайливим керівництвом Н. Б. Пономарчук вирізняється стабільністю і добрим наповненням. На слухачів і артистів оркестру чекають нові зустрічі, нові відкриття, що несуть радість пізнання і взаємозбагачення.

Свідченням напруженої праці симфонічного оркестру є такий показник. На базі оркестру створені різні високопрофесійні ансамблі: квінтет духових інструментів «Престиж», струнні квінтети «Класика», «Доль-

че», «Артист»; багато артистів оркестру виступають у концертних програмах як солісти.

Серед ансамблів Дніпропетровської філармонії квінтет духових інструментів «Престиж» у прямому і символічному розумінні є своєрідним мостом, що поєднує славні традиції Дніпропетровської обласної філармонії зразка 60-х років минулого століття із сьогоденням. Ансамбль засновано у 1965 році. У велике музичне плавання його повів капітан, молодий і натхненний соліст симфонічного оркестру, недавній випускник Харківського інституту мистецтв імені І. Котляревського Євген Токолов. Він органічно поєднував роботу в оркестрі, де пошук, ініціатива, нові ідеї всіляко підтримувались, з організацією спочатку квартету, а потім квінтету духових інструментів.

Успіхи Є. Токолова, його яскраві сольні виступи з виконанням концертів для фагота з оркестром А. Вівальді, В. А. Моцарта, І.-С. Баха і К. Вебера, а також творів сучасних авторів В. Гомоляки («Юмореска»), Б. Дваріонаса («Тема з варіаціями»), І. Пауера (Концерт) визначались не тільки самим артистом, а і диригентами і загальною репертуарною політикою. Майстерність, досконала техніка артиста росли від концерту до концерту. У 1980 році йому присуджено почесне звання заслуженого артиста України.

А творча думка линула далі. Хотілося грати багато, грати музику різну. І таку можливість Є. Токолов отримав, організувавши ансамбль колег-однодумців і поринувши з ними у великі музичні світи. Ансамбль «Престиж» існує вже сорок перший рік. Таке тривале служіння мистецтву колективу духових інструментів — факт сам по собі унікальний. За цей період склад ансамблю змінювався. Свою виконавську майстерність розвивали і підвищували у різні роки існування квінтету 24 артисти.

Показово, що вибулі музиканти надалі працювали у Національному театрі опери та балету ім. Т. Г. Шевченка (Київ) і Великому театрі (Москва) — Олександр Мазепо, Театрі Ла Скала (Мілан) — Михайло Вайнтрауб. Радісно, що їхні спадкоємці гідні своїх попередників. Тепер квінтет «Престиж» працює у складі:

Євген Токолов (фагот) — заслужений артист України, засновник, художній керівник з 1965 року.

Євген Токолов,
заслужений артист України,
художній керівник квінтету
(фагот)

Володимир Шульман
(гобой)

Володимир Семеряга
(валторна)

Володимир Шульман (гобой) — з 1979-го;
Володимир Семеряга (валторна) — з 1982-го;
Сергій Северин (флейта) — з 1990-го;
Томас Мазур (кларнет) — з 2000 року;
У репертуарі квінтету «Престиж» понад 200 творів великої і малої форм. За час існування колектив зіграв понад 5 тисяч концертів, був на гастролях у Росії, Латвії, Литві, Естонії, Польщі, Італії. Шляхами Іспанії квінтет «Престиж» проїхав з концертами п'ять тисяч кілометрів, виконуючи музику всіх часів і народів. У репертуарі колективу класичні і сучасні твори композиторів Франції, Англії, Німеччини, Австрії, Італії, США, Угорщини, Чехії, Словенії, Польщі, Латвії, Естонії, Грузії, Вірменії, Росії.

Окрема сторінка в афіші колективу належить українській музиці. Багато партитур писалося вітчизняними композиторами спеціально для квінтету «Престиж». Ним уперше були виконані твори: Б. Лятошинського, Г. Таранова, І. Шамо, В. Рунчака, В. Верещагіна, В. Кафарової, В. Губаренка, Г. Ляшенка, В. Мартинюк, Ж. Колодуб, О. Сидорова, М. Іванова. У Дніпропетровську відбулись прем'єри музики західноєвропейських авторів: Й. Штрауса (Відень), Ф. Уїлбі (Лондон), К. Нельсена (Гельсінкі), Я. Кокконен (Стокгольм).

У престижівців за час роботи склалися три основні тенденції творчості. Перша — розвивати професійну майстерність шляхом розширення та збагачення репертуару. Друга — шукати нові форми пропаганди класичної музики, особливо серед молоді (розробка спеціальних програм «Співдружність муз: живопис, поезія, музика»). Третя — відкривати, засвоювати твори сучасних композиторів.

З 1982 року квінтет «Престиж» велику увагу приділяв виховній роботі з молоддю (учнями музичних та загальноосвітніх шкіл, ПТУ, студентами вузів). Концерти проходили з різними програмами, але завжди з використанням художніх картин та поетичних творів. Квінтет озвучував творами класичної музики поезію та живопис. Це давало змогу поглибленого розуміння творів різних жанрів мистецтва і розширювало мистецькі горизонти як слухачів, так і виконавців. Такі концерти високо оцінювались педагогами, мистецтвознавцями і пресою.

У рамках Всесоюзних фестивалів радянської музики (1983, 1985) у розділі «Музика дітям» кон-

церти разом із квінтетом «Престиж» провели заслужені діячі мистецтв Росії М.Е. Мануйлов, С. В. Виноградова. У 1990 році за роботу з молоддю колектив нагороджено регіональною премією імені Г. І. Петровського.

Квінтет «Престиж» брав участь у тринадцяти всеукраїнських та міжнародних фестивалях. Особливо значні Українсько-Польський (1995, Дніпропетровськ); Міжнародний фестиваль духових оркестрів (1996, Харків); проект «Музичне вітання» фонду «Відродження» (1997, Рівне); відкриття музичної агенції «Золото скіфів» (1998, Харків); виступи, присвячені журналу «Москва» ЦБРМ «Росія» (2001); фестиваль камерної та органної музики (2004, Іспанія). Квінтет — неодмінний учасник пленумів Спілки композиторів України та її Дніпропетровського відділення.

За участь у всесоюзних і міжнародних фестивалях, композиторських пленумах, пропаганду музики радянських композиторів квінтет «Престиж» відзначений Грамотою міністра культури СРСР.

У 1996 році «Престиж» на Міжнародному конкурсі духових ансамблів «Сурми-96» у м. Рівне став лауреатом (2-га премія). Колектив був учасником Міжнародного концерту, що проводився під егідою ЮНЕСКО, присвяченого 200-річчю пам'ятки садово-паркової архітектури — Софіївського парку в Умані.

Висока виконавська майстерність квінтету «Престиж» неодноразово (62 статті) відзначалася музикознавцями, критиками — в журналах «Радянська музика», «Музичне життя» та дніпропетровських виданнях. Диригент, народний артист України, професор Київської консерваторії Є. В. Дущенко вважає «...квінтет «Престиж» одним із кращих духових ансамблів України та країн СНД».

Його думку поділяє народний артист України, професор А. Г. Власенко: «Ансамблю притаманні високий рівень виконання, віртуозна майстерність, неповторність творчих рішень, про що свідчить велика популярність колективу, його авторитет в Україні».

Ім'я керівника ансамблю Є. І. Токолова внесене до енциклопедичного довідника видатних виконавців на духових інструментах СРСР «Радянське духове інструментальне мистецтво» (Москва, 1989)

Томас Мазур (кларнет)

Сергій Северин (флейта)

Квінтет «Престиж» (1981)

Квінтет «Престиж» Іспанія (2004)

Квінтет «Престиж» (1999)

Квінтет «Престиж» вітає Т. Соломка з 40-річним ювілеєм з дня заснування

Інструментальний квінтет
«Класика»

Тетяна Данилова,
художній керівник квінтету
(перша скрипка)

і у видання Академії наук України «Сучасна енциклопедія України» (Київ, 2005).

У 2005 році квінтет «Престиж» був ініціатором програм, присвячених грузинській та вірменській музиці. Репертуар квінтету, що складає понад двісті творів різних епох і стилів, висока майстерність виконання, особлива естетика і артистизм завоювали велику любов слухачів. Колектив грав на центральних концертних майданчиках нашої країни (Київський Національний палац Україна, Київський Дім органної музики). Протягом багатьох років «Престиж» є символом краси і витонченості, шляхетності, ліризму і вишуканості, відданості національній музичній культурі.

Відкривати нові твори, шукати незвичні нюанси і акценти у відомих класичних творах, захоплювати віртуозною технікою для Є. Токолова, В. Шульмана, В. Семеряги, С. Северина і Т. Мазура — щоденна необхідність. Усі свої кращі риси артисти ансамблю виявили в ювілейному концерті (40 років заснування) у листопаді 2005 року. Цей ювілей перетворився на велике музичне свято з поздоровленнями, дарунками, гостями з різних міст України.

Після свята ансамбль отримав великий заряд бадьорості. Артисти шукають, відкривають, захоплюють своєю музикою і кличуть слухачів на власний

острів в океані музики, створений їхніми любов'ю і талантом.

Повз острів з назвою «Престиж» у філармонічному океані часто пропливає незвичайний корабель. Його назва «Класика», а капітан — Тетяна Данилова. Досвідчений музикант, вона працює після закінчення Харківського інституту мистецтв у симфонічному оркестрі Дніпропетровської філармонії ось уже двадцять два роки. За час роботи здолала всі щаблі у досягненні професійної майстерності: артистка групи других скрипок, потім перших і, нарешті, у 1999 році — концертмейстер оркестру. Данилова — спеціаліст широкої ерудиції, високої скрипкової техніки і оригінального художнього світобачення. Однаково успішно грає Т. Данилова класичну музику В. А. Моцарта, І.-С. Баха і сучасні твори Є. Станковича, В. Губаренка та багатьох інших.

Поле діяльності концертмейстера оркестру у Т. Данилової теж широке і різноманітне. Перший помічник головного диригента має щодня вирішувати купу творчих і організаційних проблем. Але її численні обов'язки не заважають мріяти, подорожувати, дивуватись, захоплюватись красою музики, котра для неї є не тільки професією, а і способом існування.

Романтична, легка, ніби оточена сріблястим місячним сяйвом, Т. Данилова десять років тому покликала друзів-однодумців у чудову музичну подорож, створивши інструментальний квінтет «Класика». Сьогодні у його складі висококласні музиканти: Олександр Могилін (друга скрипка), Ніна Очеретяна (альт) й Ірина Томчук (віолончель). Музичний корабель «Класика» з капітаном Тетяною Даниловою готовий до будь-яких подорожей. Його палуби і трюми заповнені найрізноманітнішими подарунками для слухачів. А. Вівальді («Пори року»), Т. Альбініні (Адажіо), Л. Боккеріні (Менует), І.-С. Бах («Ave Maria»), Л. Бетховен (Третя симфонія), Е. Гріг («Смерть Озе»), С. Рахманінов (вокаліз) — цей складний класичний репертуар, де звучить музика трьох століть, квінтет «Класика» грає витончено, з легкістю і блиском майстерності.

Після серйозної насиченої програми ансамбль із задоволенням запросить слухачів на вечір романсів, де разом із Галиною Кузяєвою (сопрано) виконає з великим натхненням, вимальовуючи усю гаму людських почуттів, широко відомі романси

Олександр Могилін
(друга скрипка)

Ірина Томчук (віолончель)

Ніна Очеретяна (альт)

Квартет «Дольче»

Любов Береснева, художній керівник квартету (віолончель)

російських композиторів («Ночь светла», «Хризантемы», «Утро туманное»). Програму романсів можуть змінити популярні, красиві, веселі вальси і польки Й. Штрауса, пристрасні танго Х. Родригеса, Я. Годе, А. Пьяцолли. І на цьому діапазон можливостей Т. Данилової, Н. Очеретяної, О. Могиліна та І. Томчук не закінчується, а продовжує дивувати і захоплювати своєю несподіваністю.

Чудовий аранжувальник О. Могилін робить для «Класики» цікаві, оригінальні переклади музики. Ансамбль грає з репертуару The Beatles («Учора» і «Елеонор Рігбі»), а також регтайми С. Джопліна («Артист естради», «Безтурботні щасливчики», «Дійове життя»), а ще Rock-n-roll, чарльстон. І поруч з цією експериментальною музикою звучать «Полонез» М. Огинського і «Танці» Й. Брамса, або контрастом — музика з кінофільмів «Шербурзькі парасольки» М. Леграна і «Мій ласкавий і ніжний звір» Є. Доги.

Кожна чудова, дивна, несподівана подорож ансамблю «Класика» доводить, що можливості музичного мистецтва безмежні і що кожен може знайти тут своє близьке і рідне.

Тему музичної різноманітності охоче підтримує і розвиває інструментальний квартет «Дольче». Створений у 2002 році артисткою симфонічного оркестру Любов'ю Бересневою (віолончель), квартет перебуває у постійному творчому пошуку. Він експериментує зі складом і з репертуаром. Темпера-

мент, активна життєва позиція капітана корабля «Дольче» Л. Бересневої весь час утримують колектив на позиціях: граємо багато, шукаємо у різних напрямках, вважаємо слухача головним партнером.

Щоб його дивувати, захоплювати, підкоряти, «Дольче» у своїй творчості ніколи не зупиняється. Спочатку фортепіанний квартет у складі Ольги Кутакової (скрипка), Тетяни Чернової (альт), Любові Бересневої (віолончель), Марини Чекалкіної (фортепіано) готує концертну програму, яка складається з шедеврів класичної музики. Тут звучать неперевершені твори: І.-С. Баха (Арія), Х. Глюка (Мелодія), Г. Персела («Чакона»), Й. Гайдна (Варіації), А. Вівальді (Адажіо), Г. Генделя (Марш), В. А. Моцарта (Ноктюрн), Ф. Шуберта (Менует), П. Чайковського (Сентиментальний вальс). Майстерно виконуючи цю високу, серйозну музику, «Дольче» підносить слухачів у височині чистих думок, чистих почуттів і мрій.

Перегорнувши першу сторінку своєї біографії, «Дольче» змінює склад, стає інструментальним квартетом. І сьогодні у його складі Валерія Мазур (перша скрипка), Ірина Кулак (друга скрипка), Тетяна Чернова (альт), Любов Береснева (віолончель). Тепер головні пошуки пов'язані з розширенням репертуарних рамок. Швидкість і фантазія пошуку, наполеглива репетиційна робота дають чудові наслідки. У професійному вантажі «Дольче» — велика кількість різножанрових і багатотематичних програм: «Класика і сучасність», «Слов'янські мотиви», «Гандзювальні ритми різних епох», «Вечір танго», «У джазі лише дівчата», «Вальс, вальс, вальс...». А ще концерт для юних слухачів, де звучать твори А. Дворжака (Гумореска), В. Польдіні («Лялька, що танцює»), В. А. Моцарта («Рондо у турецькому стилі»), Л. Андерсона («Блакитне манго» і «Коти, які співають»).

Своїх програм у «Дольче» сьогодні багато. Легкі музичні вітрила несуть його корабель на великій творчій швидкості. Несуть дійовий, ініціативний колектив до нових зустрічей, нових пошуків. Охоче з квартетом співають у вечорах вокальної італійської та української музики солісти-вокалісти Галина Кузяєва і Юрій Мінчун. Талановита артистка симфонічного оркестру, справжній майстер Елеонора Бірюкова (арфа) продуктивно працює з «Дольче», який перетворюється на цих програмах на цікавий інструментальний ансамбль.

Валерія Мазур (перша скрипка)

Ірина Кулак (друга скрипка)

Тетяна Чернова (альт)

Квартет «Дольче»,
репетиція з Е. Бірюковою
(арфа)

Зовсім недавно у концертах «Дольче» почав звучати клавесин, на якому грає аспірант Київської музичної академії Олександр Панаскін. Старовинна музика І.С. Баха, Г. Генделя, Г. Перголезі не може залишити нікого байдужими. І на очах слухачів у співдружності «Дольче» і клавесина народжується ще один музичний корабель.

Коло ансамблів Дніпропетровської філармонії весь час розширюється. Розмаїття музичної панорами минулого року збагатилось одразу трьома різножанровими ансамблями. Серед них струнний квартет «Артист». До його складу входять Борис Борисов (віолончель, гітара) — художній керівник, Олександр Толстоперстов (перша скрипка), Віра Акіншина (друга скрипка), Наталія Голуб (альт). Квартет створено у 1992 році. Декілька років він працював у Дніпропетровському Будинку органної та камерної музики. А у 2005 році повернувся, можна сказати, додому, тому що артисти квартету до 1997 року (закриття філармонії) успішно працювали у симфонічному оркестрі.

Квартет «Артист»

Високопрофесійні, досвідчені музиканти О. Толстоперстов, В. Акіншина, Н. Голуб, Б. Борисов створюють різнопланові концертні програми. Однаково успішно грають високу класику (квартети Й. Гайдна, В.А. Моцарта) і сучасну музику (другий квартет М. Філіпенка, Прелюдія М. Журбіна). «Артист» — мобільний колектив з оригінальним, дуже об'ємним надзавданням, який прагне підготувати своєрідну музичну подорож для слухачів під назвою «Від Вівальді до важкого року».

У репертуарі квартету понад сто різноманітних музичних творів, які можна варіювати, об'єднуючи їх у програмах різної тематики.

Так «Артист» може ознайомити слухачів з оригінальною програмою «Вечір чардашу», де прозвучать угорські, румунські, молдавські народні чардаші. А іншого разу запросити на концерти української народної музики, або вокальної музики з творів І. Цфасмана, П. Лещенка, М. Леграна, А. Петрова. І знову, іншого вечора, повернутись до І. С. Баха і А. Вівальді.

Колектив «Артиста» швидко й органічно увійшов до репертуарної афіші філармонії. Його концерти проходять щомісяця. Він — відповідальний і точний партнер, тому його співпраця з солістами Галиною Кузяєвою (сопрано) і Володимиром Мокієнком (акордеон) у 2006 році була дуже плідною. Спільні проекти розвиваються, отож і на слухачів чекають нові подарунки вокальної та інструментальної музики.

Борис Борисов, художній керівник квартету (віолончель)

Наталія Голуб (альт)

Віра Акінішина (друга скрипка)

У широку музичну панораму, барвисте розмаїття колективів Дніпропетровської філармонії кuartет народних інструментів «Слов'яни» вписався у 2005 році. З його перших концертів стало зрозуміло, що афіша філармонії збагатилась яскравим, оригінальним творчим здобутком. Кuartет «Слов'яни» у складі Юрія Федотова (балалайка), Анатолія Улахли (домбра), Віктора Тетеріна (бас-балалайка), Ігоря Гросова (домбра) має власний, ні на кого не схожий мистецький почерк. Йому притаманні бездоганний художній смак, висока музична культура, артистизм у поданні різножанрового репертуару.

А він у «Слов'ян» вирізняється широким спектром і безкрайними творчими обр'яями. А. Вівальді (Концерт D-dur у трьох частинах), І.-С. Бах (Скерцо), В. А. Моцарт (Анданте і Рондо), Ф. Шуберт (Серенада), М. Огинський (Полонез) звучать у виконанні кuartету нестандартно, соковито. Народні інструменти надають класичній музиці незрівняного своєрідного колориту і цікавого забарвлення.

Кожний виконавець віртуозно володіє своїм інструментом. А іноді слухачі бачать, як артисти протягом концерту використовують по черзі два різних інструменти. Така висока професійна майстерність значно розширює можливості ансамблю.

«Слов'яни» з натхненням виконують народну музику в обробках А. Циганкова, А. Дігеля, Т. Городовської, В. Гнутова, А. Семенова. «Бар'яня», «Светит місяць», «Коробейники», «Жаворонок», «Старинная прялка», «Калинка» звучать у «Слов'ян» як чудові композиційно завершені художньо-історичні мініатюри. Цей веселий і яскравий корабель під керівництвом Юрія Федотова, окрім океану з класичної і народної музики, успішно засвоїв характерні простори моря сучасних мелодій.

Блискучим гумором, віртуозною технікою відзначається гра «Слов'ян», які виконують «Регтайм у стилі кантрі» А. Циганкова, «У барі Нью-Орлеана» Ю. Кукузенка, «Тіко-тіко — бразильський карнавал» С.Абреу. Проникливим ліризмом, чарівливою замріяністю захоплюють слухачів «Мішель» і «Учора» Дж. Леннона.

Кuartет «Слов'яни» — лауреат премії імені А. Штогаренка та Міжнародного конкурсу «Хвилі Дніпра». Ю. Федотов, А. Улахли, В. Тетерін мають звання дипломатів і лауреатів республіканських і

Кuartет «Артист» і Володимир Мокієнко (акордеон)

міжнародних конкурсів та фестивалів. Ці почесні звання збуджують, окриляють артистів. Вони перебувають у постійному русі. Тому слухачі «Слов'ян» ще багато разів матимуть змогу захоплюватись і дивуватись.

Джаз-кuartет «Маніфест» — ще одна яскрава фарба у мистецькій палітрі Дніпропетровська. Він народився у стінах філармонії у липні 2005 року. До його складу входять кращі солісти з джазових музикантів нашого міста: лауреат Міжнародного конкурсу у Вільносі (1998), художній керівник колективу, піаніст і композитор Вадим Соловйов, учасник джазових фестивалів, відомий музикант, джазовий гітарист і композитор Віктор Коваленко, високопрофесійний контрабасист та бас-гітарист, що має велику гастрольну практику в Ірландії, Польщі, Чехії, Словаччині, Німеччині, Росії, Італії, Бельгії — Віктор Подзерко, молодий талановитий ударник, учасник багатьох джазових фестивалів Дмитро Литвиненко.

У репертуарі Джаз-кuartету відомі хіти світового джазу, електричний джаз, авторські джазові п'єси, обробки українських народних пісень. За досить короткий термін існування новий ансамбль брав

Олександр Толстоперстов (перша скрипка)

Квартет народних інструментів «Слов'яни», лауреат премії ім. А. Штогаренка та Міжнародного конкурсу «Хвилі Дніпра»

Ігор Гросов (домра)

участь у великій кількості мистецьких заходів на сцені філармонії. Це були як сольні, так і виступи у збірних концертах. З особливою зацікавленістю зустрічали слухачі виконані квартетом «Маніфест» джазові обробки українських народних пісень «Ой, Джигуне, Джигуне», «Щедрик», «Без тебе, Олесю...», а також пісні з сюїти «Пам'яті Лесі Українки» А. Штогаренка та пісню Петра з опери «Наталка Полтавка» М. Лисенка.

Власні джазові обробки здійснив «Маніфест» і для маленьких слухачів. Вони захоплено слухають знайомі пісні В. Шаїнського, Г. Гладкова про крокодила Гену і Бременських музикантів.

Класичний джаз у репертуарі квартету складає значну частину. Саме цей напрямок був плідним у співпраці «Маніфеста» з відомим польським виконавцем Томашем Мухою, гастролі якого двічі проходили у Дніпропетровській філармонії. Польський гість разом з квартетом брав участь також у Міжнародному джаз-фестивалі у Коктебелі (вересень 2006 року). На березі Чорного моря дніпропетровські джазисти отримали звання лауреатів.

Цей новий музичний корабель тільки-но починає своє філармонічне плавання, але заявляє про себе на повний голос, і можна сподіватись, що від сезону до сезону той голос міцнітиме.

Якщо голос джаз-квартету «Маніфест» починає міцніти, то голос Галини Кузяєвої, лауреата

Віктор Тетерін (бас-балалайка), Юрій Федотов, художній керівник квартету (балалайка)

Міжнародного конкурсу вокалістів імені В. Белліні (Італія), заслуженої артистки України, провідної солістки філармонії, уже звучить красиво і наповнено. Майстер вокального співу, вона добре володіє, а краще сказати, живе за законами високої музики, високої духовності.

Камерний спів, якому Г. Кузяєва присвятила головну частину свого життя, потребує особливої вокальної техніки, особливої життєвої позиції митця. Попри всі бурхливі події сьогодення, незважаючи на великий інформаційний вантаж, щоденну роботу, пов'язану з обов'язками художнього керівника філармонії і викладача Дніпропетровської консерваторії, Галина Кузяєва щоденно готує себе до головної зустрічі зі своїми слухачами.

А їх у співачки багато. Її добре знають у навчальних закладах, на промислових підприємствах, у наукових інститутах нашого міста і області. Сотні концертів з різноманітною насиченою програмою за участю Галини Кузяєвої відбулись за роки її діяльності. І чи це буде сцена Дніпропетровської філармонії, чи престижний майданчик Національного палацу «Україна» або Київського Будинку органної музики, або сільського Будинку культури, — самовіддача співачки, її намагання передати все багатство, усю глибину і зміст кожного твору, кожного автора слухачеві завжди максимальна.

Анатолій Ухли (домра)

Джаз-квартет «Маніфест», дипломант Міжнародного фестивалю «Джаз на Дніпрі», учасник Міжнародного фестивалю «Коктебель 2006»

Вадим Соловійов, художній керівник (клавішні), лауреат Міжнародного конкурсу у Вільнюсі (1998)

Цьому Г. Кузяєва навчилась у свого чудового педагога Київської державної консерваторії, славетної української співачки Єлизавети Чавдар, котра доводила, що голосом, співом можна сказати набагато більше, ніж словами, що мелодія, чиста і прекрасна, живе у серці кожної людини, і наповнюючи добрими почуттями, що саме артист-вокаліст може створити диво, розбудивши ці почуття. Стоячи на сцені, він силою свого мистецтва змушує битись тисячі людських сердець в унісон. Але для цього дива треба працювати щодня, без сумніву, вагання і з повною самовіддачею.

Галина пам'ятає заповіді свого вчителя. У неї великий репертуар. Вона створює різноматичні концертні програми, які користуються великим успіхом. На всіх концертах Г. Кузяєвої панує атмосфера класичної урочистості, з одного боку, а з іншого — ліричної схвильованості, тонкого аромату сценічної піднесеності. Співачка вміє знайти, встановити своєрідний душевний діалог зі слухачами. У цьому діалозі партнери «сцена» і «зала» отримують взаємні творчі імпульси. Співачка, відчуваючи захопленість глядачів, веде їх у різні музичні світи, розкриває усю розкіш спілкування, заснованого на сюжетних сходинках любові і краси.

Найскладніші оперні арії світового класичного репертуару, серед яких арії Клеопатри («Юлій Цезар»), Пальміри («Рінальдо»), Дейдемії («Дейдемія») Г. Генделя, каватина Норми з однойменної

опери В. Белліні, мелодія Леонори з «Сили долі» Дж. Верді, аріозо Куми з «Чародійки» П. Чайковського, арія Лауретти з опери «Джанні Скіккі» Дж. Пуччіні, соло Франчески з опери «Франческа да Риміні» С. Рахманінова, а ще дві арії з кантати «Stabat Mater» Д. Перголезі й арія з кантати «Магніфікат» І.-С. Баха Галина Кузяєва може виконати у одній концертній програмі. Незважаючи на професійні труднощі, звучать названі твори у виконанні співачки свіжо і витончено.

Співачка наважилась зняти хрестоматійний глянець з відомих творів і внесла свої яскраві виразні акценти проникливого ліризму і тонкого психологізму у розкриття життя трепетної людської душі, котра у всі часи потребує збагачення, високих бажань і вірних спрямувань. Саме з цими почуттями Галина Кузяєва звертається до слухачів, коли виконує свою особливу високохудожню програму, яка називається «Ave Maria» і складається з творів Баха—Гуно, Люцці, Керубіні, Каччині, Шуберта, Моцарта. Цю музику часто називають «небесною» за її чистоту, прозорість і високість. Сопрано Галини Кузяєвої дзвінкового сріблястого тембру звучить незвичайно. Ніби співачка сама летить над землею, бачить усю її красу і славить її творця.

Ажурні, м'які фарби своєї палітри використовує співачка, виконуючи романси видатних композиторів ХІХ століття. Романс — особливий жанр. Кожний з них — маленька драма, або комічна п'єса, або трагічний епізод. Тут є свій розвиток: початок, кульмінація, фінал. І дуже складно у виконанні романсу саме показати цей розвиток. За одну — дві хвилини Г. Кузяєва з великою професійною майстерністю розповідає про життя людини, несподівані зустрічі і розлучення, про сміх, кохання, сльози... Все це звучить у численних камерних творах — Ф. Ліста («Як дух Лаури»), С. Монюшка («Золота рибка»), Ф. Шопена («Бажання»), Е. Гріга («Пісня Сольвейг»), К. Сен-Санса («Лебідь»), Ф. Шуберта («Серенада»), Дж. Ардіті («Поцілунок»), С. Рахманінова («Здесь хорошо», «Не пої, красавица, при мене», «Я жду тебя», «Полюбила я на печаль свою», «Сон»). І всі ці почуття дуже тонко і точно передає Г. Кузяєва у одній із своїх кращих концертних програм.

Віктор Коваленко (гітара)

Дмитро Литвиненко (ударні)

Віктор Подзерко зустрічає соліста-гастролера Томаша Муху (Польща)

Томаш Муха (скрипка), Віктор Подзерко (контрабас, бас-гітара)

Галина Кузяєва,
симфонічний оркестр,
диригент Наталія Пономарчук

Є у співачки улюблена тема. Це — музика її рідної України. Ще навчаючись у школі у невеличкому Закарпатському місті Коломия, Галина залюбки співала українські народні пісні «Ой, не світи, місяченьку» і «Зеленький барвіночку». Сьогодні вона вкладає багато душі і серця, виконуючи «Плавай, плавай, лебедонько» К. Стеценка, «Соловейко» М. Кропивницького, «Чому з'являєшся мені у сні» Ф. Надеєнка, «Солов'їний романс» і «Чом, чом не прийшов» А. Кос-Анатольського, «Спи, дитинко моя» і «Тайну» С. Людкевича, «Журавку» О. Білаша.

Різні теми, різні твори, різні композитори... А об'єднує їх у одну програму прагнення Г. Кузяєвої, виконуючи ці твори, намалювати яскравий портрет українського національного характеру.

Свої численні концертні програми співачка виконує у супроводі симфонічного оркестру, концертмейстера, а ще, беручи участь у концертах майже усіх інструментальних ансамблів (окрім «Маніфеста»). Тут органічно поєднуються обов'язки Галини Кузяєвої як солістки і художнього керівника філармонії. Вона постійно контактує з усіма творчими колективами, знає їх репертуар, піклується про його розширення і збагачення. У формуванні щомісячної концертної афіші Галина прагне якомога ширше і краще розкрити всі можливості виконавців, а за їх допомогою розповісти про світло, кохання, добро і

Галина Кузяєва (сопрано),
заслужена артистка України,
лауреат Міжнародного
конкурсу вокалістів
ім. В. Белліні (Італія),
художній керівник філармонії

«Слов'яни» акомпанує
Г. Кузяєвій

Галина Кузяєва, диригент
Аллін Власенко, народний
артист України (Київ)

про те, що ці риси обов'язково присутні у строкатому, швидкісному житті ХХІ століття.

У діяльності Дніпропетровської філармонії вокальна музика, її розвиток завжди перебували у центрі творчої уваги. І сьогодні поруч із досвідченим майстром Галиною Кузяєвою успішно розпочав свій другий концертний сезон Юрій Мінчун, соліст-вокаліст, випускник Київської музичної академії імені П. І. Чайковського. У співака досить різноманітний репертуар, який органічно поєднує арії з класичних опер, цикли романсів російських композиторів ХІХ століття, українські і російські народні пісні, неаполітанську популярну музику.

Молодий виконавець має багатий досвід сценічної роботи. Навчаючись у Музичній академії, Ю. Мінчун з третього курсу (2002) брав активну участь у виставах Київського музичного театру для дітей та юнацтва, успішно виконав кілька ролей у музичних виставах: Дуремар («Пригоди Буратіно» О. Білаша), Вітер («Зима і весна» М. Лисенка), Козак («Як козаки змія бороли»). З виставою «Кощея Безсмертний» М. Римського-Корсакова, де артист співав головну партію, Київський музичний театр для дітей брав участь у Міжнародному фестивалі дитячих театрів (Москва, 2003). Робота Ю. Мінчуна у партії Кощея отримала схвальну оцінку глядачів, спеціалістів і преси.

Паралельно з роботою у театрі для дітей Ю. Мінчун працював у Київському театрі оперети, де підготував роль Росільона у «Веселій вдові» Ф. Легара, а також брав участь у виставах оперної студії при

Музичній академії. За час навчання у студії виконав декілька різнопланових оперних партій: Бомелій і Ликов («Царева наречена» М. Римського-Корсакова), Петро («Наталка Полтавка» М. Лисенка), Каніо, Арлекін («Паяци» Р. Леонкавалло), Альфред, Гастон («Травіата» Дж. Верді). Після закінчення навчання у музичній академії молодий співак працював рік солістом ансамблю пісні і танцю Московського військового округу.

«Проби пера» у Юрія Мінчуна були різноманітними. Музичні театри і ансамбль стали своєрідними сходами професійного надбання співака. Він збирав численні краплини вокальної техніки, засвоював на практиці специфіку виконання того чи іншого музичного матеріалу.

Усі ці здобутки стали йому у пригоді, коли він у 2005 році розпочав роботу у Дніпропетровській філармонії. За короткий термін Юрій Мінчун зрозумів особливості розмаїтої щомісячної концертної діяльності, коли універсальний, в найширшому розумінні, вокальний репертуар, який потребує максимальної уваги, зібраності, а також широкої ерудиції і сценічної органіки, повинен виконуватись співаком точно, красиво, з безліччю акцентів і нюансів.

Сьогодні у його програмах всесвітньовідомі арії з оперної класики: романс Радамеса («Аїда» Дж. Верді), арія Каварадоссі («Тоска» Дж. Пуччіні), балада Герцога («Ріголетто» Дж. Верді), арія Германа («Пікова дама» П. Чайковського), романс Немаріно («Любовний напій» Г. Доніцетті). А поруч з цими перлинами тенорового репертуару Юрій Мінчун натхненно і зворушливо співає романси: «Утро туманное» А. Абази, «На холмах Грузії» М. Римського-Корсакова, «Растворил я окно» П. Чайковського, «Бедный певец» М. Глинки, «Я встретил вас» невідомого композитора. Голос співака набуває особливих відтінків, у ньому відчуваються і радість, і сум, і бузтурботна веселість, коли він виконує популярні романси «Гори, гори, моя звезда» В. Собініна, «Ямщик, не гони лошадей» Я. Фельдмана, «Колокольчики мои» П. Булахова.

Співучість української та італійської мов, їх спорідненість уже давно відзначені вченими. Концертні програми Юрія Мінчуна досконало і впевнено доводять справедливість наукових досліджень. Краса мелодії, багатство звукових барвів, особлива

Юрій Мінчун (тенор),
соліст-вокаліст

Юрій Мінчун — Козак
(«Як козаки змія бороли»)

Юрій Мінчун — Вітер («Зима і весна» М. Лисенка). Вистава Київського музичного театру для дітей та юнацтва

Співає Юрій Мінчун

задушевність, проникливий ліризм, а ще радість життя, безмежність кохання, — все це відчувають слухачі у виконанні Ю. Мінчуном українських та італійських популярних пісень: «Там, де ятрань круто в'ється», «Місяць на небі», «Чорнії брови, карії очі» і «Закоханий солдат», «Моє сонечко», «Не плач», «Скажіть, дівчата...».

Сильний, красивого тембру голос дозволяє Ю. Мінчуну брати участь у багатьох концертах як на сцені філармонії, так і на підприємствах, вузах, школах нашого міста й області. Його виступи мають успіх у глядачів різного віку. Артист добре засвоїв специфіку філармонічної роботи. Тому він цілком органічно виступає під акомпанемент інструментальних ансамблів «Артист», «Дольче», «Класика» або концертмейстера Тетяни Мартінек чи Володимира Мокієнка (акордеон). Творча співдружність цих досвідчених музикантів допомагає і надихає молодого співака на подальші пошуки.

Він мріє про концерти різнотематичні, цікаві за змістом і оригінальні за формою. Юрію Мінчуну хочеться подарувати своїм слухачам програму, в якій відбудеться змагання поетичного слова і музики, а ліризм, натхнення, фантазія поезії, музики і співу яскраво показуватимуть душевні перипетії людського життя. Своєрідний двобій актора розмовного жанру і вокаліста, на думку Ю. Мінчуна, може принести цікаві враження і слухачам, і виконавцям.

Творчі експерименти Мінчун пропонує проводити на сцені особливого філармонічного театру. Декорації до програм цього театру Юрій зробив під час літньої відпустки, виявивши неабиякий хист художника і майстра на всі руки.

Гарні, білосніжні класичні колони, золоті канделябри, камін, народжені фантазією Ю. Мінчуна, надихають на пошуки ще одного самотнього митця, соліста філармонії, лауреата одинадцятого Міжнародного конкурсу акордеоністів в Італії (Монтере, 2005) Володимира Мокієнка. Його творча діяльність почалась у 1979 році після закінчення Інституту мистецтв у м. Владивосток. Здібний виконавець і викладач В. Мокієнко протягом майже трьох десятиліть перебуває у стані художньої незадоволеності. Щодня він для себе, слухачів і своїх учнів знаходить усе нові і нові грані, нові технічні можливості у грі на акордеоні.

Сьогодні у його репертуарі понад сто п'ятдесят творів різних напрямків і жанрів. Музикант об'єднує їх у численні багатобарвні концертні програми. Слухачі будь-якого віку, різноманітних уподобань і смаків зможуть знайти у репертуарі соліста-акордеоніста Володимира Мокієнка щось своє. Одні — почути високу класику у сольній програмі з творів І.-С. Баха: Органна токато і fuga ре мінор, скерцо з сюїти сі-мажор, прелюдія і fuga до мінор, органний концерт ре мінор — адажіо та фінал. Інші прихильники приємно здивуються, зустрівши у перекладі для акордеона віртуозні твори Н. Паганіні «Вічний рух» та «Венеціанський карнавал», а ще «Слов'янський танець» А. Дворжака і «Сентиментальний вальс» П. Чайковського.

Окрім класики, де артист демонструє високу музичну культуру, широку ерудицію і віртуозну техніку, він добре відчуває і вміє донести всю своєрідність, особливість старовинного російського романсу. В інструментальному викладенні для акордеона романси О. Аляб'єва, Б. Фоміна, О. Обухова, М. Шишкіна, О. Варламова («Соловей», «Тільки раз...», «Калитка», «Ночь светла», «На заре ты її не буди») у виконанні В. Мокієнка набувають нового оригінального, яскравого забарвлення.

Значну частину доробку артиста становить популярна естрадна музика. І саме тут творча фантазія, її легкий політ у В. Мокієнка не знають меж. Західноєвропейська, латиноамериканська танцювальна музика, власні обробки артистом мелодій народів світу, музика з кінофільмів, фантазії на теми оперет І. Дунаєвського («Біла акація», «Син клоуна», «Вільний вітер») та фільмів («Діти капітана Гранта», «Веселі хлоп'ята», «Кубанські козаки») — це далеко не повний перелік програм, створених В. Мокієнком за останній час.

У його творчості велике місце належить співдружності з солістами-вокалістами Галиною Кузяєвою і Юрієм Мінчуном. Романси, українські, італійські, російські пісні у їхньому виконанні завжди мають великий успіх у слухачів. Органічно вписується акордеон В. Мокієнка у концерти з ансамблем «Артист». Темпераментно, з запалом виконують музиканти чудові твори: Й. Брамса (Угорський чардаш № 5), В. Монті (Чардаш), П. Сарасате («Циганські наспіви»), Ф. Легара («Молдаванська»), А. Ха-

Грає Володимир Мокієнко, лауреат Міжнародного конкурсу (Італія, 2005)

Тетяна Трофименко,
музикознавець

Тетяна Мартінек,
концертмейстер

чатурияна (Вальс до драми М. Лермонтова «Маскарад» і Танець з шаблями з балету «Гаяне»).

Доброзичливий, щирий, закоханий у музичне мистецтво, В. Мокієнко завжди відкритий до нового і експериментального. Тому він з радістю погодився на пропозицію джаз-квартету «Маніфест» працювати разом. У ювілейному концертному сезоні прихильники джазу отримують задоволення, слухаючи танго Х. Родрігеса «Кумпарсіта» і О. Строка «Бризки шампанського» у виконанні акордеоніста В. Мокієнка і квартету «Маніфест». Після цих спільних проектів він знову повертається до створення сольних програм, робить для них власні переклади і обробки для акордеона.

Уже багато часу увага музиканта прикута до української музики. На основі української народної пісні «Бандура» він створив фантазію-імпровізацію під тією ж назвою. З натхненням грає «Гуцульську рапсодію» Б. Карамашева, «Українську польку» К. Кузнецова, «Український жартівливий танець» М. Ризоля. Його кожний день, як і у більшості працівників філармонії, по вінця заповнений музикою. Але для В. Мокієнка — це єдиний спосіб існування.

Цю життєву позицію: музика — головна і єдина — поділяють концертмейстер Тетяна Мартінек і музикознавець Тетяна Трофименко. Широкоосвічені спеціалісти, знавці сучасного музичного процесу, а також усіх напрямків і жанрів класичної спадщини, вони активно працюють над створенням і прокатом численних концертних програм філармонії. Т. Мартінек — чуйний, вдумливий концертмейстер, бере участь у підготовці всіх виступів солістів-вокалістів Г. Кузяєвої і Ю. Мінчуна. Вона виявляє чудові професійні знання у своєрідному мистецтві акомпаніатора під час різних концертів. А при потребі може успішно виступити навіть у концерті симфонічного оркестру, граючи на клавесині.

Ось уже два десятиліття музикознавець Тетяна Трофименко є своєрідним сценічним обличчям Дніпропетровської філармонії. Вона проводить різноманітні концерти, творчі зустрічі, виступи-бесіди для юних слухачів. Її розповіді про композиторів, їхню творчість, про виконавців-гастролерів, про знаменні ювілейні дати, про специфіку і призначення музичного мистецтва вирізняються глибиною змісту і

яскравою образною формою. Вона вміє налагодити контакт між залом і сценою. Її лаконічні і цілеспрямовані виступи, якими супроводжуються всі номери концертів, допомагають слухачам відчутти і зрозуміти своєрідність кожного виконуваного твору. А ще ведуча програми повинна розкрити своєрідність будь-якого напрямку філармонічної роботи, тому що саме своєрідність і неповторність становлять основу всієї її діяльності.

Небуденним, забарвленим, яскравим особистим поглядом на мистецтво вирізняється робота головного художника філармонії Володимира Миколюка. Він має широкий художній досвід. Працював у кількох дніпропетровських театрах. Створив оформлення до різножанрових вистав сучасного і класичного репертуару. Сьогодні виконує різноманітні обов'язки головного художника, де потрібні і добрий смак, і спостережливість, і золоті руки майстра.

Йому доводиться малювати ескізи концертного одягу артистам хору. Придумати, а потім взяти участь у виготовленні оформлення фойє першого поверху, де знаходяться афіші всіх концертів, що проходять кожного місяця. А головне — створити яскраве, образне і лаконічне оформлення сцени для святкових концертів, присвячених Дню Перемоги у боротьбі з німецькими загарбниками, Дню Незалежності нашої країни, семидесятиріччю рідної філармонії та багатьох інших.

Особлива сторінка творчості В. Миколюка належить юним глядачам. Філармонія піклується про виховання своїх майбутніх слухачів. І В. Миколюк намагається зробити зустріч юних з музикою яскравою, веселою, барвистою. Тому у його оформленні музичної казки «Новорічні пригоди Д'Артенгава і його друзів» на білосніжних гілках зимових дерев буяє краса спілих червоних яблук. А у виставі-шоу «Абетка ввічливості» наймолодші глядачі філармонії зустрінуть зовсім незвичайних, красивих та гумористичних (такими їх уявляє В. Миколюк) Білосніжку і її вірного Гнома.

Нову музичну виставу «Солодка казка про трьох талановитих поросят» філармонія дарує юним глядачам до зустрічі 2007 року. Винахідливі поросятка у оформленні В. Миколюка мають особливий, казковий вигляд. Але є у знайомих героїв сучасний, такий собі погляд з боку. Погляд художника, який вміє

Володимир Миколюк,
головний художник

Лілія Пенова,
головний адміністратор

Олена Цьопич,
режисер

поєднати традицію і сьогоднішній день. Який знає, що казка про добро буде жити вічно, а розповідати, малювати її кожний час буде по-своєму.

Істиною є те, що мистецтво вічне, що музика має величезний вплив на емоції людини, що вона робить наше життя кращим, підносить, а іноді і зовсім допомагає забути, відійти від щоденної метушні, об'єднує професійну діяльність таких різних і одночасно схожих у своїх мистецьких поглядах, заступника директора філармонії Віталія Соломка, головного адміністратора Лілію Пенову, режисера Олену Цьопич і музичного редактора Олену Зубець.

Жодна організаційна або творча проблема, що виникає у філармонії, не залишає цих людей байдужими. Питання постачання, ремонту, проектування, відновлення великої зали, а також випуску ювілейних видань і ще багато інших турбують В. Г. Соломку. І він з притаманним йому темпераментом знаходить їх вирішення.

Лілія Пенова — спеціаліст найширшого профілю. Випускниця Дніпропетровського театрального училища, вона пройшла багато сходинок філармонічної роботи. Добре засвоїла її специфіку. І сьогодні амплітуда діяльності головного адміністратора Л.Пенової вміщає безліч обов'язків, від організації зустрічі чергового гастролера до складних навантажень відповідального секретаря Художньої ради філармонії.

З діяльністю режисера Олени Цьопич і редактора Олени Зубець глядачі філармонії зустрічаються кожного дня. Вони вкладають багато душі і серця, щоб ці зустрічі були змістовними і натхненними. Різноматичні концертні програми за участю всіх солістів і творчих колективів філармонії створює режисер О.Цьопич. Її багата творча фантазія народжує яскраві, веселі, музичні вистави для юних глядачів.

А щоб про всі події різнобарвного філармонічного життя довідались глядачі, редактор Олена Зубець з ранку до вечора, а потім знову і знову шукає єдиний, неповторний художній образ і його комп'ютерний варіант у оформленні афіші, буклету, програми концерту. Її знахідки завжди розкривають, підкреслюють зміст, особливість і неповторність сценічного музичного дійства.

Протягом п'яти років виборює, розвиває, доводить у творчих змаганнях різного рівня свою оригі-

нальність, особливість мистецького почерку камерний хор філармонії під керівництвом головного хормейстера Ольги Пучкової. Цей колектив народився у хвилюючі роки становлення філармонії після її відродження. Зростав, міцнів його молодий голос у пошуках свого репертуару, засобів сценічної виразності, у пошуках свого місця у різноманітних концертних програмах.

Треба віддати належне смаку, широкій музичній ерудиції О. Пучкової у підборі різножанрового репертуару, який розкриває все багатство хорової музики, її великі можливості. Понад десять концертних програм сьогодні у афіші камерного хору. Їх тематика, різноманітність, з одного боку, говорять про творчу стабільність, поступовий рух колективу вперед, а з іншого — про здатність камерного хору задовольнити найвимогливіші художні потреби слухачів.

Кожна програма хору вирізняється чіткою композиційною побудовою, має власну експозицію, кульмінацію і фінал. Визначаючи ту чи іншу направленість виступу, Ольга Пучкова не тільки виявляє свої високопрофесійні навички хормейстера, а і перетворюється на режисера-постановника динамічного, яскравого і експресивного хорового дійства.

Українські народні пісні «Порізала пальчик», «Присунься, козаче, ближче», «Вівчарик» О. Козак, «Веснянка» В. Стеценка, російська народна пісня «Віники» і молдавська «Хора і Сирба», а також «Вечірня музика» В. Гавриліна, цикл Г. Свиридова «Если жизнь тебя обманет» стають у одній концертній програмі епізодами унікального, композиційно-цілісного спектаклю.

У ньому є змагання чоловічої і жіночої частин хору, розвиток ліричних колізій, чудовий народний гумор, актуальність звучання сучасної музики. Тут так само, як у нашому житті, органічно поєдналися сміх і сльози, тихий сум і світла радість. Під час концертів срібні струни музики міцно з'єднують артистів хору і слухачів. Вони разом звільняються від усіх турбот, щоденної метушні. Час ніби притищує свій плін і дарує всім красу та натхнення.

Прекрасні почуття творчого єднання народжувались не тільки у залі Дніпропетровської філармонії, а й на Міжнародному фестивалі хорового співу у Сербії, де камерний хор під керівництвом О. Пучкової влітку 2004 року вдало представляв україн-

Віталій Соломка,
заступник директора

Олена Зубець,
редактор художньо-
концертного відділу

Ольга Пучкова,
художній керівник,
диригент камерного хору

ське хорове мистецтво. Виконання колективом твору сучасного вітчизняного композитора Л. Колодуба «Від Києва до Лубен» принесло дніпропетровським артистам визнання журі, успіх у слухачів і дві нагороди у номінаціях «Краще виконання музики своєї країни» і «Бережливе ставлення до традицій національного мистецтва».

Інша програма хору, яка несе слухачам хвилюючу зустріч зі сторінками історії, з героїчним минулим нашої країни складається з п'ятнадцяти творів сучасної музики і присвячена героїчному подвигу людей, які захистили людство від фашистської навали. Пісні «Степом, степом» О. Пашкевича, «Та, що на горі Імбер» (українська народна пісня у обробці Є. Савчука), «Сину, качки летять» Є. Лучинка, «Рідна мати моя» П. Майбороди, «Пісня про Дніпро» М. Фрадкіна, «Їхав я із Берліна» І. Дунаєвського, «Дороги» А. Новикова, «Йшли два друга» Б. Мокроусова, «У землянці» К. Листова, вокаліз «Біля Вічного вогню» М. Параухаладзе у виконанні камерного хору об'єднані прагненням якомога повніше розповісти у музичній хоровій подорожі про прекрасні людські стосунки, про чудові душевні пориви, про красу життя, його вічні цінності, що їх не можуть здолати ні страх, ні смерть, ні жорстокість. І тому сьогодні нащадки тих людей співають натхненно, з великою любов'ю хвалу подвигу своїх батьків і дідів.

У розмаїтті численних концертних програм хору особливе місце належить духовній музиці. В одній концертній програмі О. Пучкова об'єднала три частини «Всенощной» С. Рахманінова, твори Д. Бортнянського і А. Архангельського «Вознесу тя, Боже мій» і «Помышляю день страшный». Артисти хору виконували цю програму з великою щирістю й емоційним піднесенням. Слухачі високо оцінили багатство інтонування, безліч акцентів хорових партитур композиторів-класиків, вміння артистів передати внутрішній музичний розвиток кожного твору. Тут чудово звучали наповнене ріано і міцне forte, чітко простежувалась композиційна стрункість. Ользі Пучковій разом із хором у своєму трактуванні вдалося підкреслити і красу духовної музики, і її загальнолюдську, гуманістичну направленість.

Цю плідну у художньому і виховному розумінні роботу камерний хор Дніпропетровської філармонії

Камерний хор, лауреат Міжнародного конкурсу (Київ, 2002)

Камерний хор (2006)

Камерний хор — учасник багатьох музичних акцій нашого міста

Камерний хор вітає Тетяна Соломка, директор філармонії

СКЛАД КАМЕРНОГО ХОРУ:

СОПРАНО:

Дичок В. М.
Дідур Т. О.
Прохорова М. О.
Неведрова Ю. В.
Маковецька М. О.
Бондаренко Л. О.
Аранцева М. Ю.
Ломакіна Ю. М.
Оскаленко В. В.

БАСИ:

Голанд І. Д.
Колесов І. Р.
Карась В. М.
Хмилюк Т. В.
Кругліков А. В.

ТЕНОРИ:

Іванов М. В.
Латоха О. В.
Гончаров В. В.
Проняєв Д. В.

АЛЬТИ:

Кудінова О. В.
Клименко Я. В.
Аулова О. А.
Мурадян К. Н.
Слобода Н. В.
Меркур'єва Н. Ю.
Кравчук О. М.
Банник М. О.
Саакян А. С.
Чумакова Н. Ю.

Художній керівник, головний хормейстер — *Ольга Пучкова*

Камерний хор, лауреат Міжнародного фестивалю «Хайнувка 25», 2006 (Польща)

продовжує і сьогодні. Окремим виступом тепер звучить «Всенощное бдениє» С. Рахманінова. Воно дарує артистам і слухачам неперевершений за враженнями діалог, діалог сердець, діалог почуттів.

Розкіш спілкування зі слухачами з особливою радістю відчували артисти камерного хору під керівництвом головного хормейстера Ольги Пучкової, виступивши на Міжнародному конкурсі православної музики «Хайнувка-25» у Польщі (травень 2006).

У програмі цього представницького змагання брали участь тридцять колективів з Італії, Франції, Росії, Молдови, Польщі, Казахстану. На сцені звучала православна музика XVII—XXI століть. Камерний хор із Дніпропетровська, виступаючи в номінації — «Хори консерваторій і філармоній», став лауреатом конкурсу (друга премія).

Міжнародне журі, польські слухачі одностайно високо оцінили конкурсну програму камерного хору Дніпропетровської філармонії. У ній був представлений найширший репертуарний спектр православної музики. Лауреатська програма нашого хору складалася з пасхального концерту «Радійте, люди!» Дж. Сартті; Концерту № 16 Д. Бортнянського; Концерту «Піднесу тя, Боже, мій!» А. Архангельського. З особливою увагою були вислухані — «Псалом № 83» Є. Станковича і прем'єра літургії «Милість миру» сучасного польського композитора Р. Твардовського.

Артисти на чолі з Ольгою Пучковою продемонстрували високий художній рівень. Музика таких різних композиторів звучала однаково наповнено, натхненно в оригінальному трактуванні з глибоким проникненням у задум автора.

Це вже третя нагорода хору за участь у міжнародних конкурсах. За п'ять років існування камерний хор Дніпропетровської філармонії досяг багато успіхів. У нього чудовий репертуар, що включає понад сто здобутків хорової музики різних напрямків.

Під час фестивалю в Польщі був випущений диск, присвячений виступу дніпропетровських артистів. Але, звичайно, найяскравіші враження — від незабутніх зустрічей з польською публікою, з колегами з інших країн, від спільного виступу з хором православного храму в місті Білосток. Звідти наші артисти привезли до Дніпропетровська макет Білостоцького храму, а у Білостоці їх дуже обрадувала молитовна підтримка, що прийшла з Дніпропетровська з Пасхального фестивалю, з Монастирського острова.

Їх не бачить глядач, але вони активні і самовіддані

*Наталія Серебрякова,
заступник директора*

*Сергій Іванов,
звукорежисер*

*Микола Пасько,
головний інженер*

*Тетяна Шпаковська, завідувач
літературної частини*

Дружній колектив бухгалтерії на чолі з головним бухгалтером І. Коряковцевою

*Ірина Зайцева,
секретар-діловод*

*Клавдія Литвин,
начальник відділу кадрів*

*Ніна Кузьміна,
адміністратор
глядної зали*

*Олена Кушіль,
адміністратор*

*Світлана Антонова,
адміністратор*

*Валентина Артеменко,
адміністратор*

*Ольга Ярема,
квитковий касир*

*Пелагея Веяк,
завідувач господарством*

*Маркович, завідувач
квитковим господарством*

*Т. Соломка, Л. Нікитенко (заступник
начальника Обласного управління культури)
з гостями на відкритті нового концертного сезону*

В. Соломка, Т. Шпаковська, Є. Токолов — обговорення виступу гастролерів

Працівники філармонії на чолі з директором Т. Соломкою у дитячому будинку «Світанок» у день Святого Миколая

Тетяна Соломка, Наталія Пономарчук, Олександр Князєв, лауреат міжнародних конкурсів

Домінік де Війєнкур (Франція)

Наші гастролери

*Ірина Бочкова,
народна артистка Росії*

*Остан Шутко,
Наталія Пономарчук*

Паскаль Годар (піаніст, диригент), Карло Коломбо (фагот), Франція.
Симфонічний оркестр Дніпропетровської філармонії

Воістину, немає для музики ні меж, ні відстаней. Вона об'єднує і просвітлює серця. Тому кожен працівник Дніпропетровської філармонії щодня поспішає до свого музичного дому. Тут чудові мармурові білі сходи ведуть тільки угору. Це сходження на вершину ніколи не припиняється. Бо не мають кінця творчість, музика, натхнення, краса, любов і добро. Тому не буде і фіналу у нашій філармонічній симфонії, у якій сьогодні знову звучить частина перша — під назвою «Оптимістична»...

Міністерство культури і туризму України
Управління культури Дніпропетровської облдержадміністрації
Дніпропетровська філармонія

Симфонічний оркестр Дніпропетровської філармонії, Диригент Наталія Пономарчук

НАШІ КОЛЕКТИВИ

Квінтет духових інструментів "Престиж"

Струнний квартет "Класика"

Камерний хор під керівництвом Ольги Пучкової

Інструментальний ансамбль "Дольче"

Заслужена артистка України
Галина Кузяєва (сопрано)

Квартет "Артист"

Джаз-квартет "Маніфест"

Юрій Мінчун (тенор)

Квартет народних інструментів "Слов'яни"

Володимир Мокієнко (акордеон)

Вул. Леніна, 6
Тел. 778-15-14

2.04

Неділя

16.00

2006

До 85-річчя з дня народження
Г.К.КАРАПЕТЯНА
 НАРОДНОГО АРТИСТА УКРАЇНИ,
 ЗАСЛУЖЕНОГО АРТИСТА РОСІЇ
 (диригент)

Концерт
 симфонічного
 оркестру

У програмі:

С.Рахманінов -

Симфонія №3

Арії з опер:

М.Римського-Корсакова - "Царева наречена"
"Снігуронька"

П.Чайковський -

"Чародійка"

Солістка - заслужена артистка України

ГАЛИНА КУЗЯЄВА

Диригент - заслужений діяч мистецтв України

НАТАЛІЯ ПОНОМАРЧУК

Вул. Леніна, 6

2006

тел. 778-15-14

4.02

Субота

17.00

2006

До 250-річчя з дня народження В.А.Моцарта
"Сонячний Моцарт"

Виконавці:

інструментальні квартети "Класика", "Дольче", Елеонора Бірюкова (арфа),
 квартет народних інструментів "Слов'яни", Юрій Мінчун (тенор),
 заслужена артистка України Галина Кузяєва (сопрано),
 квінтет духових інструментів "Престиж", концермейстер Тетяна Мартінек

Інформаційні спонсори:

Наше Місто

ТЕЛЕ 34 КАНАЛ

Вул. Леніна, 6

2006

тел. 778-15-14

8.10
неділя

17.00
2006

*Концерт вокальної та
інструментальної музики*

"Як ви прекрасні, інструмент і голос"

Соліст філармонії
Юрій Мінчун (тенор)

Ансамбль "Дольче"

І.Кулак і В.Мазур (скрипка), Т.Чернова (альт)
Худ.керівник Л.Береснева (віолончель)

У програмі:

*А.Вівальді, Г.Гендель, Г.Глюк, Ф.Шуберт, А.Дворжак, В.А.Моцарт,
М.Лисенко, Дж.Верді, Дж.Пуччіні, Г.Доніцетті*

Вул. Леніна, 6

2006

778-15-14

10.12

Субота

17.00

2005

КОНЦЕРТ СИМФОНІЧНОГО ОРКЕСТРУ

П.Чайковський -

Концерт для скрипки з оркестром,
Увертюра-фантазія "Ромео та Джульєтта"

М.Мусоргський -

Вступ до опери "Хованщина",
Увертюра-фантазія "Ніч на Лисій горі"

Солістка - лауреат Національного конкурсу ім. М.Лисенка

БОГДАНА ПІВНЕНКО (скрипка, Київ)

Диригент - заслужений діяч мистецтв України

НАТАЛІЯ ПОНОМАРЧУК

ВУЛ. ЛЕНІНА, 6.

2005

ТЕЛ. 778-15-14

20.09
середа

Міністерство культури і туризму України
Управління культури облдержадміністрації

Дніпропетровська
філармонія

19.00

JAZZ-QUARTET

MANIFEST

&

Tomasz Mucha

(Polska)

The Polish jazz project

вул. Леніна 6

2006

778-15-14

17
субота

вересня

Дніпропетровська
ФІЛАРМОНІЯ

18.00

"Музичні вечори Остапа Шутка"

Дзюн Мацуока

фортепіано

淳
岡
松

Я
П
О
Н
І
Я

Л.Бетховен - Соната № 14 ("Місячна")
М.Равель - "Циганка" (скрипка - О.Шутко)
М.Мусоргський-Равель - "Картинки з виставки"

www.individualis.com.ua

www.classicalmusic.com.ua

www.shutko.com.ua

INDIVIDUALIS

Classical Music

WWW.SHUTKO.COM.UA

Інформаційні спонсори:

вул. Леніна, 6

2005

ПРОММЕТІЗ
ВСЕ ПО-НОВОМУ

тел. 778-15-14

11.12

Неділя

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА
ФІЛАРМОНІЯ

17.00

2005

ВЕЧІР СТАРОВИННОГО
РОМАНСУ

“Я ПОМНЮ ВАЛЬСА ЗВУК ПРЕЛЕСТНИЙ...”

Виконавці:

Заслужена артистка України
ГАЛИНА КУЗЯЄВА (сопрано)

ЮРІЙ МІНЧУН (тенор)

Інструментальний ансамбль “ДОЛЬЧЕ”

Струнний квартет “КЛАСИКА”

Лауреат Міжнародного конкурсу
ВОЛОДИМИР МОКІЄНКО (акордеон)

Дует “Дніпровський шансон”
ЛЕОНІД ШЕВЧЕНКО (гітара)
ОЛЕКСАНДР ГРИГОРЬЄВ (баян)

Концертмейстер - **ТЕТЯНА МАРТІНЄК**

У програмі:

Аляб'єв, Гурільов, Варламов, Фомін, Дюбюк,
Булахов, Гуерча, Лістов, Массне, Малашкін

Вул. Леніна, 6.

Тел. 778-15-14

29.10

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА
ФІЛАРМОНІЯ

17.00

Концерт
старовинної музики

“Ave Maria”

Виконавці: “Класика”

Струнний квартет “Класика”
Художній керівник *Тетяна Дашилова*

Галина Кузяєва (сопрано)
Заслужена артистка України

Юрій Мінчун (тенор)

Тетяна Мартінек (фортепіано)

У програмі:

К. Сен-Санс, Дж. Верді, Дж. Каччіні, Бах-Тучо,
К. Керубіні, Т. Гендель, Т. Перголезі

Вул. Леніна, 6

2006

778-15-14

22.10

неділя

17.00

2006

КОНЦЕРТ

КАМЕРНОГО ХОРУ

Дніпропетровської
філармонії

Диригент **ОЛЬГА ПУЧКОВА**

У програмі:

С.Рахманінов. "Всенощное Бдение"

Вул. Леніна, 6

2006

778-15-14

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ФІЛАРМОНІЯ

WWW.PHILARMONIA.DNEPR.NET

Тел. 778-15-14

вул. Леніна, 6

4.XI

П'ятниця

18.00

Домінік де Війєнкур

Віолончеліст і композитор

<< Франція, Париж >>

У СУПРОВОДІ

СИМФОНІЧНОГО ОРКЕСТРУ ФІЛАРМОНІЇ

Диригент - заслужений діяч мистецтв України

НАТАЛІЯ ПОНОМАРЧУК

- І. С. БАХ - Сюїта № 5 (віолончель соло)
- Д. ДЕ ВІЙЄНКУР - "Ечміадзін і гора Арарат" (соло)
- З. КОДАІ - АLEGRO віваче (соло)
- К. СЕН-САНС - Концерт № 1 (з оркестром)
- Д. ДЕ ВІЙЄНКУР - "Вірсавія" (зі струнним оркестром)

Інформаційні спонсори:

ТЕЛЕ 34 КАНАЛ

Наше Місто

вул. Леніна, 6

2005

тел. 778-15-14

25.09

понеділок

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ФІЛАРМОНІЯ

19.00

ВІДКРИТТЯ 70-го ЮВІЛЕЙНОГО КОНЦЕРТНОГО СЕЗОНУ

Ювілейний концерт, присвячений 100-річчю з дня народження Дмитра Шостаковича

зірка музичного Олімпу, лауреат Міжнародного конкурсу ім. П.І. Чайковського

Олександр Князєв

(віолончель)

(Москва)

Симфонічний оркестр Дніпропетровської філармонії

Диригент - **Наталія Пономарчук**

заслужений діяч мистецтв України

Д. Д. ШОСТАКОВИЧ

Концерт для віолончелі № 1 опус №126

Концерт для віолончелі з оркестром № 2 опус 107

"Святкова увертюра"

вул. ЛЕНІНА, 6.

2006

ТЕЛ. 778-15-14

27 листопада
неділя

Дніпропетровська
Філармонія

17.00

Лауреат міжнародного конкурсу,
лауреат премії ім.Г. Петровського

КВІНТЕТ ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ

"ПРЕСТИЖ"

ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ

Володимир
Шульман
(гобой)

Томас
Мазур
(кларнет)

Володимир
Семеряга
(валторна)

Сергій
Северін
(флейта)

Засновник та художній керівник,
заслужений артист України
Євген Токолов (фагот)

Інформаційні спонсори:

вул. Леніна, 6

2005

тел. 778-15-14

26 квітня 18.00

Міністерство культури і туризму України
Управління культури Дніпропетровської облдержадміністрації
Дніпропетровська філармонія

КОНЦЕРТ

присвячений дню пам'яті
Чорнобильської катастрофи

Квінтет духових інструментів "Престиж"

Струнний квартет "Класика"

Інструментальний ансамбль "Дольче"

Квартет "Артист"

Заслужена артистка України
Галина Кузяєва (сопрано)

Юрій Мінчун (тенор)

Вул. Леніна, 6 2006 778-15-14

25.10

середа

18.00

2006

До 70-річчя Дніпропетровської філармонії

концерт
"Класика, класика, класика..."

Квінтет духових інструментів

"ПРЕСТИЖ"

Худ.керівник засл.артист України
Євген Токолов

Ансамбль

старовинної музики

Худ.керівник Любов Береснева

Струнний квартет

"КЛАСИКА"

Худ.керівник Тетяна Данилова

У програмі:

Ж.Бале, Д.Мійо, В.Моцарт,
А.Вівальді, Ф.Куперен,
Й.Бах, Д.Скарлатті

Вул. Леніна,6 2006 778-15-14

Зміст

<i>Зовсім маленький вступ</i>	<i>3</i>
<i>Прелюдія</i>	<i>5</i>
<i>Етюд-фантазія</i>	<i>7</i>
<i>Сюїта з елементами детективу</i>	<i>13</i>
<i>Симфонія любові і краси</i>	<i>25</i>
<i>Нова симфонія «Оптимістична»</i>	<i>115</i>

Серія «Пізнавай і шануй свій край» заснована в 1996 році

Літературно-художнє видання

Шпаковська Тетяна Андріївна

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ФІЛАРМОНІЯ.

Нариси з елементами фантазії, польоту в минуле і майбутнє

Ідея	Т. В. Соломка
Головний редактор	Г. Ф. Губанова
Керівник творчої групи	О. А. Куценко
Редактор	В. Д. Маловик
Художнє оформлення	С. О. Королевська
Технічне редагування та дизайн	В. В. Олешкевич
Фото	С. В. Селезньов

Підписано до друку 29.11.06. Формат 60×84/8. Папір крейдяний.
Гарнітура Академія. Друк офсетний. Ум.-друк.арк. 21.39. Обл.-вид. арк. 18.12.
Тираж 1500 прим. Замовлення 454.

ВАТ «Дніпрокнига», 49000, м. Дніпропетровськ, пр. К.Маркса, 60
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК №45 від 28.04.2000.

Віддруковано в ОП «Дніпропетровська книжкова друкарня»
49038, м. Дніпропетровськ, вул. Горького, 20
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 251 від 17.11.2000.